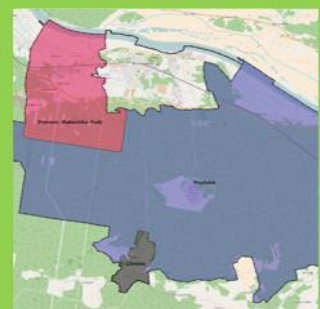
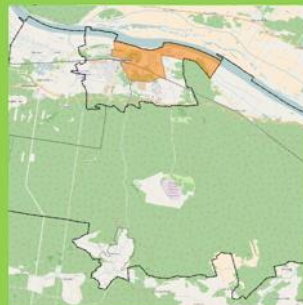
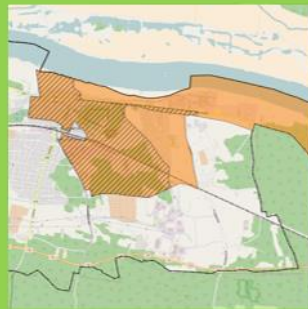

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY SOLEC KUJAWSKI NA LATA 2016 – 2023

Solec Kujawski, kwiecień 2018 r.

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	3
2. Opis powiązań z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	4
3. Uproszczona diagnoza Gminy z wnioskami	15
4. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	28
5. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.....	44
6. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	47
7. Wizja stanu obszaru rewitalizacji w 2023 r.	63
8. Cele rewitalizacji i kierunki działań	66
9. Planowane projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	69
10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności i integrowania działań.....	98
11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji.....	101
13. System i struktura zarządzania.....	111
14. System monitoringu, oceny i modyfikacji programu.....	114
15. Skutki legislacyjne	116
Załącznik graficzny: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	122

1. Wprowadzenie

Rewitalizacja to proces wyprowadzania obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące działania na rzecz społeczności, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością. Planowość oraz integralność działań zagwarantować ma opracowanie i realizacja programu rewitalizacji. Niniejsze opracowanie jest takim właśnie programem dla Miasta i Gminy Solec Kujawski. Dokument określa planowaną interwencję Gminy w zakresie odnowy obszarów zdegradowanych. Celem dokumentu jest wskazanie obszaru rewitalizacji na obszarze Gminy Solec Kujawski, który odznacza się największym poziomem degradacji oraz koncentracją problemów w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej oraz wskazanie celów, kierunków i konkretnych przedsięwzięć, prowadzących do ich likwidacji. Za podstawę prawną opracowania przyjęto Ustawę o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. oraz Ustawę o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. Przygotowany dokument spełnia wymogi Instytucji Zarządzającej „Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” w zakresie programów rewitalizacji, określone w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”¹. Umożliwia to pozyskanie środków finansowych z poziomu regionalnego na przedsięwzięcia ujęte w programie. Równocześnie, dokument spełnia wymogi określone przez Ustawę o rewitalizacji² dla gminnych programów rewitalizacji, dzięki temu zapewnia możliwość pozyskiwania dodatkowych środków finansowych z poziomu krajowego, gdy będą dostępne.

---

¹ Uchwała Nr 4/133/17 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 1 lutego 2017 r.

² Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2015 poz. 1777)

2. Opis powiązań z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Projektowanie gminnych działań związanych z rewitalizacją nie odbywa się w legislacyjnej i programowej próżni, tzn. działania te wiążą się z szeregiem innych przedsięwzięć i zamierzeń, ujętych w różnego rodzaju dokumentach – strategicznych i planistycznych. Dokumenty te mają różny charakter – jedne wskazują konkretne zadania do realizacji w przestrzeni Gminy, inne określają jedynie kierunki tych działań i cele do osiągnięcia w określonej perspektywie czasu. Zróżnicowany jest również ich poziom odniesienia, bowiem dotyczą one zarówno poziomu lokalnego (gminnego) jak i ponadlokalnego. Istotnym jest, aby Gminny Program Rewitalizacji (GPR) uwzględniał te uwarunkowania i był z nimi spójny, tworząc dzięki temu spójny system programowania rozwoju Gminy - wzajemnie powiązany i uzupełniający się. W związku z tym, w ramach prac nad GPR zwrócono szczególną uwagę na zapisy ujmujące szeroki kontekst rewitalizacji w następujących dokumentach:

- „Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Solec Kujawski na lata 2014-2020 (+)”³
- „Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Solec Kujawski na lata 2016-2023 (+)”⁴
- „Lokalny Program Rewitalizacji Solca kujawskiego na lata 2010-2015”⁵
- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Solec Kujawski”⁶
- „Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Trzy Doliny” na lata 2014-2020”⁷
- „Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego”⁸
- „Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+”⁹

³ Uchwała Nr XXXV/318/13 Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim z dnia 19 grudnia 2013 r.

⁴ Uchwała Nr XXI/197/16 Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim z dnia 25 listopada 2016 r.

⁵ Uchwała Nr XVIII/144/12 Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim z dnia 22 marca 2012 roku

⁶ Uchwała Nr XIV/133/16 Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim z dnia 18 marca 2016 r.

⁷ Uchwała Nr IIN/1/2015 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Członków z dnia 28.12.2015 r.

⁸ Uchwała Nr 14/2016 Komitetu Sterującego ZIT BTOF z dnia 20 października 2016 r.

⁹ Uchwała Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r.

- „Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”¹⁰
- „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego”¹¹
- „Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)”¹²
- „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030”¹³

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Solec Kujawski na lata 2014-2020 (+)

Strategia rozwoju pośród wielu innych, wyznacza także zadania związane z rewitalizacją. Głównym celem strategii jest atrakcyjna i innowacyjna Gmina, do niego przypisane są cele częściowe/operacyjne. W jednym z nich, nazwanym „Bogata oferta usług”, zawarto bezpośrednie odniesienie do rewitalizacji, sformułowane jako zadanie „Zrewitalizowany rynek (Plac Jana Pawła II)”. Celowi społecznemu, czyli pobudzeniu przedsiębiorczości oraz ożywieniu społecznemu i kulturowemu mieszkańców, towarzyszyć ma zespół projektów infrastrukturalnych, skoncentrowanych na przestrzeni publicznej w głównym punkcie Solca Kujawskiego. W zakresie oferty usługowej zidentyfikowano i wyznaczono także inne zadania związane z procesem rewitalizacji, tj. „Funkcjonują podmioty ekonomii społecznej”, „Nowoczesna oświata”, „Atrakcyjne miejsca kultury, wypoczynku i rekreacji” oraz „Funkcjonują instytucje otoczenia biznesu”. W celu częściowym/operacyjnym „Społeczeństwo obywatelskie” również przewidziano zadania związane z rewitalizacją: „Zorganizowana sieć wolontariatu” oraz „Aktywnie działające organizacje pozarządowe”. Natomiast w celu „Bezpieczna gmina” zakłada się działania „Czyste środowisko” i „Społeczeństwo bez zagrożeń cywilizacyjnych”. By móc osiągnąć ten cel wskazuje się m.in. konieczność rewitalizacji terenów zdegradowanych przez przemysł. Problematyka rewitalizacji jest również podejmowana w celu „Gmina atrakcyjna dla młodych”, w postaci zadań „Młodzież bez zagrożeń cywilizacyjnych”, „Atrakcyjne miejsca kultury, wypoczynku i rekreacji” i „Dogodne warunki do zamieszkania”. Wszystkie te elementy wpłynęły na kształt niniejszego GPR.

¹⁰ Uchwała Nr 1/1/14 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 8 grudnia 2014 r.

¹¹ Uchwała Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r.

¹² Uchwała Nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r.

¹³ Uchwała Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r.

W warstwie realizacyjnej i monitoringu, wdrożenie GPR wpłynie na realizację następujących wskaźników strategii Gminy (mierniki realizacji celów cząstkowych): *liczba osób korzystających z usług pomocy społecznej w obiektach dostosowanych do wymaganych prawem standardów, liczba projektów zrealizowanych na rzecz lokalnej społeczności, wartość środków zewnętrznych pozyskanych na projekty społeczne oraz liczba nowych miejsc pracy.*

Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Solec Kujawski na lata 2016-2023 (+)

Ze względu na wymogi ustawowe oraz ze względu na potrzebę komplementarności, spójności i ciągłości programowania działań rewitalizacyjnych, w pracach nad GPR uwzględniono również i ten dokument. Charakter strategii oraz obejmowanego przez nią zakresu tematycznego funkcjonowania Gminy częściowo dotyczy również rewitalizacji. Zawarte w niej ustalenia odnoszą się wprost do społecznego aspektu procesu rewitalizacji - wszystkie określone w dokumencie cele raz przypisane im działania zawierają jej elementy.

Cztery cele operacyjne (z sześciu łącznie) wprost nawiązują do ustaleń GPR, są to: „Wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej oraz zapewnienie wsparcia umożliwiającego osobom starszym i niepełnosprawnym funkcjonowanie w środowisku”, „Zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym”, „Profesjonalizacja instytucji zaangażowanych w pomoc i integrację społeczną oraz zwiększenie aktywności społecznej i rozwój wolontariatu” oraz „Wzmacnianie integracji mieszkańców Miasta i Gminy Solec Kujawski poprzez podejmowanie działań rewitalizacyjnych”.

Realizacja przedsięwzięć i projektów zapisanych w GPR będzie realizować nie tylko cele tej strategii ale również wybrane wskaźniki osiągnięcia jej celów, tj.: *liczba osób starszych powyżej 60 roku życia, uczestniczących w realizacji zajęć aktywizujących w stosunku do ogółu mieszkańców powyżej 60 roku życia; liczba osób objęta pomocą w formie usług opiekuńczych w wieku poprodukcyjnym do liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym; liczba dzieci korzystających z dożywiania; stosunek liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia do liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP; liczba osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej do liczby osób, którym udzielono pomocy i wsparcia; ilość zrealizowanych Programów Aktywności Lokalnej; liczba wolontariuszy pracujących na rzecz społeczności lokalnej; liczba osób objętych rewitalizacją w stosunku do ogółu mieszkańców Solca Kujawskiego; liczba zrealizowanych projektów.*

Lokalny Program Rewitalizacji Solca Kujawskiego na lata 2010-2015

Ze względu na niezwykle ważną dla powodzenia rewitalizacji potrzebę ciągłości i kontynuacji rozpoczętych działań, w konstrukcji GPR uwzględniono również poprzedni program rewitalizacji. Dokument ten wskazywał konkretne problemy społeczne, których rozwiązanie było dla samorządu Gminy celem działań rewitalizacyjnych. Były to wówczas:

- zwiększenie atrakcyjności zamieszkania na terenie Gminy dla ludzi młodych;
- uwzględnienie potrzeb powiększającej się grupy osób starszych;
- zagospodarowanie czasu wolnego dla osób nieletnich;
- równomierny rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy;
- poprawa stanu publicznej infrastruktury wpływającej na jakość życia oraz rozwój społeczno-gospodarczy i kulturalny.

Ogólnym celem projektów rewitalizacyjnych było uczynienie osiedla Staromiejskiego miejscem atrakcyjnym do zamieszkania, spędzania wolnego czasu i prowadzenia drobnej działalności gospodarczej, uwzględniając przy tym potrzeby jego mieszkańców: zarówno licznie zamieszkujących tu osób starszych jak i najmłodszych obywateli, tworząc im bezpieczne i pożyteczne formy spędzania wolnego czasu. Do osiągnięcia takiego stanu rzeczy miały doprowadzić:

- zwiększenie atrakcyjności terenu wskazanego do rewitalizacji pod względem zamieszkania i spędzania wolnego czasu, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób starszych i nieletnich poprzez budowę/przebudowę/doposażenie obiektów rekreacyjno-kulturalno-edukacyjnych, w tym też tworzenie specjalnych terenów służących tym celom;
- ograniczenie demoralizacji osób nieletnich poprzez tworzenie nowych, bezpiecznych i pożytecznych form spędzania wolnego czasu na terenie wskazanym do rewitalizacji;
- zwiększenie atrakcyjności terenu wskazanego do rewitalizacji pod względem prowadzenia działalności gospodarczej poprzez dostarczanie niezbędnej informacji służącej podejmowaniu i rozwojowi przedsiębiorczości.

Obecnie planowany proces rewitalizacji obszarów zdegradowanych Solca Kujawskiego (określony w niniejszym GPR), uwzględnia dokonania z poprzedniej perspektywy

finansowej w ramach LPR i je kontynuuje, zapewniając tym samą komplementarność międzyokresową programów.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Solec Kujawski

Dokument określa politykę przestrzenną Gminy, wskazując kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego - definiuje strefy tego rozwoju oraz ich główne funkcje. Studium nie operuje pojęciami „rewitalizacja” czy „obszar zdegradowany”, mimo to tworzy ramy do prowadzenia takich działań. W ustaleniach ogólnych, w zakresie rozwoju funkcjonalnego określono m.in. dla całości Gminy ograniczenie funkcji przemysłowej na rzecz rozwoju działalności gospodarczo-usługowej (drobna i średnia wytwórczość) oraz usług a w strefie zurbanizowanej zachowanie istniejących i kontynuację rozwijanych funkcji ze szczególnym uwzględnieniem porządkowania śródmieścia (rozwój usług ogólnomiejskich i centrotwórczych). Dokument wskazuje określa również ustalenia szczegółowe dla poszczególnych stref i tworzących je obszarów, w których znajdują się bezpośrednio i pośrednio wskazania na działania o charakterze rewitalizacyjnym:

- strefa zurbanizowana obszar śródmiejski - podnoszenie walorów architektoniczno-użytkowych zabudowy przewidzianej do zachowania; kontynuowanie przekształceń zabudowy staromiejskiej w celu zwiększenia intensywności zabudowy, poprawy struktury funkcjonalnej, standardów techniczno-użytkowych i estetyki śródmieścia; kształtowanie centrum usługowego miasta poprzez przekształcenia mające na celu koncentrację usług centrotwórczych (głównie publicznych, uzupełniająco komercyjnych) przy jednoczesnym ograniczaniu funkcji mieszkaniowej;
- strefa zurbanizowana obszar zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług nieuciążliwych - przekształcenia i uzupełnienia zabudowy w obrębie istniejącego zainwestowania, mające na celu podniesienie standardów i walorów architektonicznych obiektów.

Studium wyznacza także strefy ochrony dotyczące obiektów zabytkowych (pełnej ochrony konserwatorskiej, ochrony konserwatorskiej, ochrony ekspozycji oraz ochrony archeologicznej), które również uwzględniono w pracach nad GPR. W wykazie inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym zawarto w studium m.in. realizację inwestycji z zakresu

infrastruktury technicznej w celu poprawy standardów zamieszkania w istniejących zasobach oraz tworzenia warunków do dalszego rozwoju Gminy, realizację inwestycji z zakresu infrastruktury społecznej głównie szkolnictwa podstawowego, opieki zdrowotnej, pomocy i opieki społecznej, sportu oraz przeciwdziałanie skutkom bezrobocia poprzez tworzenie prawa miejscowego sprzyjającego utrzymaniu i powiększeniu liczby miejsc pracy, organizowanie różnych form aktywizacji bezdomnych.

GPR w znacznej mierze oparł się o podział Gminy na strefy określone w studium, jednak konieczna była modyfikacja (tzn. jednostki wydzielone na potrzeby sporządzenia GPR są inne) - wynika to z dostępności danych statystycznych oraz odmienną specyfiką obu dokumentów. Przypisane strefom kierunki rozwoju, funkcje i inwestycje zostały jednak uwzględnione i zachowane.

Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Trzy Doliny” na lata 2014-2020

Gmina Solec Kujawski jest jedną z siedmiu gmin tworzących Lokalną Grupę Działania „Trzy Doliny”, która swoje cele zawarła w opracowaniu strategicznym. Jest to dokument skoncentrowany na rozwoju obszarów wiejskich gmin członkowskich, jednak uwzględnia on również tematykę rewitalizacji na szczeblu lokalnym (gminnym) w szerszym kontekście rozwoju ponadlokalnego.

Jeden z dwóch celów ogólnych, definiowanych w strategii dla całości Lokalnej Grupy Działania, wprost odnosi się do procesu rewitalizacji - określono go jako „*Rewitalizacja społeczna*”, która rozumiana jest zarówno jako zadania inwestycyjne jak i społeczne. Przypisano mu dwa cele szczegółowe: „*Polepszenie warunków spędzania czasu wolnego przez mieszkańców i turystów*” oraz „*Wzrost aktywności społeczności lokalnej i integracji mieszkańców na rzecz inkluzji społecznej*”. Cele szczegółowe zakładają aktywizację społeczności poprzez realizację czterech przedsięwzięć, z czego trzy wyznaczają kierunki dla rewitalizacji:

- poprawa infrastruktury turystycznej, sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej;
- zachowanie dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego;
- działania służące edukacji społeczności lokalnej i podnoszeniu wiedzy, kompetencji i umiejętności osób zaangażowanych we wdrażanie LSR.

Założenia procesu rewitalizacji zawarte w GPR wprost wpisują się w te ustalenia strategii, dzięki czemu wpłyną na realizację jej wskaźników produktu i rezultatu.

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego

Analiza urbanistyczna, przeprowadzona na potrzeby Strategii wykazała, że do najważniejszych problemów we wszystkich miastach Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego należy degradacja zabytkowych centrów, wynikająca m. in. z odpływu handlu i działalności usługowej oraz występowanie w tych częściach miast zniszczonych obiektów i obszarów przemysłowych, co wpływa negatywnie na ich wizerunek. Istotnym celem działań rewitalizacyjnych wskazanym w Strategii jest więc ożywienie społeczno-gospodarcze i kulturowe obszarów śródmiejskich. Autorzy Strategii dostrzegają także fakt, że znaczna część zdegradowanej zabudowy objęta jest ochroną konserwatorską, a degradacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych często związana jest z wysokim poziomem bezrobocia oraz przestępczości. Dodatkowym aspektem rewitalizacji, przynoszącym korzyści ekonomiczne oraz środowiskowe jest termomodernizacja. Działania rewitalizacyjne mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców – ocena potrzeb w zakresie rewitalizacji łączy zatem sytuację społeczno-ekonomiczną mieszkańców z oceną stanu zabudowy, jednak to aspekty społeczne powinny być powodem planowanych zmian. W Solcu Kujawskim jedyne wskaźniki wykazujące negatywne odchylenia od średniej dotyczyły bezrobocia. W mieście istotnym problemem są także niezagospodarowane tereny po składach kolejowych, zapleczu remontowo-budowlanym i wyrobiska. Odnotowywane są także braki w dostępności i jakości terenów rekreacyjno-wypoczynkowych. W szczególności dostrzega się potrzebę zagospodarowania brzegu Wisły. Modernizacji wymaga także niezagospodarowana dotąd część parku miejskiego. W zakresie dostępności terenów rekreacyjno-wypoczynkowych wykazywane są również braki ścieżek rowerowych.

Na poziomie celów i działań, strategia określa m.in. cel „Rozwój społeczno-gospodarczy” wraz z działaniami „Przeciwdziałanie wykluczeniom społecznym” i „Rewitalizacja”. Natomiast wśród pakietów projektów o charakterze zintegrowanym możliwych do realizacji i rekomendowanych w ramach ZIT BTOF wymieniono rewitalizację miejskich przestrzeni publicznych, zdegradowanych terenów przemysłowych, miejskich terenów zieleni oraz rewitalizację części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych. Stwarza to szerokie możliwości realizacji przedsięwzięć w ramach GPR, który uwzględnia zalecenia strategii i wdraża je na poziomie lokalnym. Ma to swój wymiar również na poziomie wdrożeniowym strategii, w postaci konkretnych wskaźników realizowanych poprzez GPR. Szczegółowe

informacje na temat realizacji wskaźników strategii ZIT BTOF (a tym samym i RPO) przez projekty zapisane w GPR zawiera tabela nr 25.

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+

Jednym z najważniejszych założeń Strategii jest aktywizacja społeczno-gospodarcza na poziomie lokalnym. Wyraża się to wielu zapisach, głównie w jej priorytetach: nowoczesne społeczeństwo, modernizacja przestrzeni wsi i miast, konkurencyjna gospodarka oraz kierunkach działań: rozbudzanie aktywności obywatelskiej i społecznej, chęci do współpracy, prowadzenia działań edukacyjnych oraz dążeń do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich i miast. Dodatkowo, jeden z priorytetów zakłada również modernizację przestrzeni miast i wsi, dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej miast przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego.

Celem Strategii bezpośrednio dotyczącym rewitalizacji jest cel „Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi”, który zakłada kategorie interwencji w ujęciu terytorialnym (tj. dostosowaną do charakteru gminy). Wyznaczone kierunki działań dotyczą wzmocnienia relacji i więzi społecznych, promocji aktywności społecznej, samorozwoju i idei kształcenia przez całe życie, kreowania lokalnych liderów w dziedzinie społecznej i gospodarczej, kształtowania więzi międzypokoleniowej jako podstawy solidarności wszystkich pokoleń, tworzenia warunków rozwoju społecznego osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych i niesamodzielnych, promocji i rozwoju ekonomii i przedsiębiorczości społecznej oraz spółdzielczości, promocji i wsparcia wolontariatu, rozwoju oferty kulturalnej o znaczeniu lokalnym, dostosowania funkcjonowania usług publicznych oraz przestrzeni publicznych do potrzeb wszystkich pokoleń, rozwoju form opieki dla realizacji potrzeb starzejącego się społeczeństwa i ludności niesamodzielnej i budowy systemu wspierania rodziny. Program rewitalizacji uwzględnia te założenia i odpowiada na nie poprzez zawarte w nim projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, realizując tym samym cele i wskaźniki Strategii.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020

To najważniejszy dokument programowy województwa, określający zasady i kierunki wydatkowania środków unijnych w siedmioletniej perspektywie. Wraz ze swoim uszczegółowieniem (Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych) stanowią ramy finansowe prowadzenia polityki rozwoju województwa, zapewniające środki m.in. na działania rewitalizacyjne. Program jest zobowiązany do pełnej zgodności ze strategią rozwoju województwa, dlatego też również i w nim rewitalizacja społeczno-gospodarcza (a także fizyczna) obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest jednym z podstawowych działań. Mają one prowadzić do ograniczenia występujących tam problemów.

Do rewitalizacji wprost odnosi się Priorytet Inwestycyjny 9b „Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich” (założeniem jest wzrost ożywienia społecznego i gospodarczego na obszarach miejskich i obszarach powiązanych z nimi funkcjonalnie), Priorytet Inwestycyjny 9i „Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie” (przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu, aktywna integracja, wzrost kompetencji życiowych i zawodowych) oraz 9iv „Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym” (zwiększenie dostępności usług społecznych i zdrowotnych). Niniejszy program rewitalizacji powstał w oparciu o te zapisy, a zawarta w nim lista projektów i przedsięwzięć wprost z nich wynika i je realizuje - również w warstwie wskaźnikowej (szczegóły w tabeli nr 25).

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego

Plan jest dokumentem określającym uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego oraz definiuje kierunki jego rozwoju na poziomie regionalnym. Z tego powodu jego relacje z dokumentem programowym na poziomie lokalnym, dotyczącym rewitalizacji, są stosunkowo niewielkie. Zdefiniowany cel główny („Zbudowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych podnoszących konkurencyjność regionu i jakość życia mieszkańców”) oraz jeden cel szczegółowy (dotyczący atrakcyjności regionu; pozostałe dwa dedykowane są dla Bydgoszczy i Torunia oraz Włocławka, Grudziądz i Inowrocławia) tylko pośrednio można odnieść do problematyki rewitalizacji. Silniejsze powiązania znajdują się na poziomie kierunków

zagospodarowania przestrzennego. W zakresie kształtowania sieci osadniczej założono m.in. podniesienie jakości życia mieszkańców, wyposażenie miast w instytucje obsługi mieszkańców (edukacja, służba zdrowia, pomoc społeczna), wzrost aktywności społecznej i kulturalnej oraz wzrost aktywności społecznej. Plan określił również strefy polityki przestrzennej, klasyfikując Solec Kujawski do strefy centralnej. W szczegółowych zapisach jej dedykowanych zaplanowano „rewaloryzację historycznego układu urbanistycznego” Solca Kujawskiego oraz zagospodarowanie szlaku wodnego Wisły przy wykorzystaniu jego walorów i zasobów.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia zawiera liczne odniesienia i nawiązania do tematyki rewitalizacji, będący tym samym łącznikiem pomiędzy programowaniem działań rewitalizacyjnych na poziomie lokalnym a polityką rozwoju (w tym polityką miejską) na poziomie krajowym. Nawiązania te są zawarte już w celu 1 „Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały poszczególnych terytoriów”, w jego kierunku interwencji „Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta”. Założeniem jest m.in. tworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich oraz poprawa jakości życia mieszkańców, a sposobem jego osiągnięcia jest poprawa zdolności ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia, wspieranie zrównoważonego rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych obszarów miejskich czy wspomaganie ośrodków miejskich dotkniętych problemami rozwojowymi. Co ważne, interwencja ta jest planowana wobec wszystkich miast, bez względu na ich wielkość i funkcje. Konkretnym działaniem, przewidzianym do realizacji do 2020 r., jest wspieranie realizacji zintegrowanych działań rewitalizacyjnych na podstawie programów rewitalizacji ukierunkowanych na przekształcenie obszarów zdegradowanych (w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym). Działanie to w okresie późniejszym (po 2020 r.) będzie kontynuowane w formie promocji podejścia partycypacyjnego w zakresie zarządzania miastami i realizacji działań rewitalizacyjnych. Znaczenie tych działań jest jeszcze silniej zaakcentowane Strategii, bowiem w wykazie projektów strategicznych umieszczono „pakiet działań na rzecz wsparcia samorządów w programowaniu i realizacji rewitalizacji”. Polegać ma on na upowszechnianiu rewitalizacji jako ważnego elementu rozwoju miast, trwałości zasad i instrumentów, kompleksowości, mechanizmach finansowania, usprawnieniach prawno-instytucjonalnych, systemie

monitorowania i ewaluacji oraz systemie bieżącego monitorowania działań rewitalizacyjnych. Pakiet ma być wdrażany przez Ministerstwo Rozwoju do 2023 r. włącznie, co jest zgodne z okresem czasu, na jaki sporządzono niniejszy program. Poza tym jest on zgodny z wszystkimi zapisami Strategii dotyczącymi rewitalizacji i powstał przy jej uwzględnieniu, tak aby móc korzystać z określonych w niej mechanizmów wsparcia.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcja jest dokumentem planistycznym najwyższego, krajowego szczebla, określającym uwarunkowania i kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego kraju. Jego głównym założeniem jest racjonalne gospodarowanie przestrzenią, jako zasobem skończonym i ograniczonym. Koncepcja zawiera w sobie cele i kierunki działań, realizowane w tej przestrzeni, zakładające wzrost społeczno-gospodarczy państwa. Do rewitalizacji wprost odnoszą się następujące: *„Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów”*, *„Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski”* oraz *„Przywrócenie i utrwalanie ładu przestrzennego”*. Ze względu na charakter Koncepcji, zapisy te wyraźnie akcentują działania o charakterze przestrzennym, infrastrukturalnym, rzadziej społecznym. Mimo to program rewitalizacji jest z nimi zgodny, traktując wymiar infrastrukturalny działań rewitalizacyjnych za pomocniczy i uzupełniający wobec głównych projektów i przedsięwzięć społecznych.

3. Uproszczona diagnoza Gminy z wnioskami¹⁴

Prezentowana w niniejszym dokumencie diagnoza, wymagała analizy niektórych wybranych aspektów nie tylko w samym 2015 r. ale również w określonej przestrzeni czasowej, celem zobrazowania pewnych tendencji. Za najbardziej właściwy okres uznano lata 2009-2015, by zachować jednocześnie kontynuację działań nakreślonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Solca Kujawskiego z 2009 r.

Gmina Solec Kujawski znajduje się w środkowej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie bydgoskim. Otoczenie Gminy to miasto Bydgoszcz (powiat grodzki), Nowa Wieś Wielka (powiat bydgoski), Rojewo (powiat inowrocławski), Wielka Nieszawka i Zławieś Wielka (powiat toruński). Jest gminą miejsko-wiejską, w skład której wchodzi miasto Solec Kujawski (siedziba Gminy) oraz miejscowości wiejskie (Chrośna, Kabat, Makowiska, Otorowo, Przyłubie, Rudy, Wypaleniska, Leśnictwo Jarzębiec, Leśnictwo Lesisko, Leśnictwo Osiek, Leśnictwo Ustronie, Leśnictwo Zawiszyn). Miasto Solec Kujawski pod względem administracyjnym dzieli się na osiedla: Toruńskie, Staromiejskie, Leśne i Robotnicze oraz sołectwo Kujawska. Podział ten był bazą do późniejszego wyznaczenia jednostek struktury przestrzeni (strukturalnych), po wprowadzeniu odpowiednich modyfikacji w przebiegu ich granic (ze względów statystycznych).

Pod względem powierzchni należy do większych w województwie kujawsko-pomorskim (26 miejsce). Ogólna powierzchnia Gminy wynosi 175,38 km², w tym miasto zajmuje 18,7 km². Lasy, będące częścią Puszczy Bydgoskiej, stanowią 72,8 % wszystkich terenów. Grunty rolnicze to 16,1 % a tereny przemysłowe zajmują 2,2 % powierzchni całego terenu. Pozostałe grunty stanowią 8,9 % całości terenu.

---

¹⁴ Ze względu na wymogi Ustawy o rewitalizacji, określony w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” limit 5 stron A4 dla diagnozy ogólnej nie mógł być zachowany

DEMOGRAFIA

Według danych Urzędu Miasta i Gminy Solec Kujawski z końca 2015 r. badany obszar zamieszkiwały 15 972 osoby, z czego 93,1% (14 869 osób) z nich zasiedlało teren miejski a pozostałe 6,9% (1 103 osoby) stanowili mieszkańcy obszaru wiejskiego.

Struktura wiekowa społeczeństwa Gminy w 2015 r. kształtowała się następująco: liczba osób w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 15,9% ogółu społeczeństwa Gminy (2 538 osoby), w wieku produkcyjnym 66,5% (10 618 osób), natomiast w wieku poprodukcyjnym 17,6% (2 816 osób). Analiza tej sfery wykazała, że od 2009 roku sukcesywnie zmniejsza się liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Wzrosła również liczba mieszkańców Gminy w wieku produkcyjnym i jak widać utrzymuje się na dość wysokim poziomie.

Jeżeli w strukturze ludności odsetek osób w wieku powyżej 65 roku życia stanowi ponad 10%, mówimy o przekroczeniu progu starości zaawansowanej społeczeństwa. Dane statystyczne Urzędu Miasta i Gminy Solec Kujawski z 2015 r. potwierdzają, że Gmina przekroczyła ten próg. Ponad 15% społeczeństwa osiągnęło wiek powyżej 65 lat. Przy takim stanie rzeczy, wskazane staje się podejmowanie działań zmierzających do eliminacji barier architektonicznych uniemożliwiających poruszanie się osób w podeszłym wieku (również niepełnosprawnych), ich normalne funkcjonowanie szczególnie w obrębie miejsca zamieszkania. Ze względu na dużo większą liczbę mieszkańców obszaru miejskiego, w porównaniu z terenem wiejskim, zachodzące procesy starzenia się społeczeństwa są tu najbardziej widoczne. To teren miejski, w szczególności jego centralna część charakteryzuje się dużym odsetkiem społeczeństwa w wieku poprodukcyjnym - 95,7% ludności w wieku poprodukcyjnym zamieszkiwało teren miejski, a 70,8% jego centralną część.

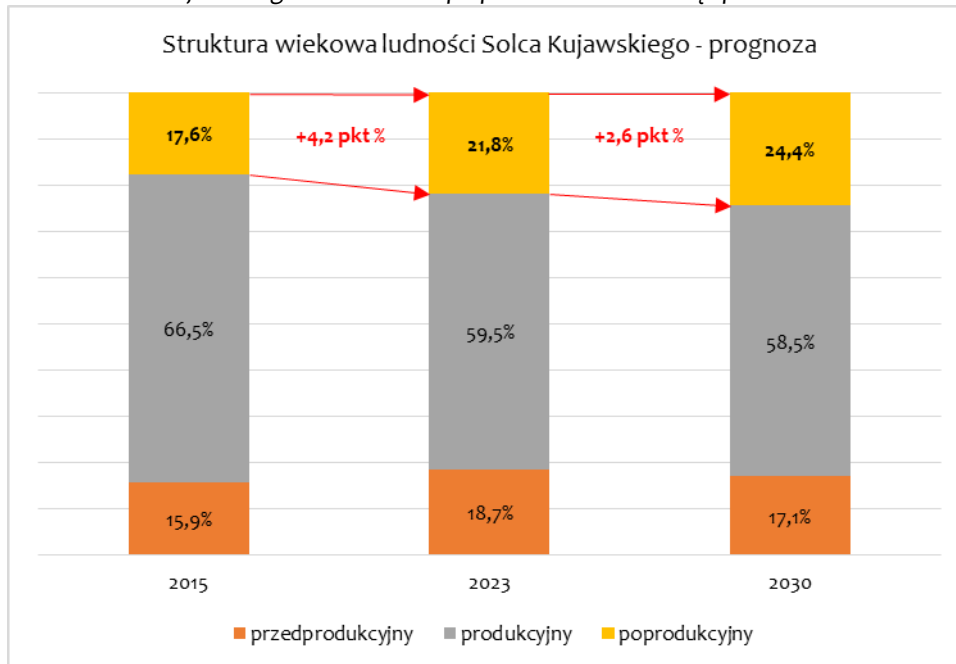
Najliczniejszą grupę wiekową mieszkańców Gminy w 2015 r. stanowiła ludność w wieku 30-39 lat (17,2%), następnie ludność w wieku 40-49 lat (13,9%) oraz ludność w wieku 50-59 lat (13%). Nie bez znaczenia pozostaje również liczebność grupy wiekowej 70 i więcej lat stanowiąca 9,5% mieszkańców Gminy w 2015 r. Wskaźnik obciążenia demograficznego Gminy wynosił 50,4. Obciążenie demograficzne ma swoje konsekwencje ekonomiczne - im wyższy wskaźnik, tym więcej osób pozostaje na utrzymaniu grupy pracującej.

Istotnych danych związanych z procesami zachodzącymi w społeczeństwie dostarcza prognoza demograficzna¹⁵. Dane dla Solca Kujawskiego potwierdzają fakt zaawansowanego procesu starzenia się społeczeństwa oraz trwałość tendencji w tym zakresie.

Ilustracja 1. Prognozowane tempo procesu starzenia się społeczeństwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Zgodnie z prognozą, w roku zakończenia GPR (2023) udział ludności w wieku poprodukcyjnym wzrośnie do 21,8% (3 692 osoby w 16 907 osobach ogółem), czyli o 4,2 punkty procentowe w stosunku do roku 2015. W ostatnim roku objętym prognozą (2030), udział ten będzie wynosił już 24,4% (4 091 osoby w 16 782 osobach ogółem) – wzrost o kolejne 2,6 punktów procentowych. Łącznie, w okresie 2015-2030, udział ten wzrośnie aż o 6,8 punktów procentowych. Oznacza to, że w 2030 roku blisko co czwarty mieszkaniec Solca Kujawskiego będzie osobą w wieku poprodukcyjnym. Równoległe będzie dalej spadać udział osób w wieku produkcyjnym (aż o 8 punktów procentowych), natomiast udział osób w wieku przedprodukcyjnym będzie się nieznacznie wahał. Dane te wyraźnie wskazują na pilną potrzebę dostosowania systemu usług publicznych w Gminie do potrzeb ludności starszej wraz z infrastrukturą niezbędną do ich realizacji. Oznacza to zmiany zarówno w wymiarze programowym (oferta), technicznym (obiekty) jak i organizacyjnym (kadra). Ze względu na

¹⁵ „Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030”, Główny Urząd Statystyczny 2017; <https://stat.gov.pl/z-prac-studialnych/opracowania-eksperymentalne/prognoza-ludnosci-gmin-na-lata-2017-2030,7,1.html>

zakres wymaganych zmian i wielkość nakładów finansowych koniecznych do ich wprowadzenia, ograniczoność środków budżetowych i zewnętrznych na ten cel oraz nieuchronność procesu starzenia, zasadnym jest podjęcie interwencji w tym zakresie jak najszybciej - już w tej perspektywie finansowej. Jest to istotna przesłanka dla projektowania całości procesu rewitalizacji Gminy.

WNIOSKI (ZDIAGNOZOWANE PROBLEMY):

- spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym warunkują negatywne zmiany w strukturze społeczności Gminy;
- występowanie trwałego procesu starzenia się społeczeństwa, natężenie tego procesu szczególnie silnie w mieście;
- duży i rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego; malejąca grupa osób obecnie w wieku przedprodukcyjnym, będzie musiała w przyszłości ponosić duże obciążenia dla utrzymania zwiększającej się liczby osób w wieku poprodukcyjnym;
- przekroczenie progu starości zaawansowanej społeczności;
- wzrastający udział ludności w wieku senioralnym, oznacza zwiększenie potrzeb tej grupy społecznej: począwszy od służy zdrowia, a kończąc na ofercie kulturalnej i rozrywkowej; istotnym działaniem będzie także podtrzymywanie aktywności tej grupy społecznej, zarówno fizycznej oraz intelektualnej.

GOSPODARKA I RYNEK PRACY

W 2015 r. na terenie Gminy funkcjonowały łącznie 1 564 podmioty gospodarcze, z tendencją charakterystyczną dla całego kraju, czyli przewagą sektora prywatnego. Poziom przedsiębiorczości, liczony jako ilość podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców, wyniósł 98 w 2015 r. i cechuje się niższym poziomem przedsiębiorczości w porównaniu z powiatem bydgoskim (110) oraz wyższym od wojewódzkiego (93). W strukturze form organizacyjno-prawnych dominowała działalność prowadzona przez osoby fizyczne, natomiast najwięcej podmiotów gospodarczych zajmowało się handlem i usługami.

W latach 2009-2015 zauważa się tendencję wzrostową w zakresie powstawania podmiotów gospodarczych na terenie Gminy, natomiast przeliczenia rokoczne wykazują wartości zarówno wyższe i niższe w tym zakresie, co może w analizie długookresowej wykazać wolniejszy rozwój przedsiębiorczości lub tendencje regresu bądź stagnacji.

Tabela 1. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w latach 2009-2015

Liczba podmiotów gospodarczych ogółem	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	1 328	1 438	1 411	1 483	1 534	1 576	1 564

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Solec Kujawski

Analiza wskaźników dotyczących podmiotów gospodarczych wykazuje niższą dynamikę przyrostu nowych przedsiębiorstw w porównaniu z innymi jednostkami. W 2015 roku liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wynosiła w Gminie 79. W tym samym czasie przeciętnie w województwie kujawsko-pomorskim i powiecie bydgoskim wskaźnik ten przyjmował wartości odpowiednio 82 oraz 95. Natomiast poziom przedsiębiorczości mieszkańców Gminy w 2015 r., mierzony liczbą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 7,5 działalności gospodarczych i jest niższy od wojewódzkiego (10,8) oraz powiatowego (13,5).

Istotnym zagrożeniem, które może wpłynąć na gospodarkę Gminy, jest starzejące się społeczeństwo oraz zmniejszenie się jego liczebności. Pociąga to za sobą spadek wydatków konsumpcyjnych, co w przypadku Gminy gdzie ponad połowa przedsiębiorców działa w branży usługowo-handlowej ma ogromne znaczenie. Problem stanowią również negatywne tendencje w strukturze zatrudnienia, a w szczególności brak wystarczającej liczby nowych miejsc pracy dla osób z niskimi kwalifikacjami oraz bez kwalifikacji. Problemem jest również niska aktywność zawodowa mieszkańców, szczególnie w mieście.

W 2015 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Solcu Kujawskim ukształtowała się na poziomie 401 osób. Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wynosiła 25. Natomiast stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i więcej względem ludności w wieku produkcyjnym wynosił 0,5%. Szczególną kategorię bezrobotnych stanowią osoby bezrobotne długotrwale. W 2015 r. w Gminie było to 199 osób, co stanowiło 49,6% ogółu osób bezrobotnych. Natomiast osoby pozostające bez pracy od 12 do 24 miesięcy stanowiły w 2015 r. 13,2% ogółu bezrobotnych, powyżej 24 miesięcy 15,0% ogółu bezrobotnych. Znaczny odsetek długotrwale bezrobotnych jest bardzo niepokojącym

zjawiskiem, które może negatywnie wpływać na potencjał i dynamikę rozwoju gospodarczego. Oznacza bowiem, że na potencjalnym rynku pracy jest znaczna grupa osób, które z różnych przyczyn nie podejmują aktywności zawodowej. Przyczyny te mogą być związane z różnicami w oczekiwaniach pracodawców i umiejętności osób bezrobotnych, jak też niedostosowaniem ofert rynku pracy do oczekiwań i aspiracji mieszkańców miasta. Długie utrzymywanie się takiego stanu rzeczy prowadzi także do pojawienia się tzw. bezrobocia wyuczonego, które jest przekazywane kolejnym pokoleniom i w efekcie obciążenia gminnego systemu pomocy społecznej.

Tabela 2. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy (12-24 oraz 24 i więcej miesięcy) ogółem na tle powiatu bydgoskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w 2015 r.

Grupa	Solec Kujawski	Powiat bydgoski	Województwo
12-24 miesiące	53	475	16 120
24 i więcej miesięcy	60	771	26 648

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu

W zakresie posiadanych kwalifikacji największą grupę wśród bezrobotnych na obszarze Gminy tworzyły w 2015 r. osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej – 133 osoby (33,2% ogółu bezrobotnych). Drugą w kolejności grupą byli bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 121 osób, co stanowiło 30,2% ogółu bezrobotnych. Najmniej liczną grupę stanowili bezrobotni z wykształceniem wyższym – 37 osób (9,2%) oraz średnim ogólnokształcącym – 42 osób (10,5%).

Tabela 3. Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz zasadniczym zawodowym na tle powiatu bydgoskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w 2015 r.

Wykształcenie	Solec Kujawski	Powiat bydgoski	Województwo
gimnazjalne i poniżej	133	1 140	35 282
zasadnicze zawodowe	121	1 107	32 102

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu

Analiza struktury wiekowej bezrobotnych wskazuje, że na terenie Gminy w 2015 r. największy udział wśród osób pozostających bez pracy mieli mieszkańcy w wieku 45-54 lata (23,7%) przed grupą wiekową 25-34 lata (22,7%). Jednak warto również zwrócić uwagę na grupę wiekową 35-44 lata, stanowiącą w 2015 r. 21,4% ogółu bezrobotnych.

Tabela 4. Liczba osób bezrobotnych według grupy wiekowej 25-34 i 45-54 na tle powiatu bydgoskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w 2015 r.

Grupa	Solec Kujawski	Powiat bydgoski	Województwo
25-34 lata	91	906	29 324
45-54 lata	95	719	20 346

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu

WNIOSKI (ZDIAGNOZOWANE PROBLEMY):

- niższa dynamika przyrostu nowych przedsiębiorstw w porównaniu z powiatem bydgoskim i województwem;
- poziom przedsiębiorczości mieszkańców w 2015 r., mierzony liczbą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym jest niższy od powiatowego i wojewódzkiego;
- negatywne tendencje w strukturze zatrudnienia, a w szczególności brak wystarczającej liczby nowych miejsc pracy dla osób z niskimi kwalifikacjami oraz bez kwalifikacji;
- duży udział osób bezrobotnych o wykształceniu poniżej średniego jest czynnikiem niekorzystnym, który zniechęca przedsiębiorców do prowadzenia działalności w oparciu o lokalny kapitał społeczny Gminy;
- wysoki udział osób młodych w ogóle osób bezrobotnych, które wchodzi na rynek pracy (może świadczyć o braku dopasowania kwalifikacji i wykształcenia do wymogów rynku pracy i oczekiwań pracodawców);
- duży odsetek osób długotrwale bezrobotnych, długotrwałe pozostawanie bez pracy ogranicza szansę na podjęcie pracy, co przyczynia się do ubożenia ludności i prowadzi do wykluczenia społecznego.

POMOC SPOŁECZNA

W roku 2015 na terenie Gminy objętych pomocą społeczną było 598 gospodarstw domowych, liczących 1358 osób - stanowiło to 8,5% ogółu mieszkańców. Liczba gospodarstw domowych, stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej wynosiła 309, co stanowi 5% gospodarstw domowych Gminy. W 2015 r. największa liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej zamieszkiwała obszar miejski Solca Kujawskiego (94,6% tych gospodarstw), przy czym 69,7% zasiedlało jego centralną część.

Podobnie rzecz miała się ze stałymi beneficjentami pomocy społecznej, 93,9% tych gospodarstw zamieszkiwała obszar miejski, a 68,3% jego centralną część.

Najwięcej rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2015 r. stanowiły rodziny jednoosobowe 45,3%, zaraz przed rodzinami z dziećmi 31,4%. Trzecią najliczniejszą grupą rodzin objętych pomocą społeczną byli emeryci i renciści. Największą grupę osób korzystających z pomocy społecznej w 2015 r. stanowili mieszkańcy powyżej 66 roku życia oraz mieszkańcy z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej. Główną przyczyną udzielania pomocy społecznej w 2015 r. była trudna sytuacja życiowa spowodowana ubóstwem (46%), następnie długotrwała choroba (41,1%), bezrobocie (32,6%), niepełnosprawność (28,4%). Wśród powodów trudnej sytuacji życiowej mieszkańców wskazuje się również bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (27,3%). Liczba rodzin formalnie uznanych w 2015 r. za niezdolne do opieki nad dziećmi wynosiła 39, co stanowiło 0,9% ogółu rodzin Gminy. Duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej, jednocześnie wskazujących jako powód trudnej sytuacji życiowej „ubóstwo” zamieszkuje centralną część miasta. Dostrzega się zatem, że występowanie sytuacji problemowej dotyczy w znacznej mierze konkretnego obszaru.

W zakresie pomocy społecznej znajdują się również dodatki jakimi wspierane są najmniej zamożne rodziny zamieszkujące obszar Gminy. Do 2009 r. wysokość wypłaconych dodatków mieszkaniowych wskazywała wyraźną tendencję spadkową, od 2010 r. wysokość wypłaconych dodatków mieszkaniowych kształtowała się na podobnym poziomie. Od 2013 r. ilość rodzin objętych dodatkami mieszkaniowymi spadała. Najliczniejszą grupą, która otrzymuje dodatki są mieszkańcy zasobów gminnych (50%), a najmniej liczną osoby, które posiadają lokale własne, z wyłączeniem wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni.

WNIOSKI (ZDIAGNOZOWANE PROBLEMY):

- utrzymująca się na wysokim poziomie liczba osób korzystających z pomocy społecznej, głównie z powodu ubóstwa, bezrobocia oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- największa liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej zamieszkiwała obszar miejski Solca Kujawskiego (94,6% tych gospodarstw), przy czym 69,7% zasiedlało jego centralną część; podobnie rzecz miała się ze

stałymi beneficjentami pomocy społecznej - 93,9% tych gospodarstw zamieszkiwała obszar miejski, a 68,3% jego centralną część;

- zagrożenie uzależnieniem się na stałe od świadczeń pomocy społecznej;
- starzenie się społeczeństwa stawia nowe wyzwania z zakresu pomocy społecznej zwłaszcza w kontekście opieki nad osobami starszymi;
- problemy z funkcjonowaniem rynku pracy powodują utrzymywanie się sfery ubóstwa i konieczność korzystania z pomocy opieki społecznej;
- wskaźnik udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej jest wyraźnie skorelowany z bezrobociem, dlatego pomoc osobom w trudnej sytuacji życiowej powinna zakładać szerokie działania wspierające i aktywizujące przedsiębiorczość mieszkańców, co powinno przyczynić się również do zmniejszania się zjawiska ubóstwa.

KULTURA I REKREACJA

Miejscem integrującym artystyczne i intelektualne środowisko Gminy jest Soleckie Centrum Kultury, które prowadzi działalność o charakterze interdyscyplinarnym obejmującą różne dziedziny sztuki profesjonalnej i amatorskiej. Funkcjonująca od ponad 60 lat Biblioteka Publiczna w Solcu Kujawskim umożliwia dorosłym i młodym mieszkańcom (placówka dla dzieci) łatwy dostęp do jej licznych zasobów książkowych. Można korzystać z książek na miejscu w organizowanych czytelniach, lub wypożyczać je do domu. Perełką historii w Solcu Kujawskim można nazwać Muzeum Solca im. księcia Przemysła. Muzeum ma charakter regionalno-historyczny. Miejską ofertę muzealną uzupełniają funkcjonujące przy OSP Solec Kujawski Muzeum. Bogata historia straży pożarnej na terenie miasta przyczyniła się do zgromadzenia wielu eksponatów, dokumentów, fotografii i innych pamiątek.

Uzupełnieniem oferty kulturalnej jest Ośrodek Sportu i Rekreacji. To kompleks sportowy, w obrębie którego funkcjonuje park wodny, hala sportowa oraz stadion sportowy. W sąsiedztwie, usytuowany na terenie Parku Miejskiego, funkcjonuje Stadion Sportowy, tuż obok znajduje się pełnowymiarowe, zmodernizowane i zweryfikowane boisko treningowe. Obiekty te, wraz z ofertą Parku Jurajskiego i Parku Linowego, stanowią znakomity kompleks rekreacyjny, na tle którego niezbyt dobrze wypada Starówka - najstarsza i najcenniejsza pod względem historycznym i kulturowym część miasta. Aby mogła stanowić prawdziwą kulturalną

markę Solca Kujawskiego, wymagane jest jej reprezentacyjne urządzenie, z ograniczeniem ruchu pojazdów, dostosowaniem ulic i zieleni miejskiej, z pełnym wykorzystaniem potencjału społeczeństwa w zakresie kultury i sztuki oraz potencjału muzeów.

Warto także podkreślić, że okolica Solca Kujawskiego to lasy Puszczy Bydgoskiej oraz rzeka Wisła. Wycieczki piesze i rowerowe oraz rodzinne spacery przyrodniczymi szlakami to znakomita alternatywa spędzania wolnego czasu. Próby połączenie, tych blisko leżących obok siebie miejsc mogłoby w przyszłości wykreować kompleksowy produkt turystyczny miasta, aktywizujący społeczeństwo i z czasem prowadzący do wzrostu poziomu przedsiębiorczości okołoturystycznej.

WNIOSKI (ZDIAGNOZOWANE PROBLEMY):

- brak zagospodarowania turystycznego terenów przy brzegach rzeki Wisły, małe wykorzystanie położenia miasta nad rzeką;
- niedostatecznie rozwinięta sfera przestrzenno-funkcjonalna i infrastrukturalna w centralnej części miasta.

INFRASTRUKTURA

Według stanu na rok 2015 na terenie Gminy było 5 757 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 400 893 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosiła 23,9 m², zaś w jednym mieszkaniu przeciętnie funkcjonowały 2,91 osoby. Budynki stanowiące własność Gminy bądź pozostające w jej administracji w 2015 r. zamykają się w liczbie 423 (7,4 % ogółu mieszkań), z tego 232 mieszkania wybudowano przed 1918 r., 88 przed 1945 r., 21 powstało w latach 1945-1970, natomiast mieszkania wybudowane po 1989 r. zamknęły się w liczbie 82.

Koncentrację budynków należących do Gminy obserwuje się głównie w centralnej części miasta. Dostrzega się w nich pewne braki w zakresie wyposażenia w podstawową infrastrukturę: 50,1% mieszkań posiada łazienkę, 33,3% ciepłą bieżącą wodę, 48,7% podłączonych jest do gazu z sieci, 41,6% posiada c.o. zbiorowe - im starsze mieszkanie, tym znacznie gorzej jest wyposażone. Udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, które są źródłem niskiej emisji gazów spalinowych, względem ogółu gospodarstw domowych Gminy wynosił 38,5%. W obszarze miejskim było to 33,6%, a w jego centralnej części 10%.

Analizując dokładniej teren Solca Kujawskiego, zauważa się dość wysoką liczbę budynków wybudowanych przed rokiem 1989 w centralnej części miasta – to właśnie tu występuje gorsza sytuacja w zakresie wyposażania mieszkań w podstawową infrastrukturę sanitarną. Budynki stare, niedoinwestowane, często niespełniające współczesnych standardów wyposażenia w media, negatywnie wpływają na ten obszar. Pamiętać należy także o tym, że duży odsetek osób korzystających z pomocy socjalnej zamieszkuje właśnie te lokale. Pomoc społeczna, niskie stawki czynszowe i mimo tego brak uiszczania opłat bądź pojawiające się dość często trudności w ich ściąganiu, nie pozwalają na utrzymywanie lokali w dobrym stanie technicznym. Dlatego też, w przestrzeni centrum znajdują się obiekty w złym stanie, nie harmonizujące z otoczeniem.

W 2015 r. 89,6% ludności Gminy korzystało z sieci wodociągowej, 83,2% z sieci kanalizacyjnej, natomiast z sieci gazowej korzystało 75,2% mieszkańców tego terenu. Udział budynków podłączonych do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w 2015 r. względem ogółu budynków Gminy wynosił 36,5%. W obszarze miejskim udział ten wynosił 32,9%, natomiast w jego centralnej części 11,3%.

W zakresie możliwości korzystania z infrastruktury kanalizacyjnej Gmina wypada lepiej na tle powiatu (54,5% mieszkańców) i województwa (69,6% mieszkańców). Udział nieruchomości budowlanych zbierających ścieki sanitarne w zbiornikach wybieralnych (szambach) względem ogółu nieruchomości budowlanych w 2015 r. wynosił 3,8% i dotyczył głównie obszaru wiejskiego Gminy. Natomiast w zakresie korzystania z sieci wodociągowej obserwuje się tendencję wzrostową przyłączy wodociągowych do budynków mieszkalnych, choć nadal skala ludności z niej korzystająca w gminie jest mniejsza w porównaniu z powiatem (91,2% mieszkańców) i województwem (95,2% mieszkańców).

WNIOSKI (ZDIAGNOZOWANE PROBLEMY):

- relatywnie wysoki udział budynków wzniesionych przed rokiem 1989 w odniesieniu do okresów budowy 1979-1988 i 1945-1970, będących własnością i pozostających w administracji Gminy, zlokalizowanych głównie w centralnej części miasta;
- zły stan techniczny budynków komunalnych, duży udział budynków z centralnej części miasta względem ogółu tych obiektów na terenie Gminy,

których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie; ryzyko degradacji centrum miasta;

- względnie duży udział gospodarstw domowych zlokalizowanych w centralnej części miasta użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe (niskiej emisji gazów spalinowych), wobec ogółu gospodarstw Gminy korzystających z tego typu systemu grzewczego;
- zdegradowany krajobraz kulturowy w otoczeniu zabytków; dopuszczenie stosowania materiałów nawierzchni ulic i chodników, niezgodnych ze stylem zabudowy i zagospodarowania właściwym dla epoki oraz dopuszczenie w latach lokalizacji form tymczasowej zabudowy i zagospodarowania terenu, utrudniających obecne starania o właściwą ekspozycję zabytków.

ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Położenie Gminy bezpośrednio przy rzece Wiśle stwarza możliwości rozwojowe i stanowi jej istotny potencjał, jednak wiąże się również z poważnym zagrożeniem. W przypadku Solca Kujawskiego związane jest to z występowaniem obszaru zagrożenia powodzią o trzech poziomach: o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia (raz na 500 lat), o średnim prawdopodobieństwie (raz na 100 lat) oraz o wysokim prawdopodobieństwie (raz na 10 lat). Obszary te obejmują północne fragmenty Gminy i dotyczą głównie niezamieszkanymi i niezabudowanymi nadbrzeżnymi fragmentami sołectwa Przyłubie – te tereny będą poddane zalaniu przy wszystkich trzech poziomach powodzi. W przypadku wody 100 i 500 letniej zagrożenie dotyczy również północnych fragmentów miasta, gdzie potencjalne straty będą największe. W najgorszym scenariuszu, wyznaczony na Mapach Zagrożenia Powodziowego (przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej) zasięg wody powodziowej opływa po obu stronach wzniesienie terenowe w okolicy budynku przy ul. Tadeusza Kościuszki 12 (które pozostaje obszarem wolnym od wody), sięgając ulic Targowej i Ogrodowej w zachodniej części miasta oraz przekracza ulicę Toruńską w jego wschodniej części.

Zagrożenie to jest uwzględnione we wszystkich działaniach inwestycyjnych na terenie Gminy i wiąże się m.in. z odpowiednimi rozwiązaniami technicznym i organizacyjnymi w obrębie poszczególnych inwestycji – również tych związanych z rewitalizacją i tych bezpośrednio wynikających z niniejszego programu.

PODSUMOWANIE

Po przeprowadzonych analizach wszystkich sfer w ujęciu ogólnym (gminnym), przyjrzeniu się problemom i wnioskom łącznie, ocenie ich zależności i skali natężenia, za główne (najważniejsze) problemy dotyczące Gminy uznaje się:

- zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa (sfera społeczna);
- samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych (sfera społeczna);
- klimat aktywności gospodarczej (sfera gospodarcza);
- elementarne zagospodarowanie, stan techniczny budynków (sfera infrastrukturalna).

4. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Obszar zdegradowany to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw);
- środowiskowej (w szczególności w zakresie przekraczania standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź stanu środowiska);
- przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych);
- technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego, dokonano podziału miasta na sześć jednostek struktury przestrzennej. Ich granice są utrwalone w przestrzeni oraz praktyce funkcjonowania Gminy, opierają się na podziale administracyjnym, granicach osiedli mieszkaniowych, przebiegu ulic, strefach funkcjonalno-przestrzennych, obrębach geodezyjnych i okręgach wyborczych. Taki podział gwarantuje dostępność danych statystycznych, zarówno na etapie sporządzania Gminnego Programu Rewitalizacji jak i jego późniejszego wdrażania i monitorowania – referaty Urzędu Miasta i Gminy Solec Kujawski i jednostki jemu podległe, odpowiedzialne za ten proces, mają doświadczenie z tak wyznaczonymi jednostkami i wieloletnią praktykę w zakresie pozyskiwania i agregacji danych

statystycznych w takim podziale Gminy. Dodatkowo, w analizach uwzględniono również obszar wiejski Gminy, przy czym z założenia nie prowadzono na nim poszukiwań obszaru rewitalizacji (nie uwzględniony w procesie delimitacji), co zostało uzasadnione i dokładnie wyjaśnione w dalszej części programu. Niemniej jednak obszar wiejski został umieszczony na poniższych mapach i w poniższych tabelach w celach porównawczych i dla kompletności analiz.

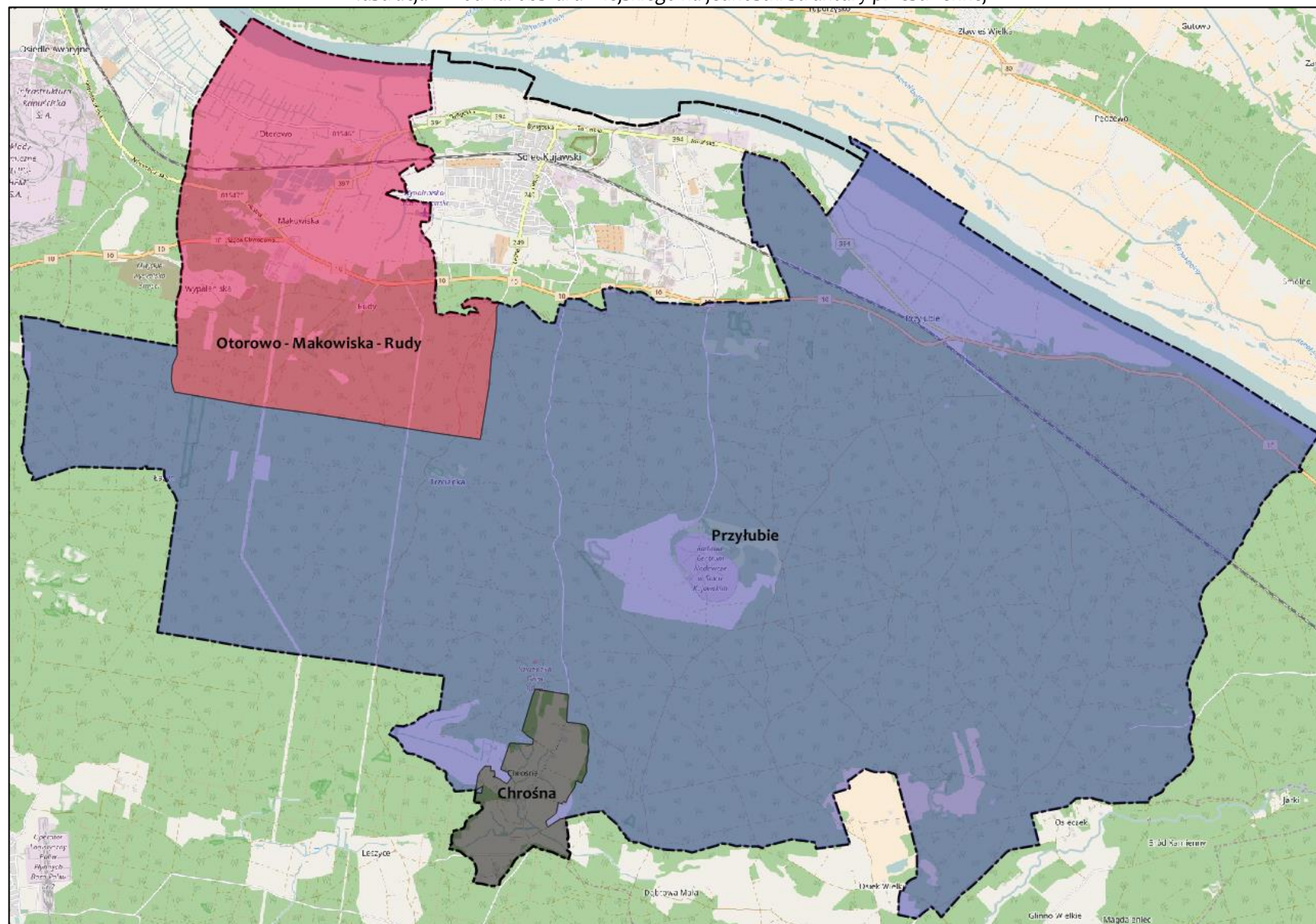
Tabela 5. Zasięg przestrzenny wyznaczonych jednostek struktury przestrzennej

Lp.	Nazwa	Zasięg przestrzenny
1	Chrośna	Sołectwo Chrośna
2	Otorowo-Makowiska-Rudy	Sołectwo Otorowo – Makowiska, Osiedle Rudy, Obręb Wypaleniska
3	Przyłubie	Sołectwo Przyłubie
4	Kujawska	Marsz. Józefa Piłsudskiego (od ul. Tartacznej w kierunku wschodniej granicy miasta), Jagodowa, Haska, Unii Europejskiej, Brukselska, Rzymska, Paryska, Kopernika, Sosnowa, Leszczynowa, Cisowa, Klonowa, Cedrowa, Topolowa, Lipowa, Młyńska, Orla, Sowa, Żurawia, Skowronkowa, Słowicza, gen. Władysława Sikorskiego (od ul. Lipowej w stronę wschodniej granicy miasta), Kujawska (od przejazdu kolejowego do DK nr 10), Średnia (od ul. Powstańców do ul. Kujawskiej)
5	Leśne	Leśna, Wiśniowa, Wierzbowa, Bukowa, Dębowa, Różana, Czereśniowa, Kalinowa, Jodłowa, Grabowa, Wrzosowa, Piaskowa, Kwiatowa, Brzozowa, Świerkowa, Orzechowa, Strumykowa, Leona Wyczółkowskiego, Nadborna, Kasztanowa, Akacyjowa, Modrzewiowa, Jarzębinowa, Jesionowa, Jaśminowa, Wiejska, Plonowa, Siewna, Dożynkowa, Zbożowa, Łanowa, Kącik, Dojazd, Żniwna, Ks. Jana Pelikanta, Nowa, Rolna, Ugory, Błonie, Polna, Nizinna, Skośna, Prosta, Równa, Kościelna, Kolorowa, Pogodna, Wiosenna, Słoneczna, Cicha, Malinowa, Spokojna, Barwna, Letnia, Tęczowa, Jesienna, Zimowa, Mroźna, Śnieżna, Zielona, Łąkowa, Żłota, Srebrna, Błękitna, Błota, Średnia (od ul. Leśnej do ul. Powstańców)
6	Staromiejskie Centrum	Garbary, Robotnicza, Żeglarska, Tadeusza Kościuszki, Plac Jana Pawła II, Wolności, Bydgoska (od ul. Żeglarskiej do Placu Jana Pawła II), Św. Stanisława, Ułańska, Do Wisły, Toruńska (od Placu Jana Pawła II do ul. Parkowej południowa strona i od ul. Parkowej do ul. Lipowej), Sportowa, Parkowa, 23 Stycznia, Juliusza Słowackiego, Ks. Piotra Skargi (strona wschodnia), Żwirki i Wigury, Henryka Sienkiewicza, Adama Mickiewicza, Bohaterów Września, Piastów, 29 listopada (strona zachodnia), Powstańców (od ul. Garbary do ul. Średniej)
7	Staromiejskie Zachód	29 listopada (strona wschodnia), Bojowników o Wolność i Demokrację, Dworcowa, Długa, Ks. Piotra Skargi (strona zachodnia), Targowa, Ogrodowa, Bydgoska (od ul. Żeglarskiej do zachodniej granicy miasta), Krótka, Rondo Burmistrza Antoniego Nawrockiego
8	Toruńskie Północ	Toruńska (strona północna od ul. Wolności do ul. Parkowej i od ul. Młyńskiej do wschodniej granicy miasta)
9	Toruńskie Południe	Tartaczna, Graniczna, Kujawska (od ul. Parkowej do ul. Lipowej), Marsz. Józefa Piłsudskiego (od ul. Kujawskiej do ul. Lipowej), Szarych Szeregów, Danuty Mrzyk, Bitwy Warszawskiej, por. Zdzisława Gerlińskiego, kmdr. Bolesława Romanowskiego, Jemiołowa, Cyprysowa, gen. Władysława Sikorskiego (od ul. Kujawskiej do ul. Lipowej)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Solec Kujawski

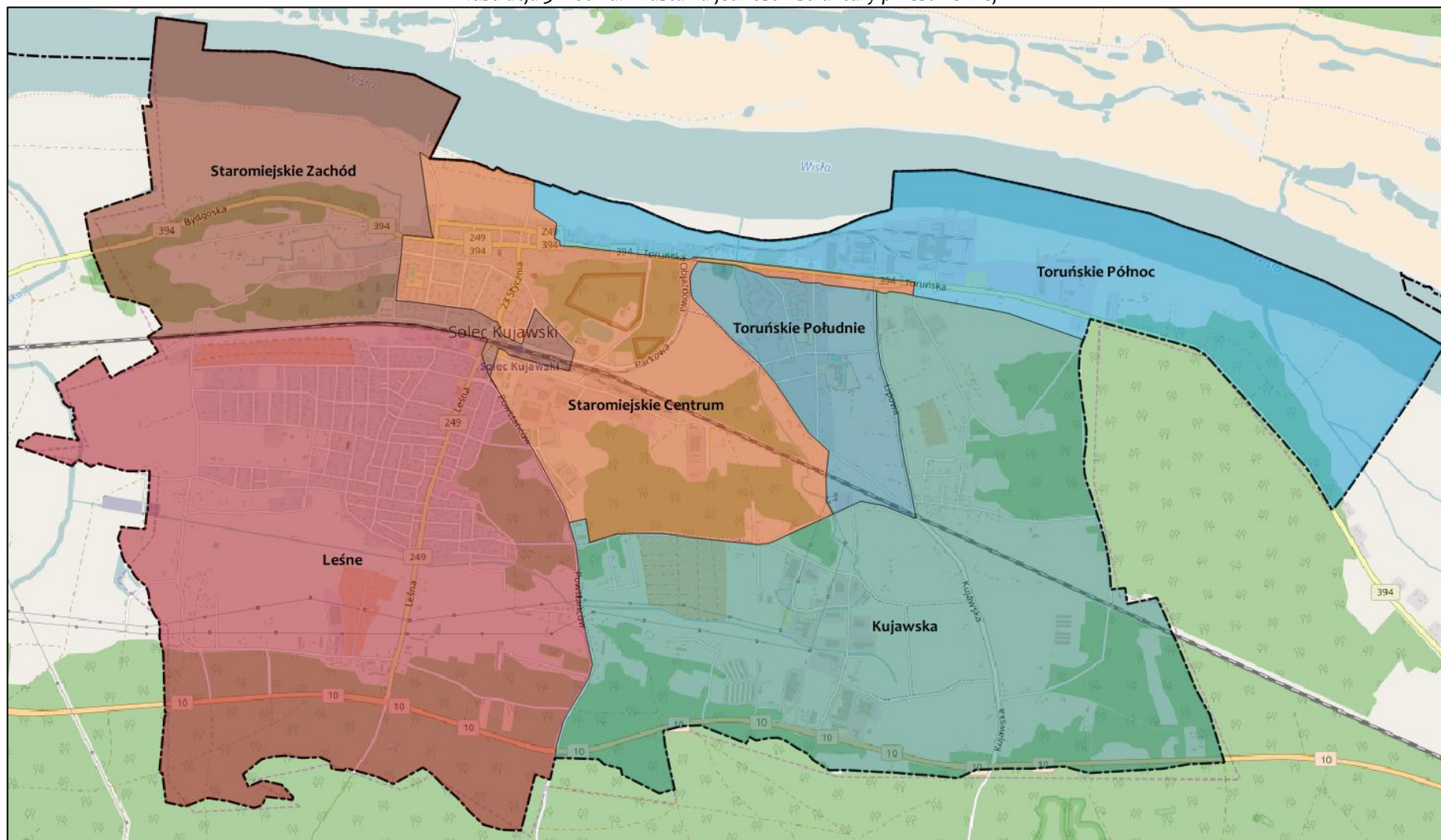
Ilustracja 2. Podział obszaru wiejskiego na jednostki struktury przestrzennej

Źródło: opracowanie własne na podkładzie OpenStreetMap

Ilustracja 3. Podział miasta na jednostki struktury przestrzennej

Źródło: opracowanie własne na podkładzie OpenStreetMap

Żadna z przyjętych jednostek struktury przestrzeni na obszarze miasta nie przekracza ustawowych limitów dotyczących powierzchni i liczby ludności: nie zajmuje ponad 20% powierzchni Gminy ogółem oraz nie koncentruje ponad 30% mieszkańców Gminy ogółem. Na obszarze wiejskim przekroczenie dotyczy jednostki Przyłubie, która zajmuje blisko 74% powierzchni całej Gminy.

Tabela 6. Liczba ludności i powierzchnia wyznaczonych jednostek struktury przestrzennej w odniesieniu do Gminy ogółem (stan na 31.XII. 2015)

Lp.	Jednostka	Liczba ludności ogółem		Powierzchnia ogółem		
		osoby	%	km ²	%	
1	obszar wiejski	Chrośna	162	1,0	3,493	1,99
2		Otorowo-Makowiska-Rudy	699	4,38	23,916	13,64
3		Przyłubie	242	1,52	129,394	73,78
4	miasto	Kujawska	867	5,43	5,066	2,89
5		Leśne	4 434	27,76	5,424	3,09
6		Staromiejskie Centrum	4 205	26,33	2,458	1,40
7		Staromiejskie Zachód	1 635	10,24	2,4	1,37
8		Toruńskie Północ	632	3,96	2,488	1,42
9		Toruńskie Południe	3 096	19,38	0,744	0,42
10	Gmina ogółem		15 972	100	175,383	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Solec Kujawski

W tak określonych jednostkach dokonano analizy wskaźnikowej, w celu zidentyfikowania tych, w których zachodzi największe natężenie problemów. Diagnoza ogólna dokonała wskazania najważniejszych – wnioski z niej płynące (w postaci głównych problemów) potraktowano jako bezpośrednią wskazówkę co do wyboru zestawu wskaźników delimitacyjnych dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego.

Tabela 7. Powiązanie zidentyfikowanych problemów ze wskaźnikami

Lp.	Problem główny	Wskaźnik delimitacyjny	Sfera
1	zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa	udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	społeczna
2	samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych	udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	
3	klimat aktywności gospodarczej	dynamika liczby podmiotów gospodarczych na danym obszarze w okresie minionych 10 lat	gospodarcza
4	elementarne zagospodarowanie, stan techniczny budynków	udział budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru	infrastrukturalna

Źródło: opracowanie własne

Dla każdego głównego problemu Gminy dobrano jeden wskaźnik, powiązany z nim tematycznie, co pozwoliło na ich precyzyjne zlokalizowanie w konkretnych jednostkach struktury przestrzennej. Tak ściśle powiązanie problemów (ogólnej części diagnostycznej) z zestawem wskaźników delimitacyjnych (wyznaczeniem obszaru zdegradowanego) pozwala na zachowanie wewnętrznej spójności GPR i logiki programowania działań rewitalizacyjnych – po odpowiedzi na pytanie „jaki jest problem?” określono „gdzie się znajduje?”.

W sferze społecznej zastosowano wskaźnik „udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze” oraz „udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze” i uzupełniono je wskaźnikiem ze sfery gospodarczej „dynamika liczby podmiotów gospodarczych na danym obszarze w okresie minionych 10 lat” oraz wskaźnikiem ze sfery infrastrukturalnej „udział budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru”. Wartości wskaźników, obliczone dla każdej jednostki osobno, zostały odniesione do średniej wartości gminnej danego wskaźnika. To pozwoliło wskazać jednostki, w których zachodzi najmniej korzystna sytuacja i największe nasilenie problemów.

Tabela 8. Kryteria oceny budynków dla wskaźnika z zakresu elementarnego zagospodarowania i stanu technicznego budynków

Lp.	Kryterium główne (tak/nie)	Kryterium szczegółowe (tak/nie)
1	zły stan elewacji	- zniszczona elewacja z jednej strony - zniszczona elewacja ze wszystkich stron
2	zły stan stropów	- zniszczone (zgnite) wszystkie stropy - zniszczony strop jednej kondygnacji
3	zły stan techniczny konstrukcji dachu	- zniszczone elementy konstrukcji więźby dachowej - ubytki w pokryciu dachowym (dachówki, papa, eternit)
4	zły stan techniczny mediów	- instalacja elektryczna do wymiany (np. stare aluminiowe przewody) - instalacja wodno-kanalizacyjna do wymiany (np. stare rury do wody, żeliwna instalacja kanalizacyjna) - brak instalacji wodno-kanalizacyjnej - brak instalacji elektrycznej
5	zły stan techniczny kominów (jeżeli występowały)	- ubytki w konstrukcji kominów - komin/y do odbudowy
6	zły stan izolacji termicznych	- brak dociepleń ścian zewnętrznych - docieplenia częściowe (np. tylko stropodachu)
7	zły stan techniczny ścian nośnych	- pęknięcia pionowe - pęknięcia poziome
8	zły stan orywnowania	- brak - zniszczone (skorodowane) - pojedyncze ubytki w systemie orywnowania

Źródło: opracowanie własne

Oceny stanu budynków dokonywali pracownicy Urzędu Miasta i Gminy Solec Kujawski (Referat Gospodarczo-Techniczny). Oceny dokonywano wizualnie podczas wizji lokalnych oraz na podstawie dokumentacji z przeglądów okresowych budynków (w przypadku budynków stanowiących własność Gminy). W celu kompleksowego określenia budynku jako zdegradowanego, którego stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, opracowano kryteria główne i kryteria szczegółowe oceny.

Dla każdego kryterium szczegółowego dokonywano oceny „tak”/”nie”. Wystąpienie choćby jednego „tak” w którymkolwiek kryterium szczegółowym decydowało o tym, że całość kryterium głównego również oceniono na „tak” - budynek uznawano za zdegradowany a stan jego konstrukcji za ograniczający lub uniemożliwiający użytkowanie, gdy minimum 4 kryteria główne (połowa) oceniono na „tak”.

Ilustracja 4. Miasto, jednostka Leśne, ul. Błota 7, działka nr 18: przykład budynku uznanego za zdegradowany (którego stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia użytkowanie) - zły stan w 8 na 8 kryteriach głównych

Źródło: zasoby archiwalne UMiG Solec Kujawski

MIASTO

W sferze społecznej, w zakresie pierwszego problemu głównego, wskaźnik dotyczący zaawansowania procesu starzenia się społeczeństwa ukazał występowanie sytuacji problemowej w dwóch jednostkach struktury przestrzeni: Staromiejskie Centrum i Staromiejskie Zachód. W sferze społecznej, w zakresie drugiego problemu głównego, wskaźnik dotyczący samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych ukazał występowanie sytuacji problemowej w trzech jednostkach struktury przestrzeni: Staromiejskie Centrum, Toruńskie Północ i Toruńskie Południe. W sferze gospodarczej, w zakresie trzeciego problemu głównego, wskaźnik dotyczący klimatu aktywności gospodarczej ukazał występowanie sytuacji problemowej w dwóch jednostkach struktury przestrzeni: Staromiejskie Centrum i Toruńskie Południe. W sferze infrastrukturalnej, w zakresie czwartego problemu

głównego, wskaźnik dotyczący elementarnego zagospodarowania i stanu technicznego budynków ukazał występowanie sytuacji problemowej w dwóch jednostkach struktury przestrzeni: Staromiejskie Centrum i Toruńskie Północ.

Tabela 9. Miasto, sfera społeczna – wskaźnik obrazujący zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa (stan na 31.XII. 2015)

L.p.	Jednostka	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
			osoby	%
1	Kujawska	867	102	11,76
2	Leśne	4 434	600	13,53
3	Staromiejskie Centrum	4 205	1 299	30,89
4	Staromiejskie Zachód	1 635	326	19,94
5	Toruńskie Północ	632	67	10,60
6	Toruńskie Południe	3 096	301	9,72
7	Gmina ogółem	15 972	2 816	17,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Solec Kujawski

Tabela 10. Miasto, sfera społeczna – wskaźnik dotyczący samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych (stan na 31.XII. 2015)

L.p.	Jednostka	Liczba ludności ogółem	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
			osoby	%
1	Kujawska	867	67	7,73
2	Leśne	4 434	272	6,13
3	Staromiejskie Centrum	4 205	523	12,44
4	Staromiejskie Zachód	1 635	40	2,45
5	Toruńskie Północ	632	94	14,87
6	Toruńskie Południe	3 096	289	9,33
7	Gmina ogółem	15 972	1 358	8,50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Solec Kujawski

Tabela 11. Miasto, sfera gospodarcza – wskaźnik dotyczący klimatu aktywności gospodarczej (stan na 31.XII. 2015)

L.p.	Jednostka	Liczba podmiotów gospodarczych										Dynamika liczby podmiotów gospodarczych na danym obszarze w okresie minionych 10 lat
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2006=100%
1	Kujawska	108	114	110	106	120	119	143	150	164	158	146,30
2	Leśne	342	355	379	295	354	384	409	406	424	414	121,05
3	Staromiejskie Centrum	544	539	558	494	538	520	506	549	536	535	98,35
4	Staromiejskie Zachód	58	62	63	77	59	90	89	88	99	98	168,97
5	Toruńskie Północ	72	74	74	73	76	72	78	78	82	80	111,11
6	Toruńskie Południe	222	235	234	210	213	145	173	164	170	170	76,58
7	Gmina ogółem	1 408	1 446	1 493	1 328	1 438	1 411	1 483	1 534	1 576	1 564	111,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 12. Miasto, sfera infrastrukturalna – wskaźnik z zakresu elementarnego zagospodarowania i stanu technicznego budynków (stan na 31.XII. 2015)

L.p.	Jednostka	Liczba budynków ogółem	Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie	Udział budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru
		szt.	szt.	%
1	Kujawska	659	1	0,15
2	Leśne	2 180	5	0,23
3	Staromiejskie Centrum	1 619	38	2,35
4	Staromiejskie Zachód	275	0	0,00
5	Toruńskie Północ	157	9	5,73
6	Toruńskie Południe	480	2	0,42
7	Gmina ogółem	6 368	68	1,07

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Solec Kujawski

Zestawienie wszystkich wskaźników delimitacyjnych pozwala na określenie obszaru zdegradowanego: na podstawie przeprowadzonych badań jednostki **Staromiejskie Centrum, Toruńskie Północ i Toruńskie Południe uznaje się za obszar zdegradowany Gminy**. Wykazały one najmniej korzystną sytuację i największe natężenie problemów, wykazują problemy zarówno w sferze społecznej, jak również jednocześnie w sferze gospodarczej i/lub infrastrukturalnej, spełniając tym samym wszystkie wymogi stawiane wobec wyznaczenia obszaru zdegradowanego. Zdecydowanie najbardziej kryzysowa sytuacja zachodzi w jednostce Staromiejskie Centrum, w której przekroczenia średniej gminnej zaszły w każdym z czterech wskaźników delimitacyjnych - oznacza to koncentrację wszystkich czterech problemów głównych Gminy w jednym miejscu.

Należy zaznaczyć, że włączenie do obszaru zdegradowanego jednostki Staromiejskie Centrum jest zgodne z zapisami dotychczasowego „Lokalnego Program Rewitalizacji Solca Kujawskiego na lata 2010-2015”, gdzie również ten obszar Gminy został uznany za zdegradowany – jest to wyraz komplementarności międzyokresowej procesu rewitalizacji oraz jego ciągłości.

Tabela 13. Miasto - zestawienie wskaźników delimitacyjnych obszaru zdegradowanego (stan na 31.XII. 2015)

L.p.	Jednostka	Sfera			
		Społeczna		Gospodarcza	Infrastrukturalna
		Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Dynamika liczby podmiotów gospodarczych na danym obszarze w okresie minionych 10 lat	Udział budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru
%					
1	Kujawska	11,76	7,73	146,30	0,15
2	Leśne	13,53	6,13	121,05	0,23
3	Staromiejskie Centrum	30,89	12,44	98,35	2,35
4	Staromiejskie Zachód	19,94	2,45	168,97	0,00
5	Toruńskie Północ	10,60	14,87	111,11	5,73
6	Toruńskie Południe	9,72	9,33	76,58	0,42
7	Gmina ogółem	17,63	8,50	111,08	1,07

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMIG Solec Kujawski i GUS

OBSZAR WIEJSKI

Ze względu na charakter Gminy i jej obszarów wiejskich, **odstępuje się od prowadzenia działań rewitalizacyjnych na obszarze wiejskim**. Wynika to z szeregu przesłanek:

1. Jednostki struktury przestrzeni wypełniające obszar wiejski są zamieszkiwane przez niewielką liczbę ludności: łącznie zamieszkuje je 1 103 osoby czyli zaledwie 6,9% ogólnej liczby ludności Gminy (Otorowo-Makowiska-Rudy: 699 osób czyli 4,38% ludności Gminy ogółem; Przyłubie: 242 osoby i 1,52%; Chrośna: 162 osoby i 1,01%);
2. Specyficzny charakter zagospodarowania przestrzennego: jednostka Przyłubie jest wypełniona niemal w całości przez tereny leśne, tworzące zwarty kompleks (fragment Puszczy Bydgoskiej) oraz infrastrukturę techniczną (dwa maszty Radiowego Centrum Nadawczego - 330 metrowy i 289 metrowy); oddziela ona jednostkę Chrośna od miasta co wpływa na jej charakter enklawy, wypełnionej silnie rozproszoną jednorodziną zabudową mieszkaniową; natomiast jednostka Otorowo-Makowiska-Rudy ma zróżnicowany charakter, występujące tu funkcje przemysłowo-składowe o dość znacznych powierzchniach zabudowy mają dominujące znaczenie, zabudowa mieszkaniowa o cechach ekstensywnych jest silnie rozproszona (jej mieszkańcy mają doskonałą dostępność do centrum miasta, m.in. poprzez DK 10 i DW 394);
3. Rola miasta w Gminie: miasto wykazuje dużą skalę i zasięg oddziaływania swojego centrum, które ze względu na położenie wobec reszty Gminy, jego dostępność oraz realizowane funkcje – sprawnie obsługuje całość mieszkańców Gminy;
4. Efektywność: realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych w jednostkach obszaru wiejskiego dotyczyłoby wyłącznie ich mieszkańców, bez szerszego (gminnego) kontekstu – z projektu rewitalizacyjnego, pomimo jego koncentracji na obszarze rewitalizacji i pomimo tego, iż jest od zaadresowany i dedykowany mieszkańcom tego obszaru, w mieście skorzystają również (pośrednio i bezpośrednio) wszyscy mieszkańcy Gminy – należy to traktować jako wartość dodaną takiego działania (podwójne oddziaływanie); z projektu rewitalizacyjnego realizowanego w jednostce obszaru wiejskiego skorzystają wyłącznie mieszkańcy tej jednostki, bez dodatkowego szerszego kontekstu gminnego;
5. Koncentracja: siła oddziaływania procesów rewitalizacyjnych jest znacznie większa przy interwencji na obszarze miasta, ma to szczególne znaczenie wobec ograniczonych i

wciąż zbyt małych środków finansowych: dużo większy skutek będzie miał jeden większy projekt w mieście niż dwa mniejsze, z czego jeden zlokalizowany na obszarze wiejskim.

W celu weryfikacji tego założenia, jednostki struktury przestrzeni wyznaczone na obszarze wiejskim również zostały poddane analizie wskaźnikowej. Zastosowano ten sam zestaw wskaźników, ściśle wynikający ze zidentyfikowanych w diagnozie ogólnej problemów głównych Gminy. Po analizach, nie stwierdzono występowania problemów w sferze społecznej, zarówno w zakresie pierwszego (zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa) jak i drugiego (samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych) problemu głównego.

Tabela 14. Obszar wiejski, sfera społeczna – wskaźnik obrazujący zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa (stan na 31.XII. 2015)

L.p.	Jednostka	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
			osoby	%
1	Chrośna	162	16	9,88
2	Otorowo-Makowiska-Rudy	699	76	10,87
3	Przyłubie	242	29	11,98
4	Gmina ogółem	15 972	2 816	17,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Solec Kujawski

Tabela 15. Obszar wiejski, sfera społeczna – wskaźnik dotyczący samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych (stan na 31.XII. 2015)

L.p.	Jednostka	Liczba ludności ogółem	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
			osoby	%
1	Chrośna	162	10	6,17
2	Otorowo-Makowiska-Rudy	699	56	8,01
3	Przyłubie	242	7	2,89
4	Gmina ogółem	15 972	1 358	8,50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Solec Kujawski

W sferze gospodarczej, w zakresie trzeciego problemu głównego (klimat aktywności gospodarczej), stwierdzono występowanie sytuacji problemowej tylko w jednej jednostce: Przyłubie wykazało nieznacznie gorszą sytuację od średniej gminnej, podczas gdy dwie pozostałe jednostki wykazały najlepszą sytuację w całej Gminie, spośród wszystkich jednostek. W sferze infrastrukturalnej, w zakresie czwartego problemu głównego (elementarne zagospodarowanie i stan techniczny budynków), stwierdzono występowanie sytuacji problemowej w dwóch jednostkach struktury przestrzeni (Chrośna i Otorowo-Makowiska-Rudy), przy czym skala i natężenie tego problemu jest w nich znacząco mniejsze (nawet kilkakrotnie) niż w jednostkach z obszaru miasta. Oznacza to, że każda z trzech jednostek obszaru wiejskiego wykazuje tylko jeden problem, jego natężenie jest stosunkowo niewielkie oraz w każdym przypadku nie jest to problem ze sfery społecznej - co samo w sobie wyklucza możliwość uznania tych jednostek za obszar zdegradowany.

Zachodzi więc sytuacja w której jednocześnie:

- nie stwierdza się istotnych problemów w sferze rewitalizacji na obszarze wiejskim Gminy, w tym brak problemów społecznych powiązanych z problemami głównymi Gminy;
- jednostki struktury przestrzeni na obszarze wiejskim Gminy są zamieszkiwane przez bardzo małą liczbę ludności, a więc efekt społeczny rewitalizacji byłby minimalny i nieznaczący w skali Gminy;
- jednostki struktury przestrzeni w mieście wykazują szczególnie złożoną sytuację problemową, która znacząco ogranicza możliwości realizacji funkcji wymaganych od siedziby Gminy i jej centrum, co wymaga priorytetowej interwencji i koncentracji ograniczonych środków finansowych (dotyczy przede wszystkim jednostki Staromiejskie Centrum – koncentracja wszystkich czterech problemów).

Potwierdza to słuszność wyłączenia z działań rewitalizacyjnych obszaru wiejskiego Gminy, jako najmniej problemowego, oraz potrzebę koncentracji działań wyłącznie na obszarze miasta – ma to szczególne znaczenie wobec ograniczonych i wciąż niewystarczających środków finansowych na działania rewitalizacyjne. W związku z powyższym **odstępuje się od wyznaczenia obszaru zdegradowanego na obszarze wiejskim.**

Tabela 16. Obszar wiejski, sfera gospodarcza – wskaźnik dotyczący klimatu aktywności gospodarczej (stan na 31.XII. 2015)

L.p.	Jednostka	Liczba podmiotów gospodarczych										Dynamika liczby podmiotów gospodarczych na danym obszarze w okresie minionych 10 lat
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2006=100%
1	Chrośna	6	7	9	10	11	15	16	20	17	16	266,67
2	Otorowo-Makowiska-Rudy	35	38	43	41	45	47	48	57	62	70	200,00
3	Przyłubie	21	22	23	22	22	19	21	22	22	23	109,52
4	Gmina ogółem	1 408	1 446	1 493	1 328	1 438	1 411	1 483	1 534	1 576	1 564	111,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

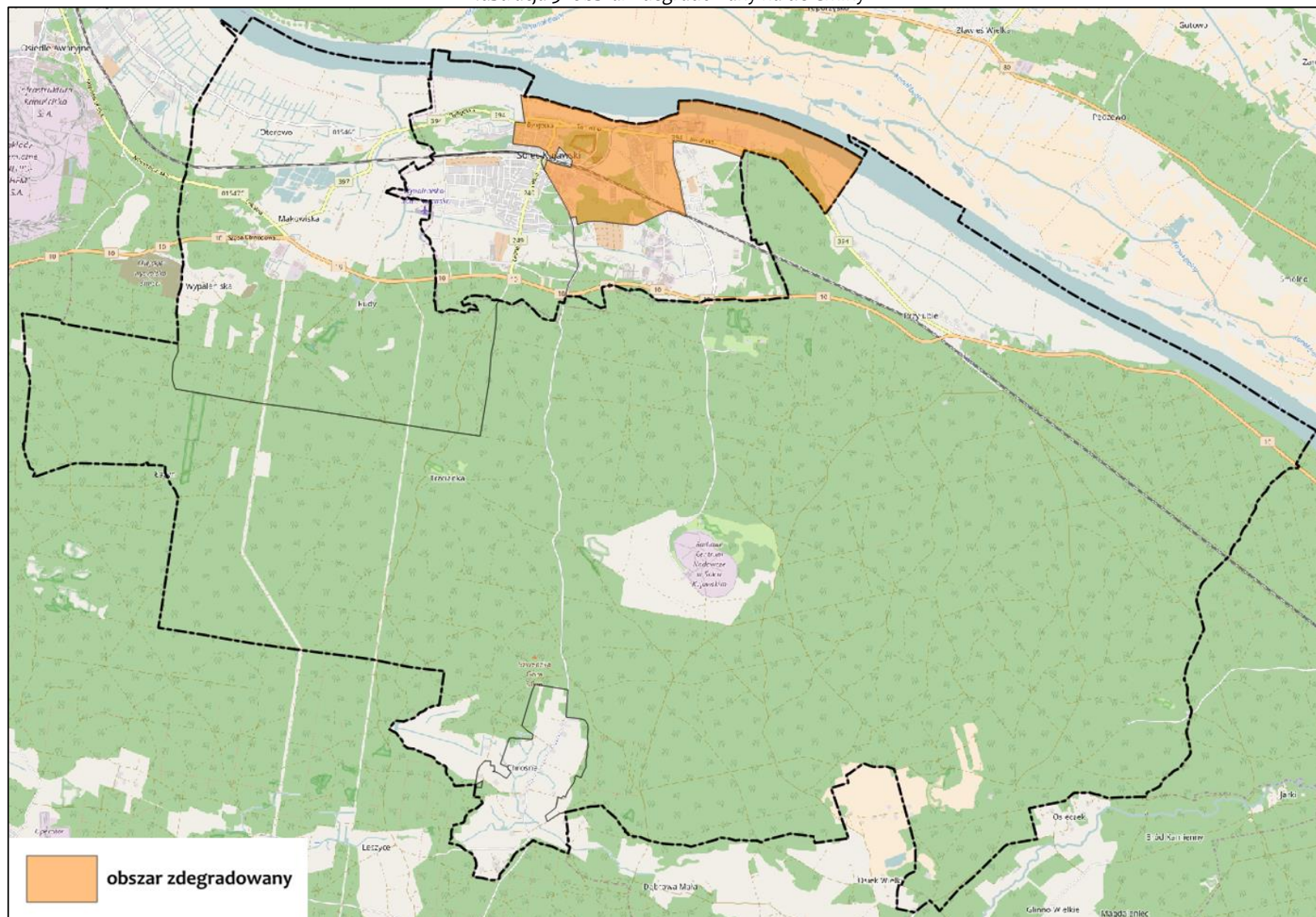
Tabela 17. Obszar wiejski - zestawienie wskaźników delimitacyjnych obszaru zdegradowanego (stan na 31.XII. 2015)

L.p.	Jednostka	Sfera			
		Społeczna		Gospodarcza	Infrastrukturalna
		Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Dynamika liczby podmiotów gospodarczych na danym obszarze w okresie minionych 10 lat	Udział budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru
		%			
1	Chrośna	9,88	6,17	266,67	1,52
2	Otorowo - Makowiska - Rudy	10,87	8,01	200,00	1,37
3	Przyłubie	11,98	2,89	109,52	1,06
4	Gmina ogółem	17,63	8,50	111,08	1,07

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMIG Solec Kujawski i GUS

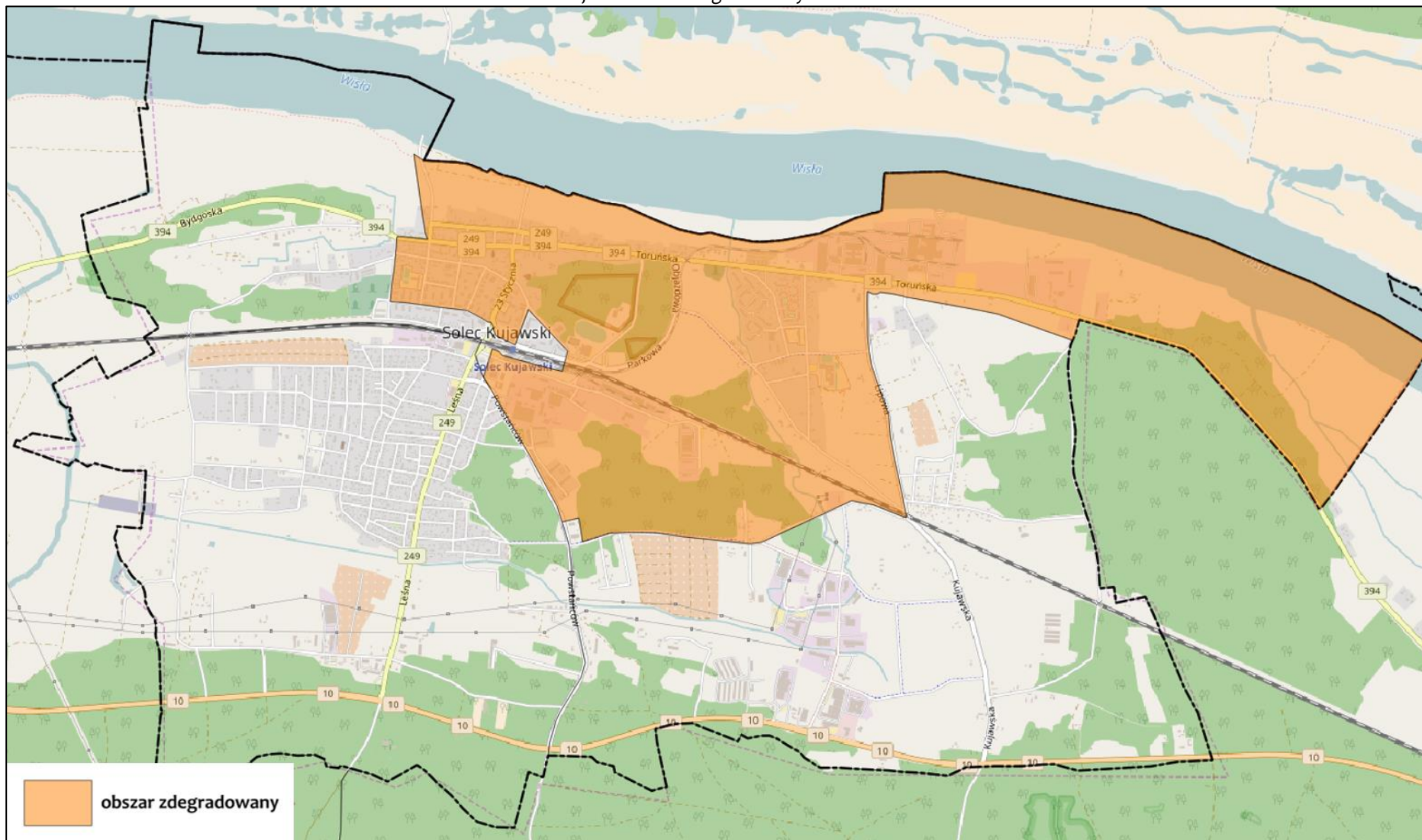
Ilustracja 5. Obszar zdegradowany na tle Gminy

Źródło: opracowanie własne na podkładzie OpenStreetMap

Ilustracja 6. Obszar zdegradowany na tle miasta

Źródło: opracowanie własne na podkładzie OpenStreetMap

5. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

W związku z tym, że obszar zdegradowany rozpatrywany łącznie jako zespół trzech jednostek przekracza próg ludnościowy w postaci 30% liczby ludności Gminy ogółem, dla wyznaczenia obszaru rewitalizacji konieczne jest jego zawężenie.

Tabela 18. Liczba ludności i powierzchnia jednostek struktury przestrzennej obszaru zdegradowanego w odniesieniu do Gminy ogółem (stan na 31.XII. 2015)

L.p.	Jednostka	Liczba ludności ogółem		Powierzchnia ogółem	
		osoby	%	km ²	%
1	Staromiejskie Centrum	4 205	26,33	2,458	1,40
2	Toruńskie Północ	632	3,96	2,488	1,42
3	Toruńskie Południe	3 096	19,38	0,744	0,42
4	Obszar zdegradowany	7 933	49,67	5,69	3,24
5	Gmina ogółem	15 972	100	175,383	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Solec Kujawski

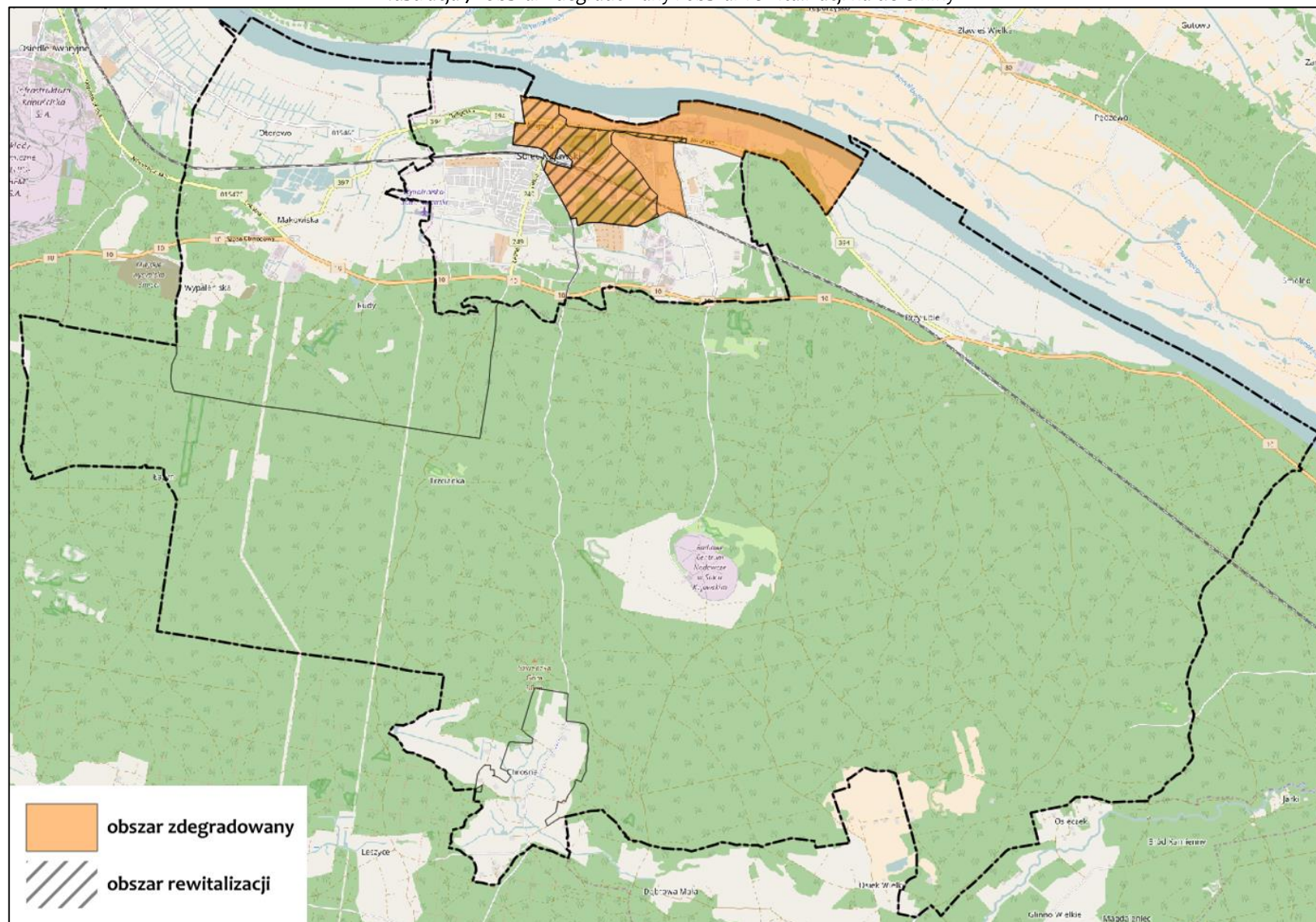
Ze względu na koncentrację największej liczby problemów i wykazywanie sytuacji kryzysowej we wszystkich czterech wskaźnikach delimitacji, do obszaru rewitalizacji włącza się jednostkę Staromiejskie Centrum. Jednostka Staromiejskie Centrum obejmuje zaledwie 1,4% powierzchni Gminy i 13,23% powierzchni miasta, mieszcząc się w ustawowym limicie dotyczącym powierzchni obszaru rewitalizacji (20%). Jednostkę zamieszkiwało 26,33% mieszkańców Gminy ogółem, czyli zachowany jest również ustawowy limit dotyczący liczby ludności obszaru rewitalizacji (30%). Ze względu na liczbę ludności dwóch pozostałych jednostek, dołączenie którejkolwiek z nich również do obszaru rewitalizacji jest niemożliwe bez przekroczenia tego limitu:

- jednostki Staromiejskie Centrum oraz Toruńskie Północ łącznie zamieszkiwało 4 837 osób, czyli 30,29% ogółu mieszkańców Gminy;
- jednostki Staromiejskie Centrum oraz Toruńskie Południe łącznie zamieszkiwało 7 301 osób, czyli 45,71% ogółu mieszkańców Gminy.

W związku z powyższym **za obszar rewitalizacji Gminy uznaje się jednostkę Staromiejskie Centrum**. Takie wyznaczenie obszaru jest spójne z zapisami dotychczasowego „Lokalnego Program Rewitalizacji Solca Kujawskiego na lata 2010-2015” i kontynuuje jego ustalenia w tym zakresie.

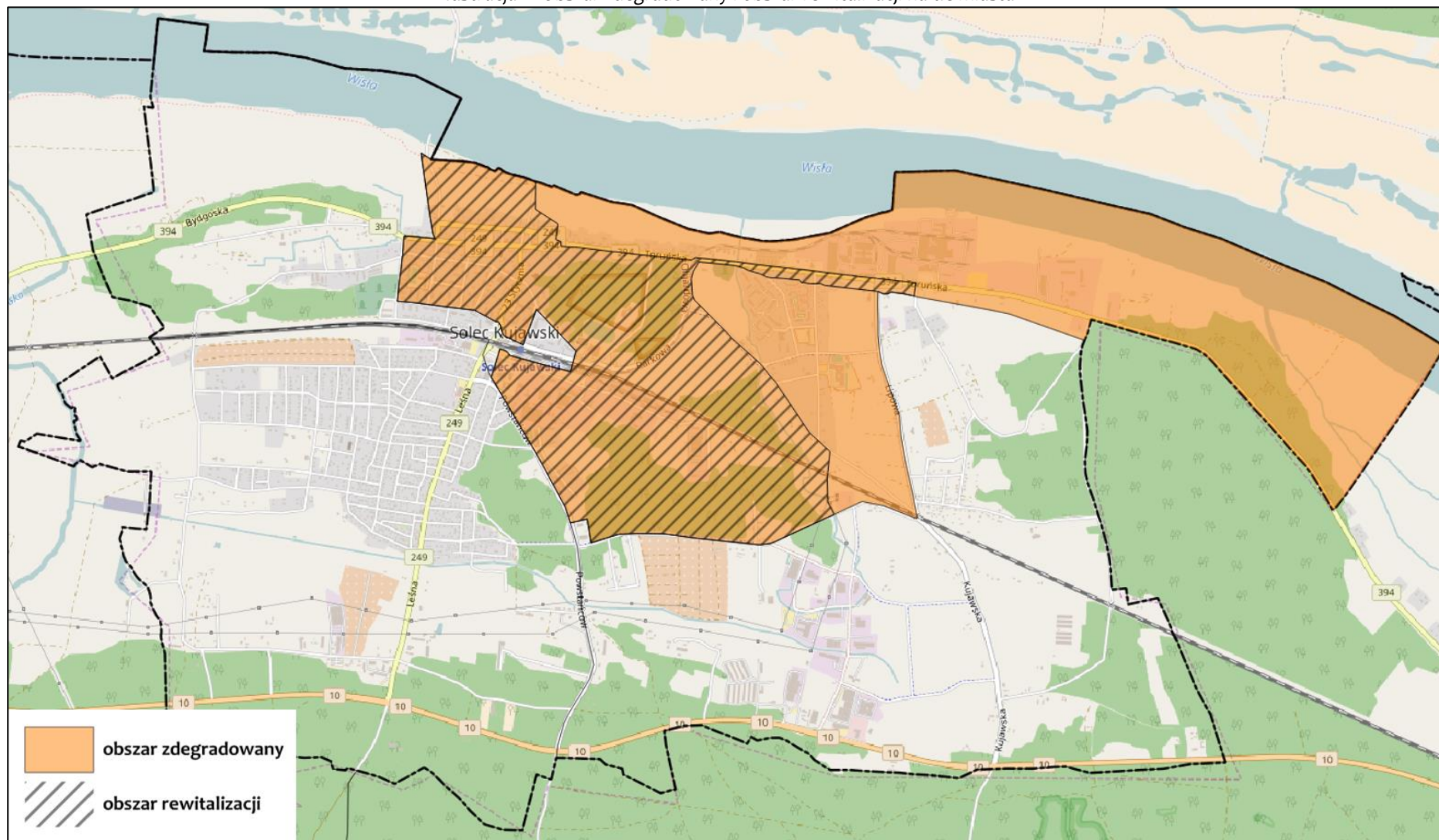
Ilustracja 7. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na tle Gminy

Źródło: opracowanie własne na podkładzie OpenStreetMap

Ilustracja 8. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na tle miasta

Źródło: opracowanie własne na podkładzie OpenStreetMap

6. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

DEMOGRAFIA

W 2015 r. obszar Gminy Solec Kujawski zamieszkiwało łącznie 15 972 mieszkańców - obszar rewitalizacji zamieszkiwało 4 205 osób, co stanowiło 26,3% populacji Gminy.

Tabela 19. Struktura wieku na obszarze rewitalizacji i w Solcu Kujawskim (stan na 31.XII. 2015)

Grupa wieku	Staromiejskie Centrum		Solec Kujawski	
	osoby	%	osoby	%
przedprodukcyjnego	237	5,64	2 538	15,89
produkcyjnego	2 669	63,47	10 618	66,48
poprodukcyjnego	1 299	30,89	2 816	17,63
ogółem	4 205	100,00	15 972	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Solec Kujawski

Wskaźnik obciążenia demograficznego polegający na przeliczeniu osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 r. w Gminie Solec Kujawski wynosił 50,4, natomiast dla obszaru rewitalizacji - 57,5. W 2015 r. na obszarze rewitalizacji udział procentowy osób w wieku produkcyjnym w liczbie osób ogółem jest mniejszy od średniej gminnej, natomiast udział grupy w wieku poprodukcyjnym jest znacząco większy - potwierdza fakt przekroczenia tu progu starości zaawansowanej. Centrum charakteryzuje się również bardzo niskim udziałem osób w wieku przedprodukcyjnym w populacji tego obszaru (5,64%).

Jednostkę Staromiejskie Centrum charakteryzuje proces starzejącego się społeczeństwa. Wnioskować zatem można, że zapotrzebowanie na usługi kierowane dla seniorów będą tu największe. Rodzi to konieczność podejmowania działań zmierzających do ograniczenia problemów z jakimi borykają się starsze osoby, np. eliminacji istniejących barier architektonicznych uniemożliwiających poruszanie się osób w podeszłym wieku, w tym osób niepełnosprawnych, ograniczenie kontaktów, wycofanie się z życia społecznego, czy też trudności w dostosowaniu się do zmienionej sytuacji po przejściu na emeryturę. Wsparcie osób starszych powinno być ważnym kierunkiem działań podejmowanych na obszarze rewitalizacji, szczególnie w zakresie działań podtrzymujących dobry stan zdrowia fizycznego i psychicznego oraz propozycji aktywnego spędzania czasu wolnego w formie zajęć aktywizacyjnych, celem zminimalizowania zagrożenia wykluczeniem społecznym.

GOSPODARKA I RYNEK PRACY

W 2015 r. na obszarze rewitalizacji funkcjonowały łącznie 535 podmioty gospodarcze, co stanowiło 34,2% ogółu podmiotów gospodarczych Gminy - dominowała działalność prowadzona przez osoby fizyczne. Na przestrzeni minionych 10 lat na terenie Gminy obserwuje się tendencję wzrostową w zakresie powstawania nowych podmiotów gospodarczych, inaczej wygląda to w Staromiejskim Centrum, gdzie uwidacznia się tendencja spadkowa, co może świadczyć o niezbyt dobrej kondycji lokalizowanych tu przedsiębiorstw. Witryny sklepowe, informujące o możliwości wynajęcia pustej powierzchni handlowo-usługowej to potwierdzają.

Tabela 20. Podmioty gospodarcze obszaru rewitalizacji i Gminy Solec Kujawski w latach 2006-2015 (stan na 31.XII)

Obszar	Liczba podmiotów gospodarczych									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Staromiejskie Centrum	544	539	558	494	538	520	506	549	536	535
Solec Kujawski	1 408	1 446	1 493	1 328	1 438	1 411	1 483	1 534	1 576	1 564

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Solec Kujawski

Ilustracja 9. Obszar rewitalizacji, Plac Jana Pawła II – obraz stanu przedsiębiorczości

Źródło: zasoby archiwalne UMiG Solec Kujawski

Dodatkowo rozwój przedsiębiorstw w oparciu o lokalne zasoby pracowników na terenie obszaru rewitalizacji jest mocno zagrożony. Nie sprzyja temu niskie wykształcenie osób

bezrobotnych i niechęć do zdobywania kwalifikacji, które zwiększyłyby szanse na znalezienie pracy. Słaba kondycja lokalnych przedsiębiorców jest barierą w rozwoju obszaru i wymaga podjęcia działań wpływających na poprawę tej sytuacji. Działania te powinny zmierzać w kierunku rozwiązań, które umocniłyby lokalny biznes – estetyczne centrum jako atrakcja turystyczna czy jako funkcjonalna przestrzeń do prowadzenia działalności gospodarczej mogłoby znacząco poprawić sytuację działających tu podmiotów gospodarczych.

Podstawowe problemy społeczne mieszkańców Gminy Solec Kujawski wiążą się także z brakiem zatrudnienia, które dotyka również mieszkańców obszaru rewitalizacji. W Solcu Kujawskim co 7 osoba bezrobotna mieszka na obszarze rewitalizacji. Bezrobotni stanowią 1,4% populacji tego obszaru oraz 14,5% osób bezrobotnych z terenu Gminy. Największą grupę bezrobotnych zarówno w Gminie jak i na obszarze rewitalizacji stanowiły w 2015 r. osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych. Brak z ich strony chęci do pogłębiania wiedzy i podnoszenia kwalifikacji powoduje z czasem oddalanie się od rynku pracy. Natomiast dalszy brak aktywności i mobilizacji powoduje ogromne problemy związane z powrotem na rynek pracy, powstaje zagrożenie pozostania w bierności przez dłuższy czas, co prowadzi do utrzymywania się złej sytuacji finansowej, a z czasem do ubóstwa i uzależnienia od systemów pomocy społecznej. Tu istotnym staje się prowadzenie działań ukierunkowanych na aktywizację zawodową i poprawę zdolności do samozatrudnienia poprzez podniesienie i dostosowanie kwalifikacji zawodowych do potrzeb działających na lokalnym rynku przedsiębiorców.

Tabela 21. Charakterystyka bezrobocia na obszarze rewitalizacji i w Solcu Kujawskim (stan na 31.XII. 2015)

Bezrobotni	Staromiejskie Centrum	Solec Kujawski
	osoby	
ogółem	58	401
pozostający bez pracy 12 miesięcy i dłużej	5	53
pozostający bez pracy ponad 24 miesiące	5	60

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Solec Kujawski

Grupą najbardziej zagrożoną są bezrobotni pozostający bez pracy 12 miesięcy i dłużej oraz powyżej 24 miesięcy. Problem ten dotyczy 28,2% bezrobotnych Gminy Solec Kujawski, z tego 2,5% tych osób zamieszkuje Centrum Staromiejskie; 17,2% bezrobotnych obszaru

rewitalizacji stanowią osoby pozostające przez długi okres czasu bez pracy. Prowadzi to do utrwalania się niekorzystnych postaw życiowych, bezradności, utraty poczucia własnej wartości oraz degradacji ekonomicznej i społecznej. Programy aktywnej integracji społecznej wspierane działaniami podmiotów ekonomii społecznej powinny w szczególności obejmować tę grupę osób, celem przywrócenia jej społeczeństwu. Osoby borykające się z takimi problemami prędzej czy później stają się beneficjentami pomocy społecznej.

Co prawda poziom bezrobocia w Gminie nie jest na dramatycznym i alarmującym poziomie (stosunkowo, w odniesieniu do innych gmin województwa), jednak cechą szczególną osób o statusie osoby bezrobotnej lub osób bezrobotnych (nie zarejestrowane w PUP) jest ich uzależnienie od systemu pomocy społecznej – niemal każda z nich korzysta z różnych form wsparcia. Dlatego bezrobocie pozostaje w ścisłej relacji z jednym z największych problemów Gminy, czyli wysokim stopniem korzystania z pomocy społecznej i negatywnie na niego oddziałuje. Na tyle silnie, że nie można rozważać jego rozwiązania bez interwencji w aktywizację ekonomiczną mieszkańców i przeciwdziałaniu bezrobociu. Co więcej, osoby takie przekazują swoim dzieciom postawę niewłaściwą postawę społeczną, która bardzo często jest powielana, doprowadzając tym samym do nawarstwiania wieloletnich, pokoleniowych problemów społecznych. Dlatego kluczowe znaczenie mają nie tylko projekty zaadresowane do osób bezrobotnych, lecz również do dzieci tych osób. Efekty działań prowadzonych wobec dzieci (odpowiedniej edukacji dzieci, promowania w nich nowych wzorców, wskazywania nowych sposobów realizacji rodzinnej i zawodowej i in.) będzie dwojaki. Po pierwsze zwiększa się szanse na odrzucenie przez nie postawy rodziców; na to, że dzieci jako osoby już dorosłe jej nie powielą, będą osobami samodzielnymi i zaradnymi. Po drugie, jeszcze jako dzieci będą oddziaływać na swoje rodziny, na swoich rodziców w sposób bezpośredni, codzienny, w swoim środowisku. Może mieć to kluczowe znaczenie na przemianę tych osób i ich aktywizację. Dlatego też, w zakresie projektowym programu, należy uwzględnić szereg działań społecznych dedykowanych dzieciom i młodzieży, jako ważny i równorzędny element całej interwencji.

POMOC SPOŁECZNA

Analiza całego obszaru Gminy Solec Kujawski wykazała, że główną przyczyną udzielania pomocy społecznej w 2015 r. była trudna sytuacja życiowa spowodowana w pierwszej kolejności ubóstwem, następnie długotrwałą chorobą oraz bezrobociem. W 2015 r. w Gminie

Solec Kujawski liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej wynosiła 1 358 osób. Najwięcej z nich (523 osoby) zamieszkiwało obszar rewitalizacji - stanowiło to 38,5% ogółu korzystających z pomocy społecznej w Gminie oraz 12,4% całej populacji obszaru rewitalizacji.

Tabela 22. Charakterystyka pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji i w Solcu Kujawskim (stan na 31.XII. 2015)

Wyszczególnienie	Staromiejskie Centrum	Solec Kujawski
Gospodarstwa domowe ogółem	1 655	6 177
Liczba ludności ogółem	4 205	15 972
Liczba rodzin ogółem	1 201	4 564
Liczba dzieci do lat 17 ogółem	784	3 056
Gospodarstwa domowe – stali beneficjenci pomocy społecznej	106	309
Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej	523	1 358
Liczba rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi	7	39
Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek	186	656

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Solec Kujawski

W analizowanym okresie obszar ten charakteryzuje się również największą liczbą gospodarstw domowych stałych beneficjentów pomocy społecznej - 34,3% ogółu gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w Gminie oraz 6,4% ogółu gospodarstw domowych obszaru rewitalizacji. Nie bez znaczenia pozostaje skala pomocy społecznej udzielana rodzinom z dziećmi. Jednym z rodzajów tej pomocy są zasiłki pieniężne stałe, okresowe, czy też celowe. W 2015 r. liczba dzieci do lat 17 w Gminie, na które rodzice otrzymali zasiłek rodzinny wynosiła 656, co daje wskaźnik 41 osób na 1 tys. mieszkańców. Najwięcej dzieci objętych tego rodzaju wsparciem zamieszkuje wyznaczony obszar rewitalizacji, czyli Staromiejskie Centrum - stanowią one 1,2% całej populacji Gminy, 4,4% populacji obszaru rewitalizacji oraz 23,7% wszystkich dzieci zamieszkujących ten obszar.

Wśród powodów trudnej sytuacji życiowej mieszkańców Gminy Solec Kujawski w 2015 r. wykazano również bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Problem ten widoczny był także na obszarze rewitalizacji. Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi z obszaru stanowił 17,9% ogółu tych rodzin w Gminie. Bezradność opiekuńczo-wychowawcza jest najczęściej pochodną ubóstwa i bezrobocia. Sytuacja taka często skutkuje zaniedbywaniem dzieci zarówno w sferze fizycznej jak i psychicznej. Dlatego też, również i w tym przypadku należy podkreślić znaczenie społecznych działań

rewitalizacyjnych, dedykowanych dzieciom i młodzieży obszaru rewitalizacji. W warstwie projektowej bezwzględnie muszą znaleźć się projekty dedykowane najmłodszym, aby je wesprzeć w ich trudnej sytuacji bieżącej oraz (przede wszystkim) zapobiec powielaniu przez nie biernej, niesamodzielnej, uzależnionej od pomocy społecznej postawy ich rodziców. Osiągnąć to można poprzez edukację, promocję zasad i wzorców społecznych, uświadamianie zagrożeń i in. Dzieci i młodzież należy więc traktować jako kluczowych beneficjentów interwencji, równorzędnych co do potrzeby wsparcia z ich rodzicami.

ŚRODOWISKO

Jednym z kluczowych czynników wpływających na jakość środowiska jest niska emisja. Główną przyczyną występowania tego zjawiska jest niska świadomość społeczna w zakresie norm środowiskowych. Teren Gminy znajduje się w obrębie strefy kujawsko-pomorskiej z bezpośrednim oddziaływaniem emisji napływowej z aglomeracji bydgoskiej - w strefie tej występuje przekroczenie poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ i benzo(a)pirenu. Emisja substancji zanieczyszczających jest, w głównej mierze, spowodowana emisją komunalno-bytową, czyli niską emisją z lokalnych kotłowni i palenisk, a także emisją komunalną. Należy jednak zaznaczyć, że problem niskiej emisji nie dotyczy tylko obszaru rewitalizacji - jest on charakterystyczny dla całego miasta.

W granicach obszaru rewitalizacji, tj. jednostki Staromiejskie Centrum, łączą się następujące drogi wojewódzkie: DW394 (kierunek wschód – zachód) oraz DW249 (kierunek północ – południe) oraz droga kolejowa nr 18 (relacji Toruń – Bydgoszcz), na której odbywa się ruch pasażerski i towarowy. Natężenia poziomu hałasu to czynnik środowiskowy wpływający na jakość życia mieszkańców, szczególnie w centrum.

W związku z opracowaniem „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Solec Kujawski na lata 2011-2032”, w czerwcu 2011 r. przeprowadzono inwentaryzację azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy, w wyniku której stwierdzono, iż występują następujące wyroby zawierające azbest:

- płyty faliste oraz płaskie cementowo-azbestowe występujące na pokryciach dachowych, elewacjach budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej oraz budynków zabudowy gospodarczej – 219 lokalizacji w tym dla jednostki Centrum Staromiejskie - 35 lokalizacji (tj. 16% w stosunku do całości);

- rury i złącza azbestowo-cementowe: rurociągi z rur azbestowo-cementowych zabudowane na sieciach wodociągowych o łącznej ilości 12 845 mb, które występują w ulicach obszaru: Kościuszki (450mb), Toruńska (11 475mb), Sportowa (700mb) oraz Wolności (220mb).

Obszar rewitalizacji w niewielkim fragmencie (ok. 3%) obejmuje obszar NATURA 2000: Soleckiej Doliny Wisły (PLH040003) oraz Doliny Dolnej Wisły (PLB040003). W jednostce tej również występują pomniki przyrody, w postaci drzew i ich skupisk.

INFRASTRUKTURA

Analizowany teren Solca Kujawskiego nie pozostaje wolny od problemów dotyczących sfery infrastrukturalnej. Dotykają one praktycznie każdego obszaru miasta, jednak ze względu na to, że Centrum Staromiejskie należy do najstarszych i najcenniejszych pod względem historycznym i kulturowym obszarów miasta, występujące tu w znacznej ilości stare budynki (wybudowane przed 1945 r. i przed rokiem 1918), oraz postępującą degradację zabudowy mieszkaniowej, należy uznać, iż działania naprawcze powinny być skupione w tym obszarze.

Na terenie Solca Kujawskiego występuje duża liczba nieruchomości wybudowanych przed rokiem 1989, szczególnie w obrębie obszaru rewitalizacji. Zasób mieszkaniowy jest zużyty technicznie i utrzymanie go w sprawności, zgodnie z przepisami prawa budowlanego, wymaga dużych nakładów finansowych gwarantujących przynajmniej jego niepogorszenie w stosunku do stanu istniejącego.

W 2015 r. na obszarze rewitalizacji zlokalizowanych było 38 budynków, których stan konstrukcji uniemożliwiał lub znacząco ograniczał ich użytkowanie - stanowiło to 55,9% ogółu takich budynków na terenie Gminy oraz 2,4% wszystkich budynków obszaru rewitalizacji. Udział budynków podłączonych w 2015 r. na obszarze rewitalizacji do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wynosił 19,3% względem ogółu budynków tego obszaru. W 2015 r. funkcjonowało tu najwięcej gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem niskiej emisji gazów spalinowych. Udział tych gospodarstw domowych względem wszystkich gospodarstw domowych Centrum Staromiejskiego wynosił 26%.

Ocena stanu technicznego budynków zlokalizowanych na obszarze Centrum Staromiejskiego dokonana przez pracowników Urzędy Miasta i Gminy Solec Kujawski (Referat Gospodarczo – Techniczny) potwierdza fakt istnienia na tym terenie budynków w złym stanie

technicznym. Świadczy ona również o pilnej potrzebie przeprowadzenia wielu inwestycji w zakresie przywrócenia właściwego stanu technicznego zasobu gminnego.

Tabela 23. Budynki na obszarze rewitalizacji i Solca Kujawskiego (stan na 31.XII. 2015)

Wyszczególnienie	Centrum Staromiejskie	Solec Kujawski
Budynki ogółem	1 619	6 368
Gospodarstwa domowe ogółem	1 655	6 177
Budynki, których stan ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie	38	68
Budynki podłączone do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej	313	2 323
Budynki zbierające ścieki sanitarne w szambach	14	240
Gospodarstwa domowe użytkujące tradycyjne piece	430	2 377

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Solec Kujawski

Ilustracja 10. Obszar rewitalizacji, budynek przy ul. Bydgoskiej 2, działka nr 484/2 - zły stan w 7 na 8 kryteriach głównych

Źródło: zasoby archiwalne UMiG Solec Kujawski

Ilustracja 11. Obszar rewitalizacji, budynek przy ul. Bydgoskiej 2, działka nr 410/1 - zły stan w 8 na 8 kryteriach głównych

Źródło: zasoby archiwalne UMiG Solec Kujawski

Ilustracja 12. Obszar rewitalizacji, budynek przy ul. Bydgoskiej 13, działka nr 452/2 - zły stan w 5 na 8 kryteriach głównych

Źródło: zasoby archiwalne UMiG Solec Kujawski

Ilustracja 13. Obszar rewitalizacji, budynek przy ul. Bydgoskiej 14, działka nr 463 - zły stan w 7 na 8 kryteriach głównych

Źródło: zasoby archiwalne UMiG Solec Kujawski

Ilustracja 14. Obszar rewitalizacji, budynek przy Placu Jana Pawła II 4, działka nr 626 - zły stan w 8 na 8 kryteriach głównych

Źródło: zasoby archiwalne UMiG Solec Kujawski

Ilustracja 15. Obszar rewitalizacji, budynek przy ul. 23 stycznia 2, działka nr 413/4 - zły stan w 5 na 8 kryteriach głównych

Źródło: zasoby archiwalne UMiG Solec Kujawski

Ilustracja 16. Obszar rewitalizacji, budynek przy ul. 23 stycznia 15, działka nr 723/1 - zły stan w 5 na 8 kryteriach głównych

Źródło: zasoby archiwalne UMiG Solec Kujawski

Ilustracja 17. Obszar rewitalizacji, budynek przy ul. Toruńskiej 2, działka nr 702 - zły stan w 7 na 8 kryteriach głównych

Źródło: zasoby archiwalne UMiG Solec Kujawski

Ilustracja 18. Obszar rewitalizacji, budynek przy ul. Toruńskiej 16, działka nr 696 - zły stan w 6 na 8 kryteriach głównych

Źródło: zasoby archiwalne UMiG Solec Kujawski

Ilustracja 19. Obszar rewitalizacji, kamienica przy ul. Toruńskiej 1 oraz na Placu Jana Pawła II

Źródło: zasoby archiwalne UMiG Solec Kujawski

Ilustracja 20. Obszar rewitalizacji, ul. Ułańska (bezpośrednie sąsiedztwo Rynku Staromiejskiego)

Źródło: zasoby archiwalne UMiG Solec Kujawski

Rozwiązanie wielu problemów związanych z funkcjonowaniem społeczeństwa na obszarze rewitalizacji wymaga natychmiastowych działań, jednak należy pamiętać również o bardzo ważnej roli Starówki, jaką odgrywa ona w aspektach rozwojowych dotyczących centralizowania struktury miejskiej, choćby poprzez tworzenie więzi społecznych oraz budowanie wizytówki Solca Kujawskiego. Problemem infrastrukturalnym obszaru jest nie tylko zły stan budynków, ale także stan przestrzeni publicznej. Centrum powinno stanowić reprezentatywną część miasta i zachęcać turystów oraz potencjalnych inwestorów do aktywności. Stan nieruchomości Staromiejskiego Centrum z całą pewnością wiąże się z występującymi tam problemami społecznymi. Odnowienie przestrzeni publicznej oraz infrastruktury społecznej w oparciu o budynki (zaadaptowane na funkcje społeczne), zlokalizowane przy Placu Jana Pawła II 4 oraz przy ul. Tadeusza Kościuszki 12 mogłoby uczynić tę przestrzeń bardziej przyjazną i atrakcyjną.

Niszczący obecnie pustostan przy Placu Jana Pawła II 4 stanowi niezwykle cenny obiekt, kluczowy dla skuteczności wszystkich planowanych do przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych, warunkujący możliwość interwencji w najbardziej kryzysowych obszarach społecznych Gminy. Ze względu na swoje warunki techniczne i walory architektoniczne, jak również położenie w samym centrum obszaru rewitalizacji i przy reprezentacyjnym placu w centrum miasta, jest on predysponowany do ulokowania w nim szeregu przedsięwzięć.

Ilustracja 21. Budynek przy Placu Jana Pawła II 4 (niezagospodarowany budynek w centrum miasta) – niewykorzystany potencjał do oddziaływania społecznego na obszar rewitalizacji

Źródło: zasoby archiwalne UMiG Solec Kujawski

Drugim obiektem o kluczowym znaczeniu dla powodzenia procesu rewitalizacji jest budynek przy ul. Tadeusza Kościuszki 12 (segment C). Budynek ten był wykorzystywany na potrzeby szkoły podstawowej, a po jej przeniesieniu do nowego obiektu, tymczasowo jest wykorzystywany na potrzeby szkoły muzycznej – również i on ze względu na swoją funkcjonalność oraz położenie wewnątrz obszaru rewitalizacji stwarza idealne warunki do wprowadzenia do niego nowych funkcji społecznych, zaadresowanych bezpośrednio do obszaru rewitalizacji i jego problemów społecznych. Skoncentrowanie interwencji w tych dwóch punktach obszaru rewitalizacji (zlokalizowanych w niewielkiej odległości od siebie – ok. 300 m) zapewni jej największą skuteczność i siłę oddziaływania: bliskość położenia i dostępność do wsparcia ma szczególne znaczenie dla osób o ograniczonej mobilności (czy to z powodów zdrowotnych czy też ekonomicznych, np. osób starszych, niepełnosprawnych i/lub wykluczonych społecznie).

Ilustracja 22. Budynek przy ul. Tadeusza Kościuszki 12 segment C – niewykorzystany potencjał do oddziaływania społecznego na obszar rewitalizacji

Źródło: zasoby archiwalne UMiG Solec Kujawski

Połączone oddziaływanie społeczne i gospodarcze przedsięwzięć i projektów zaplanowanych do realizacji w tych obiektach będzie znacząco większe niż oddziaływanie jednego z nich. Dodatkowo, uporządkowaniu ulegnie przestrzeń publiczna wokół nich, podniesie się estetyka centrum miasta i obszaru rewitalizacji oraz wzmocniona zostanie struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta. Nie bez znaczenia w całościowym i długofalowym kontekście procesu rewitalizacji jest bowiem jej wpływ na kształtowanie silnej funkcji centrum miasta – jego wzmocnienie w strukturze miasta ma istotne znaczenie dla przemian społecznych i gospodarczych centrum (i w dalszej perspektywie technicznych). Jednak aby móc rozpocząć w tych punktach działania społeczne, konieczne są prace adaptacyjne o charakterze infrastrukturalnym i technicznym, dające możliwość wprowadzenia nowych, docelowych funkcji społecznych. W przypadku budynku przy Placu Jana Pawła II 4 wartością dodaną działania jest odnowa i udostępnienie mieszkańcom historycznego obiektu, cennego kulturowo (budynek znajduje się w gminnej ewidencji zabytków).

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Struktura przestrzenno-funkcjonalna obszaru rewitalizacji stanowiącego jednostkę Staromiejskie Centrum to rezultat takich czynników jak: zagospodarowanie przestrzenne, aktualnie identyfikowanego stanu w tym zakresie oraz planowanych kierunków rozwoju. Zgodnie ze „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Solec Kujawski*”, teren Gminy podzielono na 9 stref polityki przestrzennej, w skład których wchodzi łącznie 16 obszarów. Obszar rewitalizacji stanowiący jednostkę Staromiejskie Centrum obejmuje bardzo zróżnicowane strefy (zurbanizowania, dalszego rozwoju układu przestrzennego, systemu ekologicznego oraz parku przemysłowego) co świadczy o jego wielofunkcyjnym charakterze.

Mając na uwadze istotne elementy wpływające negatywnie na układ przestrzenno-funkcjonalny (w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, brak podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, deficyt lub niska jakość terenów publicznych), analizując obszar rewitalizacji należy zwrócić uwagę przede wszystkim na problem niskiej jakości terenów publicznych. Dotyczy on wszystkich tych terenów, które nie zostały dotychczas zagospodarowane i zainwestowane w zakresie rekreacji, sportu i wypoczynku (zarówno dla lokalnej społeczności jak również osób odwiedzających), jednak w szczególności dotyczy on:

- terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Wisły, zwłaszcza w kontekście projektowanej przeprawy promowej i jej aktywizującego i integrującego oddziaływania, przy uwzględnieniu zagrożeń powodziowych;
- terenów „Parku Miejskiego” w bezpośrednim sąsiedztwie Solecckiego Centrum Kultury oraz Ośrodka Sportu i Rekreacji;
- terenów zieleni miejskiej w bezpośrednim sąsiedztwie Muzeum Solca im. Księcia Przemysła w Solcu Kujawskim, w tym Skwer im. Gen. A. Hedy - Szarego;
- terenów zieleni miejskiej (Skwer im. dra Henryka Jordana) położony w sąsiedztwie Punktu Obsługi Podróżnych przy Rondzie im. Burmistrza Antoniego Nawrockiego.

Centrum Staromiejskie na czele z Placem Jana Pawła II (historycznie nazywanym „rynkem”) powinno pełnić funkcje reprezentacyjne. Rewitalizacja przestrzeni obszaru zabytkowego mogłaby stanowić impuls do pozytywnych zmian w centralnej części miasta, która swą bliskością (około 1 km) przyciągałaby gości kompleksu turystyczno-rekreacyjnego przy Jura Parku i Parku Linowego. Połączenie tych blisko leżących obok siebie miejsc mogłoby w przyszłości wykreować kompleksowy produkt turystyczny miasta, aktywizujący społeczeństwo i z czasem prowadzący do wzrostu poziomu przedsiębiorczości. Natomiast organizacja różnych wydarzeń kulturalnych pozwoliłaby ożywić tę przestrzeń, która po renowacji stałaby się przyjazna również dla mieszkańców Gminy, sprzyjając integracji społecznej oraz aktywizacji gospodarczej.

POTENCJAŁY OBSZARU REWITALIZACJI

Zaprezentowane w poprzednich rozdziałach negatywne zjawiska obrazują kryzys w jakim znajduje się obszar rewitalizacji. Prócz nich występują tu również czynniki stanowiące pewien potencjał możliwy do wykorzystania w procesie rewitalizacji. Do głównych potencjałów obszaru rewitalizacji zalicza się:

1. Obiekty zabytkowe i obiekty kultury. Na terenie obszaru znajduje się historyczny układ urbanistyczny z wieloma cennymi zabytkami. Ważną rolę w procesie rewitalizacji mogłyby odgrywać zlokalizowane tu instytucje kultury. Ich działalność może zostać wykorzystana do wytworzenia nowych inicjatyw w sferze kultury, sztuki, rozrywki zaprzęgniętych do procesu rewitalizacji oraz przyczynić się tym samym do poprawy sytuacji społecznej i gospodarczej obszaru rewitalizacji.
2. Niezamieszkałe nieruchomości na obszarze rewitalizacji (budynek zlokalizowany na Placu Jana Pawła II oraz budynek przy ul. Tadeusza Kościuszki 12). Budynki posiadające znaczny potencjał do realizacji funkcji społecznych, możliwe do zaadaptowania na lokalne centra wsparcia społecznego. Nadanie im nowych funkcji stałoby się impulsem do działań rewitalizacyjnych, dodatkowo uczyniłoby przestrzeń publiczną bardziej przyjazną dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.
3. Nadbrzeże rzeki Wisły w bezpośrednim sąsiedztwie. Zwrócenie się miasta ku rzece poprzez zagospodarowanie tej przestrzeni i wykorzystanie obszarów

cennych przyrodniczo pozwoliłoby na uwzględnienie wielu potrzeb mieszkańców oraz turystów. Ożywienie przestrzeni publicznej nad Wisłą przyczyniłoby się również do poprawy sytuacji gospodarczej obszaru rewitalizacji. Projektowana obecnie przeprawa promowa będzie istotnym impulsem rozwojowym, stwarzającym warunki do zagospodarowania i otworzenia nowych przestrzeni w jej otoczeniu, zarówno dla celów społecznych jak i gospodarczych. Wszelkie działania w tym obszarze muszą być projektowane i realizowane przy uwzględnieniu zagrożenia powodziowego.

4. Potencjał organizacji pozarządowych i podmiotów działających w sferze społecznej. Działania rewitalizacyjne w sferze społecznej mogą znaleźć oparcie w podmiotach, które w swej codziennej działalności nastawione są na rozwiązywanie lokalnych problemów. Pobudzenie aktywności mieszkańców Gminy, wsparcie osób potrzebujących, usługi dla osób starszych, wsparcie przedsiębiorczości - to kluczowe aspekty w rewitalizacji Staromiejskiego Centrum.

7. Wizja stanu obszaru rewitalizacji w 2023 r.

Staromiejskie Centrum jest obszarem poddanym kompleksowej interwencji, ściśle dopasowanej do jego głównych problemów z roku 2015 i realizowanej jako ciągły proces. Interwencja skupiona była na działaniach społecznych w trzech obszarach: starzejącego się społeczeństwa, samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych oraz na przedsiębiorczości. Funkcję podrzędną wobec tych działań pełniła odnowiona infrastruktura publiczna, która umożliwiła ich realizację, stwarzając odpowiednie warunki techniczne, przestrzenne i kubaturowe.

Interwencja w obszarze starzejącego się społeczeństwa spowodowała, że Staromiejskie Centrum jest lepiej dostosowane do wsparcia tej grupy mieszkańców. Dzięki podjętym wysiłkom, udział osób starszych objętych działaniami aktywizującymi i integrującymi wzrósł znacząco, nawet wobec zauważalnego wzrostu bezwzględnej liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w roku 2023. Dostosowanie dotyczyło rozszerzenia zakresu usług społecznych, dostępności do nich, kadry specjalistów oraz przestrzeni miasta. Seniorzy są mniej narażeni na wykluczenie społeczne, depresję i samotność a także dłużej utrzymują sprawność fizyczną i umysłową, co pozwala im lepiej realizować się w swoich rolach społecznych (m.in. rodzinnych). Dzięki stosownym działaniom, prowadzą aktywne życie kulturowe i edukacyjne a także są zorientowani w nowych technologiach, co wyraźnie wpłynęło na ich jakość życia. Na obszarze rewitalizacji powstały nowe miejsca integracji i aktywizacji oraz rozwinął się system usług opiekuńczych. Ludność starsza (w tym niepełnosprawna) jest objęta rehabilitacją społeczną i ekonomiczną, także w miejscu swojego zamieszkania. Rozwój tych specjalistycznych usług wpłynął również pośrednio na rozwój przedsiębiorczości obszaru rewitalizacji.

Interwencja w obszarze samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych polegała na działaniach prowadzonych dwutorowo: wobec osób dorosłych oraz wobec dzieci i młodzieży. Te podjęte wobec dorosłych (w tym niepełnosprawnych) polegały na rozwiązaniu już istniejących problemów społecznych, natomiast te zaadresowane do dzieci – na zapobieganiu ich powstania. Osoby dorosłe, dotychczas niezaradne ekonomicznie i zależne od systemu publicznej pomocy społecznej, dzięki kompleksowej aktywizacji społeczno-zawodowej, uzyskały nowe kompetencje i kwalifikacje, pomocne w znalezieniu pracy (w tym samozatrudnieniu) a także w większym stopniu są świadome zagrożeń związanych z

uzależnieniami. Poznały podstawy przedsiębiorczości, a współpraca merytoryczna z Powiatowym Urzędem Pracy (m.in. wskazanie zawodów deficytowych) oraz przedsiębiorcami wpłynęła na dużą skuteczność tych działań. Dzieci i młodzież dotychczas zagrożone wykluczeniem społecznym (często pochodzące z rodzin dysfunkcyjnych) uzyskały wsparcie dopasowane do ich wieku i potrzeb. Dzięki temu uniknęły one powtórzenia błędów popełnionych przez ich rodziców. Wsparcie polegało na profilaktyce, kształtowaniu właściwych podstaw społecznych i rodzinnych, uświadamianiu zagrożeń płynących ze strony używek. Umożliwiło także rozwój osobisty i edukacyjny - młodzi mieszkańcy mogli wyrównać braki w edukacji, zwiększyły się ich kompetencje społeczne i zawodowe, co wpłynęło także na poziom przedsiębiorczości. Powstały nowe punkty i usługi na mapie obszaru, które twórczo zagospodarowały czas wolny młodych a także pomogły przezwyciężyć codzienne problemy. Nie zabrakło również działań integrujących obie grupy (rodziców i dzieci), budujących więzi rodzinne i podnoszących kompetencje opiekuńcze. Interwencja ta, pośrednio wpłynęła również na poprawę bezpieczeństwa publicznego.

Realizacja działań społecznych odbywała się w odnowionej przestrzeni miasta, zaadaptowanej do pełnienia nowych funkcji społecznych. Wzrosła estetyka Staromiejskiego Centrum, jakość przestrzeni publicznych i poziom bezpieczeństwa publicznego, jak również poprawie uległy kwestie wizerunkowe, gospodarcze, techniczne, przestrzenne i środowiskowe Staromiejskiego Centrum. Wpłynęło to pozytywnie na rolę centrum miasta w obsłudze mieszkańców całej Gminy i doprowadziło do jego ożywienia społeczno-gospodarczego.

Interwencja w obszarze klimatu aktywności gospodarczej jest pochodną wszystkich powyższych działań. Dzięki podjętym wysiłkom skierowanym bezpośrednio do najbardziej zagrożonych wykluczeniem mieszkańców, polegających na podniesieniu kompetencji społecznych i zawodowych, pozyskaniu odpowiednich kwalifikacji przy współpracy z przedsiębiorcami i Powiatowym Urzędem Pracy, jak również w skutek wspomagającej edukacji i aktywizacji ludzi młodych (którzy w 2023 roku wchodzić bądź weszli już w dorosłe życie), znacząco wzrosła świadomość społeczna przedsiębiorczości jak również aktywność w tym zakresie. Duże znaczenie miała również interwencja bezpośrednio w rozwój specjalistycznej oferty, bazy i kadr wspomagających osoby starsze, na których rozwinął się sektor usługowy i handlowy.

Suma przeprowadzonych działań skoncentrowanych na rozwiązaniu bądź ograniczeniu głównych problemów obszaru rewitalizacji, wpłynęła na jego zmianę: wzrost udział ludności starszej, objętej specjalistycznym wsparciem; spadł udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej; ujemna dotychczas dynamika liczby podmiotów gospodarczych uległa zatrzymaniu a udział budynków i budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie uległ zmniejszeniu.

8. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Wnioski płynące z przeprowadzonych diagnoz, określonych problemów głównych i potencjałów, delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (wraz z wartościami poszczególnych ich wskaźników) oraz założenia sformułowane w wizji obszaru rewitalizacji, doprowadziły do zdefiniowania celów rewitalizacji. Cele skupiają się na realizacji założonej wizji obszaru rewitalizacji. Każdy cel odpowiada na dwa, powiązane ze sobą, problemy główne (będące jednocześnie podstawą delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji). Na każdy problem zaplanowano stosowny kierunek działań. Cele i kierunki działań zostały skwantyfikowane odpowiednimi wskaźnikami oddziaływania, powiązаныmi jednocześnie z problemami głównymi. Całość tych założeń uwzględnia zdolności finansowe i organizacyjno-instytucjonalne Gminy, dostępność środków zewnętrznych oraz doświadczenia z poprzedniego programu rewitalizacji, co czyni je realnymi do osiągnięcia w zakładanym okresie czasu. Docelowe wartości wskaźników oddziaływania (na rok 2023) zostały oszacowane na podstawie prognozowanych rezultatów projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych (głównych i uzupełniających) oraz ich zakładanego łącznego (powiązanego) oddziaływania na główne problemy Staromiejskiego Centrum.

Dla celu 1 „Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym osób starszych oraz osób o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej” określa się dwa kierunki działań, zaadresowane do dwóch grup społecznych, uwzględniające ich specyfikę:

1. „Integracja i aktywizacja osób starszych oraz rozwój usług opiekuńczych”;
2. „Integracja i aktywizacja osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym”.

Pierwszy kierunek działań dedykowany jest osobom starszym (w tym niepełnosprawnym) i jego zadaniem jest podniesienie wskaźnika udziału ludności starszej, objętej specjalistycznym wsparciem (aktywizacją) o 5%, tj. do poziomu 45%. Ze względu na zdiagnozowany proces starzenia się społeczeństwa, który będzie objawiał się trwale rosnącym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze wieku Gminy oraz rosnącą liczbą bezwzględną osób w tym wieku, zwiększenie oddziaływania i dostępności wsparcia o kolejnych seniorów i ich rodziny ma decydujące znaczenie.

Poniższa tabela nr 24 zawiera schemat całości interwencji zaprogramowanej wobec Staromiejskiego Centrum, prezentując przyjętą logikę procesu rewitalizacji, kolejność sporządzanych elementów GPR oraz ich wzajemne relacje i powiązania.

Tabela 24. Logika interwencji GPR wobec obszaru rewitalizacji

1	Diagnoza ogólna Gminy			
	Problemy główne			
	<i>sfera społeczna</i>		<i>sfera gospodarcza</i>	<i>sfera infrastrukturalna</i>
2	Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa	Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych	Klimat aktywności gospodarczej	Elementarne zagospodarowanie, stan techniczny budynków
	Wyznaczenie obszaru zdegradowanego			
3	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	Dynamika liczby podmiotów gospodarczych na danym obszarze w okresie minionych 10 lat	Udział budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów
4	Wyznaczenie obszaru rewitalizacji			
5	Diagnoza szczegółowa obszaru rewitalizacji			
6	Wizja obszaru rewitalizacji			
	Cele rewitalizacji			
7	1. Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym osób starszych oraz osób o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej		2. Przekształcenie przestrzeni na cele aktywizacji społecznej i gospodarczej	
	Kierunki działań			
8	1. Integracja i aktywizacja osób starszych oraz rozwój usług opiekuńczych	2. Integracja i aktywizacja osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym	3. Adaptacja infrastruktury do potrzeb realizacji przedsięwzięć społecznych i gospodarczych	
	Główne projekty rewitalizacyjne (numer)			
9	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7		8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17	7, 18, 19
	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne (numer)			
	6, 11		1, 2, 3, 4	5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
	Wskaźniki oddziaływania			
	2015			
10	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych aktywizacją - 0	Udział ludności starszej, objętej specjalistycznym wsparciem - 40%	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej - 12,44%	Dynamika liczby podmiotów gospodarczych w okresie minionych 10 lat - 98,35%
	2023			
	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych aktywizacją - 630	Udział ludności starszej, objętej specjalistycznym wsparciem - 45%	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej - 11%	Dynamika liczby podmiotów gospodarczych w okresie objętym programem - 100%

Źródło: opracowanie własne

Drugi kierunek działań dedykowany jest osobom niesamodzielnym (głównie ekonomicznie), nadmiernie obciążających system publicznej pomocy społecznej. Jego zadaniem jest redukcja wskaźnika udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej o 1,44%, tj. do wartości 11%. Służyć temu będzie zróżnicowana i kompleksowa aktywizacja społeczno-zawodowa osób niesamodzielnymi (dorosłych) oraz potencjalnie przyszłych osób niesamodzielnymi (obecnie dzieci i młodzież z

rodzin zagrożonych wykluczeniem), która wywoła ruch odsuwający te osoby od pomocy społecznej w kierunku przedsiębiorczości i (samo)zatrudnieniu.

Dla celu „2. *Przekształcenie przestrzeni na cele aktywizacji społecznej i gospodarczej*” określa się kierunek działań, „3. *Adaptacja infrastruktury do potrzeb realizacji przedsięwzięć społecznych i gospodarczych*”, którego zadaniem jest poprawa sytuacji w sferze przedsiębiorczości oraz w sferze elementarnego zagospodarowania i stanu technicznego budynków. W pierwszej z nich zakłada się zatrzymanie negatywnej, ujemnej dynamiki liczby podmiotów gospodarczych i utrzymanie ich liczby (wskaźnik dynamiki równy 100%), dzięki połączonemu oddziaływaniu interwencji społecznej (aktywizacja społeczna i zawodowa, edukacja, wzrost kompetencji, zaradności i samodzielności, wsparcie i współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy i z przedsiębiorcami) oraz interwencji technicznej (stworzenie warunków do ożywienia społeczno-gospodarczego). Założenie docelowej wartości wskaźnika na poziomie „bez zmian” (100%) może dziwić, jednak w obecnej sytuacji, wobec faktu postępującego stałego od lat spadku liczby podmiotów gospodarczych funkcjonujących w Gminie (co jest szczególnie widoczne w obszarze centrum miasta), samo zatrzymanie tej niekorzystnej tendencji gospodarczej będzie wielkim sukcesem i być może jej trwałym przełamaniem.

W drugiej sferze działania będą prowadzić do zmniejszenia udziału budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie o 0,85% tj. do wartości 1,5%. Udział w tej przemianie będą mieć również właściciele budynków prywatnych.

9. Planowane projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Zaplanowana w ramach GPR interwencja składa się z konkretnych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących wyłącznie przyjęte cele i kierunki działań. Dzięki temu uniknięto rozproszenia interwencji i przeznaczonych na nią sił i środków (nie tylko finansowych). Ich zadaniem jest, w skutek zintegrowanego i połączonego oddziaływania, osiągnięcie docelowych wartości wskaźników oddziaływania i tym samym znacząca poprawa sytuacji na obszarze Staromiejskie Centrum w zakresie zdefiniowanych problemów.

Na interwencję składa się 19 projektów głównych oraz 13 przedsięwzięć uzupełniających. Projekty główne to pakiet kluczowych działań, bez których realizacja celów rewitalizacji i ich wskaźników (a tym samym rozwiązanie bądź ograniczenie problemów) nie będzie możliwa. Przedsięwzięcia uzupełniające to działania o mniejszym znaczeniu w pierwszych latach realizacji GPR, obecnie jeszcze nie zabezpieczone finansowo, jednak wciąż identyfikowane jako bardzo ważne dla powodzenia rewitalizacji obszaru Staromiejskiego Centrum. Na przygotowany pakiet działań składają się m.in: 22 projekty zlokalizowane i oddziaływujące bezpośrednio na obszarze rewitalizacji, 10 projektów zlokalizowanych poza obszarem rewitalizacji, ale wciąż silnie na niego oddziaływujących, 6 projektów realizowanych w partnerstwie, 1 projekt angażujący krajowe środki finansowe, 5 projektów przy wsparciu finansowym partnera prywatnego i 1 projekt samodzielny partnera prywatnego (inicjatywa własna z pełnym finansowaniem), 10 projektów finansowanych ze środków unijnych (EFS + EFRR), 14 projektów finansowanych wyłącznie ze środków budżetu Gminy. Szczegółowe informacje na ich temat zawierają poniższe tabele nr 25 i nr 26 oraz 27 i 28.

Tabela 25. Główne projekty rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji	Projekt	Typ projektu *	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Podmiot(y) realizujący(e) projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
Cel rewitalizacji 1. Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym osób starszych oraz osób o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej								
Kierunek działań 1. Integracja i aktywizacja osób starszych oraz rozwój usług opiekuńczych								
Staromiejskie Centrum	1. Mieszkania wspomagane wraz z klubem samopomocy	S	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych	<p>Projekt zakłada wsparcie osób niesamodzielnych (niepełnosprawnych, długotrwale chorych, w podeszłym wieku) mieszkańców Gminy Solec Kujawski w tym osoby z terenu rewitalizacji w latach 2018 – 2021. Projekt przewiduje w pierwszym roku realizacji objęcie wsparciem w postaci usług społecznych 5 osób w miejscu ich zamieszkania. W drugiej połowie roku 2019, wraz z oddaniem do użytku budynku na Placu Jana Pawła II 4 (a co za tym idzie pomieszczeń umożliwiających realizację kolejnych założeń projektu), zakres prowadzonych działań zostanie rozszerzony. W ramach projektu utworzony zostanie Klub Samopomocy dla opiekunów faktycznych osób zależnych, w którym prowadzona będzie grupa wsparcia, organizowane będą spotkania integracyjne i zajęcia ze specjalistami. Osoby niesamodzielne objęte będą usługami społecznymi. W 2020 roku w trzecim etapie realizacji projektu przygotowane do zamieszkania zostaną 3 mieszkania wspomagane wspierane w w/w budynku, zamieszkają w nich 3 osoby i w ramach projektu przez okres 12 miesięcy zostaną objęte wsparciem specjalistów.</p> <p>Realizacja projektu stwarza szansę na zapewnienie w/w osobom wsparcia w dążeniu do samodzielności. Jest szansą dla opiekunów faktycznych na przekonanie się, czy osoby, którymi się opiekują są w stanie samodzielnie egzystować w środowisku. Pobyt w mieszkaniu wspomagany może być zarówno usamodzielnieniem osoby w nim mieszkającej, jak i zapewnieniem osobie korzystającej z mieszkania wsparcia w celu zapobiegnięcia umieszczenia w placówce całodobowej opieki oraz umożliwienia dalszego przebywania w środowisku lokalnym.</p> <p>W ramach projektu zapewnione zostaną uczestnikom usługi wspierające w mieszkaniach wspomaganych, w tym usługi społeczne (opiekuńcze lub asystenta osoby niepełnosprawnej), poradnictwo specjalistyczne, wsparcie prawnika i/lub psychiatry i/lub psychologa i/lub pracownika socjalnego. Zatrudniony zostanie opiekun mieszkań wspomaganych i klubu samopomocy. Mieszkania zostaną wyposażone tak, aby osoby mogły w nich zamieszkać tj.: 3x zestaw (szafa, stół i 4 krzesła, łóżko, komoda, żyrandol, fotel, szafka, wieszak, meble kuchenne, wyposażenie łazienki). Wyposażony zostanie też klub samopomocy.</p>	Obszar realizacji: Staromiejskie Centrum, budynek przy Placu Jana Pawła II 4 wraz z otoczeniem, w tym teren placu Jana Pawła II	321 450,00	<p>Liczba osób zagrożonych uzależnieniem od pomocy społecznej i/lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie: 25</p> <p>Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym: 2 (mieszkania + klub)</p> <p>Liczba wspartych miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu: 2 (mieszkania + klub)</p>	listy obecności, umowy (mieszkania), protokoły odbioru robót

Obszar rewitalizacji	Projekt	Typ projektu *	Opis projektu					
			Podmiot(y) realizujący(e) projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				<p>Standard lokalu mieszkalnego dostarczonego na potrzeby usługi spełni minimum przedstawione w poniższych warunkach (zgodnie z przepisami):</p> <ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia użytkowa 12m² na osobę; - oprócz pomieszczeń mieszkalnych: kuchnia lub wnęka kuchenna, łazienkę, ustęp z umywalką lub miska ustępowa w łazience oraz przestrzeń komunikacji wewnętrznej; - bezpośrednie oświetlenie światłem dziennym co najmniej w przypadku pomieszczeń mieszkalnych; <p>w przypadku, gdy mieszkańcem jest osoba/osoby z niepełnosprawnością ruchową (w tym w szczególności poruszające się na wózku inwalidzkim), mieszkanie oraz budynek, w którym ono się znajduje, są dostępne architektonicznie.</p> <p>Projekt zakłada również utworzenie klubu samopomocy dla opiekunów faktycznych osób zależnych. Klub umożliwi realizację działań wspierających opiekunów, w szczególności wymianę doświadczeń (grupa wsparcia) i poradnictwo w tym psychologiczne. Utworzenie klubu, dzięki bogatej ofercie zadań, przyczyni się do rozpoznania i realizacji indywidualnych potrzeb opiekunów faktycznych. Takie kompleksowe wsparcie opiekunów osób niesamodzielnych wpłynie na poprawę kompetencji opiekuńczych, a tym samym podniesie jakość opieki domowej nad osobami niesamodzielnymi, świadczonej głównie przez rodziny. Klub samopomocy będzie obejmował wsparcie edukacyjno-doradcze, gdzie opiekunowie zdobędą wiedzę na temat prawidłowej opieki nad osobą zależną, jak również będą mogli skorzystać z „dobrych praktyk” innych osób z klubu. Opiekunowie uzyskają również pomoc w zakresie działań informacyjno-edukacyjnych oraz z zakresu wsparcia psychologicznego, co jest niewątpliwie kluczową i niezbędną formą wsparcia, bez której opiekunowie z czasem stają się niewydolni, zmęczeni, a także zrezygnowani, i w konsekwencji sami wymagają wsparcia.</p> <p>Klub samopomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomieszczenie minimum 40m² dostosowane dla osób niepełnosprawnych z zapleczem kuchennym (wyposażone w szafki, zlewozmywak i czajnik) i toaletą, dostosowaną do potrzeb osób niepełnosprawnych (oddzielna toaleta dla mężczyzn i dla kobiet). <p>Efekty społeczne/rzeczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utworzenie 3 mieszkań wspomaganych; - włączenie społeczne;				

Obszar rewitalizacji	Projekt	Typ projektu *	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Podmiot(y) realizujący(e) projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
				<ul style="list-style-type: none"> - rozwój usług opiekuńczych; - poprawa dostępu do usług opiekuńczych; - rehabilitacja społeczna, ekonomiczna; - uniknięcie wykluczenia społecznego; - nabycie i podtrzymanie umiejętności przestrzegania norm społecznych, samoobsługi, codziennych sprawności; - utworzenie klubu samopomocy; - wsparcie i pomoc dla opiekunów faktycznych. <p>Do realizacji projektu w drugim i trzecim roku jego trwania będą niezbędne pomieszczenia oraz przestrzeń publiczna, która powstanie w wyniku adaptacji budynku przy Placu Jana Pawła II 4 wraz z otoczeniem. Są to pomieszczenia niezbędne do utworzenia 3 mieszkań wspomaganych wraz z zapleczem administracyjnym oraz klubu samopomocy jak i przestrzeń publiczna niezbędna do integracji uczestników projektu ze środowiskiem lokalnym.</p> <p>Utworzenie mieszkań wspomaganych pozwoli na objęcie osób niesamodzielnych lub niepełnosprawnych działaniami w celu ich usprawnienia i przygotowania do samodzielnego życia, Tego rodzaju wsparcie instytucjonalne umożliwi tym osobom rozwijanie w sobie samodzielności, rozwijanie swoich pasji i zainteresowań, a w niektórych przypadkach nawet do niezależnego życia. Skutkować to będzie odzyskaniem zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, wyrównaniem ich szans w życiu, a przede wszystkim skutkować będzie wzrostem ich pewności siebie, wzrostem wartości, przynależności i bezpieczeństwa.</p> <p>Wieloletnie świadczenie usług opiekuńczych wskazuje, że jest to ciężka i bardzo wymagająca forma pracy i wymaga od pracowników określonej wiedzy i kwalifikacji, a także empatii, cierpliwości i wytrzymałości psychicznej i fizycznej. Dotyczy to również rodzin, które opiekują się osobami zależnymi, i które ze względu na obowiązki zawodowe i rodzinne nie zawsze są w stanie zapewnić prawidłową opiekę i pielęgnację. Usytuowanie usług opiekuńczych we wskazanej przestrzeni (budynek Plac Jana Pawła II 4) umożliwi rozszerzenie świadczonej pomocy w zakresie usług opiekuńczych, co pozwoli wzmocnić rodziny w opiece nad chorymi, co w efekcie wpłynie na lepsze funkcjonowanie rodzin osób zależnych. Bezpośrednio, członków rodzin, będzie można skierować do Klubu samopomocy, w którym uzyskają wsparcie niezbędne do prawidłowego</p>				

Obszar rewitalizacji	Projekt	Typ projektu *	Opis projektu						
			Podmiot(y) realizujący(e) projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	
				funkcjonowania i wsparcia osób zależnych.					
Staromiejskie Centrum	2. Klub "Senior+"	S	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	<p>Projekt realizowany w ramach rządowego programu wieloletniego „Senior-WIGOR”. Utworzenie i wyposażenie klubu „Senior+” w celu podniesienia i poprawy jakości życia osób starszych zagrożonych wykluczeniem społecznym, dotarcia do seniorów wycofujących się z pełnienia podstawowych ról w środowisku rodzinnym i społecznym oraz ich aktywizacji poprzez integrację społeczną. Adaptacja pomieszczeń (i ich wyposażenie): sala spotkań, aneks kuchenny, szatnia, łazienka. Część zadań realizowana będzie poza budynkiem - na zewnątrz na terenie placu Jana Pawła II oraz na terenach zielonych i rekreacyjnych wskazanych w projektach uzupełniających.</p> <p>Efekty społeczne/rzeczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utworzenie klubu; - wyposażenie klubu; - poprawa jakości życia osób starszych; - aktywizacja i integracja społeczna osób starszych; - włączenie społeczne osób wykluczonych i zagrożonych marginalizacją i depresją. <p>Utworzenie klubu będzie miało ogromne znaczenie w zwiększeniu aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym, lokalnym. Zapewni on osobom starszym miejsce spotkań, a także możliwość samodzielnej organizacji swojego czasu oraz wzajemnej samopomocy, wpłynie na pobudzenie ich codziennej aktywności. Utworzenie Klubu Senior + w dużym stopniu przyczyni się do zaniku problemu samotności, nawiązaniu nowych znajomości i przyjaźni. Zajęcia w klubie przyczynią się do rozwijania nowych zainteresowań, co w konsekwencji może mieć znaczący wpływ na rozwój intelektualny osób starszych. Przyczyni się również do integracji międzypokoleniowej.</p> <p>Pomieszczenia oraz przestrzeń publiczna niezbędne do realizacji projektu – po adaptacji budynku przy Placu Jana Pawła II 4 wraz z otoczeniem.</p> <p>Udział osób z obszaru rewitalizacji w projekcie: 60%.</p>	Obszar realizacji: Staromiejskie Centrum, budynek przy Placu Jana Pawła II 4 wraz z otoczeniem, oraz tereny zielone rekreacyjne	273 000,00	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 15 Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie: 5 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 15 Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym: 1 Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu: 1	listy obecności, protokoły odbioru robót, faktury, potwierdzenia odbioru sprzętu i wyposażenia	

Obszar rewitalizacji	Projekt	Typ projektu *	Opis projektu					
			Podmiot(y) realizujący(e) projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
Staromiejskie Centrum	3. Zwiększenie dostępności oferty edukacyjnej dla seniorów 50+	S	Biblioteka Publiczna; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; Świetlice	<p>Integracja i aktywizacja społeczna, edukacyjna osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych, realizowana w formie systematycznych wykładów dla wolnych słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Dzięki współpracy z MGOPS dotarcie do osób wykluczonych, wycofanych społecznie, do seniorów korzystających z pomocy społecznej. Aktywizacja tychże osób poprzez ich udział w wykładach i spotkaniach Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz Komputerowego Klubu Seniora działających w Bibliotece Publicznej. W celu urozmaicenia zajęć oraz integracji większej ich uczestników część zajęć odbywać się będzie na terenie świetlic wiejskich położonych na terenie Gminy Solec Kujawski (w miejscowościach Makowiska, Chrośna i Przyłubiu). Tam organizowane będą spotkania i inne imprezy uniwersyteckie takie jak: Powitanie wiosny, Majówka, Święto ziemiaka. Potrzeba realizacji wynika z przywrócenia zdolności osób starszych, samotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym do aktywnego życia w społeczeństwie, a co za tym idzie uniezależnienia się od pomocy społecznej osób z niej korzystających.</p> <p>Efekty społeczne/rzeczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie dostępności oferty edukacyjnej dla seniorów; - poprawa jakości życia osób starszych; - aktywizacja i integracja społeczna osób starszych; - włączenie społeczne osób wykluczonych i zagrożonych marginalizacją i depresją; - pobudzenie aktywności lokalnej. <p>Udział osób z obszaru rewitalizacji w projekcie: 60%.</p>	Obszar realizacji: Staromiejskie Centrum, Biblioteka Publiczna ul. 23 Stycznia 9 oraz świetlice w miejscowościach Makowiska, Chrośna i Przyłubie Obszar oddziaływania: przede wszystkim Staromiejskie Centrum (min. 60%) i pozostała część Gminy	15 000,00	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 15 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 15	listy obecności, protokoły

Obszar rewitalizacji	Projekt	Typ projektu *	Opis projektu					
			Podmiot(y) realizujący(e) projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
Staromiejskie Centrum	4. Likwidacja barier dostępu do oferty Biblioteki Publicznej ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych	S	Biblioteka Publiczna; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; Parafie	<p>Stworzenie sieci współpracy opartej na współpracy pomiędzy MGOPS, Biblioteką Publiczną i Parafiami w Solcu Kujawskim, dzięki której osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem oraz osoby niepełnosprawne będą mogły korzystać w pełni z zasobów Biblioteki. Likwidacja barier (psychologicznych, ruchowych, finansowych) w dostępie do księgozbioru BP, głównie z myślą o osobach starszych i niepełnosprawnych. Korzystanie ze zbiorów będzie związane z regularnym dostarczeniem zamówionych książek lub audiobooków do domu czytelnika zagrożonego wykluczeniem - samo dostarczenie książek do czytelników z obszaru Gminy będzie głównym działaniem projektowym. Towarzyszyć będą mu działania związane z promocją projektu. Potrzeba realizacji wynika z konieczności przywrócenia zdolności osobom starszym i niepełnosprawnym, zagrożonych wykluczeniem społecznym do aktywnego życia w społeczeństwie.</p> <p>Efekty społeczne/rzeczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie dostępności oferty edukacyjnej dla seniorów i osób niepełnosprawnych; - poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych; - aktywizacja społeczna; - promocja czytelnictwa, aktywności społecznej i intelektualnej oraz rozwoju osobistego. <p>Udział osób z obszaru rewitalizacji w projekcie: 60%.</p>	Obszar realizacji: Staromiejskie Centrum, Biblioteka Publiczna ul. 23 Stycznia 9 Obszar oddziaływania: przede wszystkim Staromiejskie Centrum (min. 60%) i pozostała część Gminy	12 000,00	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 20 Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie: 20 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 20 Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym: 1	liczba dostarczonych książek oraz audiobooków

Obszar rewitalizacji	Projekt	Typ projektu *	Opis projektu					
			Podmiot(y) realizujący(e) projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
Staromiejskie Centrum	5. Przegląd Artystycznej Twórczości Seniorów	S	Soleckie Centrum Kultury	<p>Wspólne działania i zdrowa rywalizacja prowadzą do ich aktywizacji w sposób twórczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przegląd twórczości artystycznej zespołów wokalnych, kabaretowych, tanecznych, literackich, poetów działających przy Klubach Seniora oraz innych instytucjach zajmujących się aktywizacją osób starszych; - organizacja konkursów, wystaw, warsztatów; - zapewnienie wyżywienia dla wszystkich uczestników imprezy; - wspólna zabawa integrująca wszystkich uczestników spotkania. <p>W celu uatrakcyjnienia działań oraz z uwagi na charakter niektórych z nich, część zadań będzie realizowana w siedzibie Soleckiego Centrum Kultury przy ul. Bojowników o Wolność i Demokrację 1. Znaczna część zadań realizowana będzie na terenie placu Jana Pawła II w otoczeniu budynku Jana Pawła II 4.</p> <p>Efekty społeczne/rzeczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywizacja i integracja społeczna osób starszych; - twórczy rozwój osób starszych; - włączenie społeczne osób wykluczonych i zagrożonych marginalizacją i depresją; - pobudzenie aktywności lokalnej; - wymiana doświadczeń w pracy z seniorami. <p>Udział osób z obszaru rewitalizacji w projekcie: 55%.</p>	<p>Obszar realizacji:</p> <p>Staromiejskie Centrum oraz Soleckie Centrum Kultury przy ul. Bojowników o Wolność i Demokrację 1, otoczenie budynku Plac Jana Pawła II 4</p> <p>Obszar oddziaływania:</p> <p>Staromiejskie Centrum</p>	10 000,00	<p>Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 300</p> <p>Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie: 120</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 300</p>	listy obecności, protokoły, dokumentacja fotograficzna

Obszar rewitalizacji	Projekt	Typ projektu *	Opis projektu					
			Podmiot(y) realizujący(e) projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
Staromiejskie Centrum	6. Aktywni 60+	S	Soleckie Centrum Kultury	<p>Bogata oferta dla osób w wieku emerytalnym różnych form działań: intelektualnych, kulturalnych, społecznych a także fizycznych i rekreacyjno-poznawczych. Ważnym elementem projektu są spotkania międzypokoleniowe, dające możliwość uczenia się wzajemnie od siebie: starsi od młodych jak odnaleźć się w świecie nowoczesnych technologii (komputer, tablet, internet, karta płatnicza, telefon komórkowy itp.); młode pokolenie uczy się szacunku do ludzi starszych i historii oraz przygotowuje się do pełnienia nowych ról społecznych i rodzinnych. Seniorzy zdobędą pewności siebie, wyćwiczą swój umysł i podniosą sprawność fizyczną. Udział w projekcie pozwoli tej grupie poczuć się potrzebnymi i zapobiegnie ich izolacji społecznej. W celu uatrakcyjnienia działań oraz z uwagi na charakter niektórych z nich, część zadań będzie realizowana w siedzibie Soleckiego Centrum Kultury przy ul. Bojowników o Wolność i Demokrację 1. Znaczna część zadań realizowana będzie na terenie placu Jana Pawła II w otoczeniu budynku Jana Pawła II 4.</p> <p>W zakresie projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spotkania, prelekcje, warsztaty; - wspólne działania seniorów z młodzieżą; - zajęcia manualne; - zajęcia artystyczne, rekreacyjne, spotkania okolicznościowe; - wycieczki i wyjazdy na koncerty, spektakle teatralne, operowe; - grupy zainteresowań (kabaret, taniec, rzeźba, gimnastyka, nordicwalking, wspólne działania z młodzieżą). <p>Efekty społeczne/rzeczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywizacja i integracja społeczna osób starszych; - rozbudzenie zainteresowania poznawczego; - nauka nowych umiejętności i zainteresowanie nowymi technologiami; - poprawa jakości życia osób starszych; - włączenie społeczne osób wykluczonych i zagrożonych marginalizacją i depresją; - pobudzenie aktywności lokalnej. <p>Projekt cykliczny, coroczny.</p> <p>Udział osób z obszaru rewitalizacji w projekcie: 60%.</p>	Obszar realizacji: Staromiejskie Centrum oraz Soleckie Centrum Kultury przy ul. Bojowników o Wolność i Demokrację 1, otoczenie budynku Jana Pawła II 4 Obszar oddziaływania: Staromiejskie Centrum	48 000,00	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 245 Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie: 105 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 245 Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym: 1	listy obecności, protokoły, dokumentacja fotograficzna

Staromiejskie Centrum	7. Zdrowie i aktywne życie seniora i osób niepełnosprawnych	S, G	SALUS	<p>Niewielkie możliwości finansowe nie pozwalają seniorom na aktywność i zdrowy tryb życia. Starość i niepełnosprawność ogranicza kontakty międzyludzkie co powoduje wykluczenie społeczne. Projekt skierowany do osób starszych, niepełnosprawnych i ich opiekunów - grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zakłada się łączenie działań praktycznych z edukacją teoretyczną i uczestnictwem w zaplanowanych zadaniach. Usługi opiekuńcze w ramach trwania projektu: 10 beneficjentów od poniedziałku do piątku po 4h dziennie w pełnym zakresie. Stała grupa beneficjentów objęta zostanie rehabilitacją 8 razy w miesiącu. Przewiduje się też zajęcia grupowe, prelekcje i szkolenia dla seniorów i ich rodzin, uwzględniając potrzeby i (ewentualnie) zwiększając liczbę uczestników. Część zadań w znacznej mierze realizowana będzie w budynku przy ul. Plac Jana Pawła II 3 w Solcu Kujawskim, tj. w budynku, w którym znajduje się siedziba firmy SALUS. Część zadań realizowana będzie także na terenie placu Jana Pawła II.</p> <p>Zakładane cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> -poprawa aktywności ruchowej i podtrzymywanie kondycji fizycznej; -zdobywanie wiedzy na temat zdrowego żywienia i diety w wieku 60+ i zmiana nawyków żywieniowych; - osvajanie się z procesami starzenia się beneficjentów i członków rodzin -pobudzanie zaradności i usamodzielniania oraz edukacja -poznanie podstaw higieny osobistej; - promowanie pozytywnego wizerunku seniora i osób niepełnosprawnych; - podnoszenie umiejętności rodzin i opiekunów faktycznych służące poprawie jakości usług opiekuńczych. <p>W zakresie projektu m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wypożyczenia sprzętu niezbędnego do opieki nad osobami niesamodzielnymi lub sprzętu zwiększającego samodzielność osób (w tym sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i medycznego); - usługi zwiększające mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób niesamodzielnymi (dowożenie leków, posiłków, środków opatrunkowych); - rehabilitant 8 razy w miesiącu; - rehabilitacja w domu pacjentów i przeznaczona dla osób leżących; - gimnastyka dla seniora 4 razy w miesiącu; - pogadanki z dietetykiem – „zdrowe żywienie” 2 razy w miesiącu (znaczenie diety i zdrowego żywienia, m.in. co jeść aby unikać przeziębień, odżywianie przy osteoporozie); - spotkania z lekarzem; - zajęcia z pielęgniarką; - specjalistyczne poradnictwo i szkolenia dla opiekunów osób starszych i członków ich rodzin. <p>Efekty społeczne/rzeczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój usług opiekuńczych; - poprawa dostępu do usług opiekuńczych; - rehabilitacja zdrowotna;	Obszar realizacji: Staromiejskie Centrum, budynek przy Placu Jana Pawła II 3 (bezpośrednie sąsiedztwo budynku przy Placu Jana Pawła II 4; patrz projekt główny nr 18)	588 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie: 10 Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym: 1 Liczba wspartych miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu: 1	listy obecności, umowy
-----------------------	---	------	-------	---	--	------------	---	------------------------

Obszar rewitalizacji	Projekt	Typ projektu *	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji			
			Podmiot(y) realizujący(e) projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty				
				<ul style="list-style-type: none"> - uniknięcie wykluczenia społecznego; - poprawa jakości życia oraz zapobieganie osamotnieniu i depresji; - nabycie i podtrzymanie umiejętności przestrzegania norm społecznych, samoobsługi, codziennych sprawności; - wsparcie i pomoc dla opiekunów faktycznych; - rozwój przedsiębiorczości; - ożywienie społeczno-gospodarcze. <p>Realizacja projektu wpłynie również na sytuację gospodarczą obszaru, dynamikę podmiotów gospodarczych i stworzy nowe usługi.</p> <p>Udział osób z obszaru rewitalizacji w projekcie: 70%.</p>							
Cel rewitalizacji 1. Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym osób starszych oraz osób o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej											
Kierunek działań 2. Integracja i aktywizacja osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym											
Staromiejskie Centrum	8. Program Aktywności Lokalnej	S	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; Powiatowy Urząd Pracy	<p>Potrzeba realizacji wynika z przywrócenia zdolności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do aktywnego życia w społeczeństwie a co za tym idzie uniezależnienia się od pomocy społecznej osób z niej korzystających. Udział rodzin pozwoli na wyjście z domu, nawiązanie kontaktów społecznych oraz poznanie nowych form aktywności. Udział w szkoleniach zawodowych pozwoli na uzyskanie nowych kwalifikacji cenionych na rynku pracy i da szansę na znalezienie pracy. Projekt pozwoli na wypracowanie i realizowanie form aktywnej integracji zmierzających do odzyskania przez uczestników projektu poczucia własnej wartości, wiary we własne siły, zdobycie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i opiekuńczo-wychowawczych i zmotywuje ich do podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Projekt skierowany będzie w dużym stopniu do osób w wieku produkcyjnym, o statusie osoby bezrobotnej lub bezrobotnych (w tym niezarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy), które korzystają z pomocy społecznej. Podjęcie odpowiednich działań w celu aktywizacji społecznej i zawodowej oraz pobudzenie tych osób do działania ma na celu zapobieganie „uzależnieniu” się od pomocy społecznej. Zajęcia odbywać się będą w budynku przy ul. Plac Jana Pawła II 4 oraz na terenie Placu Jana Pawła II oraz na terenach zielonych rekreacyjnych.</p> <p>W zakresie projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instrumenty aktywizacji zawodowej, realizowane we współpracy z PUP (usługi doradcy zawodowego); - instrumenty aktywizacji edukacyjnej (skierowanie na i sfinansowanie zajęć	Obszar realizacji: Staromiejskie Centrum, budynek przy Placu Jana Pawła II 4 w tym teren Placu Jana Pawła II oraz tereny zielone – rekreacyjne obszaru rewitalizacji	280 000,00	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie: 24	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem: 24	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: 12	Liczba osób zagrożonych	umowy o pracę, listy obecności, certyfikaty potwierdzające ukończenie szkolenia, certyfikaty potwierdzające uzyskanie kwalifikacji

Obszar rewitalizacji	Projekt	Typ projektu *	Opis projektu					
			Podmiot(y) realizujący(e) projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				<p>w ramach zdobywania nowych kompetencji i umiejętności zawodowych; porady indywidualne psychologa i doradcy zawodowego - poznanie swoich mocnych i słabych stron, stworzenie portfolio; organizacja i sfinansowanie usług wspierających aktywizację edukacyjną; wsparcie brokera edukacyjnego – dobór kierunku i rodzaju szkolenia dopasowanego do potrzeb rynku pracy; szkolenia w zawodach deficytowych wg opracowania WUP w Toruniu w ramach badania „Barometr zawodów”);</p> <p>- instrumenty aktywizacji społecznej (usługi wspierające animację lokalną, streetworker pracujący z uczestnikami projektu oraz ze społecznością lokalną z terenu rewitalizacji; organizacja wolontariatu i oraz klubu wolontariusza wraz z wyposażeniem; koncert, festyn, konkurs, debata społeczna dla mieszkańców obszaru; treningi kompetencji i umiejętności społecznych z udziałem pedagoga lub psychologa, asystenta rodziny prowadzącego; poradnictwo i wsparcie indywidualne i grupowe w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową; opieka nad dzieckiem lub osobą zależną (na czas realizacji zajęć); ubezpieczenie zdrowotne uczestnika projektu (wg potrzeb); dowóz uczestników na zajęcia; wyżywienie;</p> <p>- instrumenty aktywizacji społecznej o charakterze zdrowotnym (badania profilaktycznych lub specjalistyczne w związku z możliwością podjęcia zatrudnienia; ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków uczestników projektu);</p> <p>- wyposażenie pomieszczenia na spotkania uczestników, klub wolontariatu oraz jako miejsce spotkań uczestników projektu ze społecznością lokalną.</p> <p>Efekty społeczne/rzeczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nabycie kompetencji społecznych; - nabycie kwalifikacji zawodowych; - aktywizacja zawodowa; - podjęte próby znalezienia pracy; - zatrudnienie; - aktywizacja i integracja osób zagrożonych ubóstwem; - aktywizacja społeczno-gospodarcza; - pobudzenie przedsiębiorczości; - zaprzestanie lub ograniczenie korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, - oddziaływanie na uczestników jak też na ich otoczenie. <p>Pomieszczenia oraz przestrzeń publiczna niezbędne do realizacji projektu –</p>			<p>ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu: 12</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek): 3</p> <p>Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu: 1</p>	

Obszar rewitalizacji	Projekt	Typ projektu *	Opis projektu					
			Podmiot(y) realizujący(e) projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				po adaptacji budynku przy Placu Jana Pawła II 4 wraz z otoczeniem. Udział osób z obszaru rewitalizacji w projekcie: 55%.				

Staromiejskie Centrum	9. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnością	S	Warsztat Terapii Zajęciowej przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej	<p>Uzupełnienie systemu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnością.</p> <p>Działania przewidziane w projekcie mają na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzbudzanie kreatywności i przedsiębiorczości, - ożywienie społeczne i gospodarcze obszaru rewitalizacji, - przeciwdziałanie bezrobociu i wykluczeniu osób z niepełnosprawnością, - wyselekcjonowanie osób do określonych zadań, - zminimalizowanie niepowodzeń osób z niepełnosprawnością na rynku pracy. - aktywizację społeczną i zawodową oraz pobudzenie osób do działania w celu zapobiegania „uzależnieniu” się od pomocy społecznej. <p>W zakresie projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - doradztwo pracownika socjalnego; - doradca zawodowy; - szkolenie grupowe oraz indywidualny program doradczy; - wizyty studyjne u przedsiębiorców; - opieka trenera pracy na praktykach zawodowych bezpłatnych; ubezpieczenie uczestników podczas praktyk; - szkolenia zawodowe uzgodnione z PUP pozwalające na uzyskanie kwalifikacji pożądaných na rynku pracy; - utworzenie miejsca sprzedaży produktów wykonywanych przez osoby z niepełnosprawnością z WTZ, stworzenie witryny wystawowej w budynku przy Placu Jana Pawła II 4 oraz sezonowo na Placu Jana Pawła II w ramach kiermaszów i imprez okolicznościowych; - poszerzenie działalności pracowni WTZ o sprzedaż produktów oraz naukę podstaw handlu i przedsiębiorczości; - wyjazdy do Spółdzielni Socjalnej; - wyposażenie sali szkoleniowej oraz materiały szkoleniowe. <p>Zajęcia odbywać się będą w budynku przy ul. Plac Jana Pawła II 4 oraz na terenie Placu Jana Pawła II , a także w siedzibach przedsiębiorców.</p> <p>Efekty społeczne/rzeczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych; - nabycie kwalifikacji zawodowych; - podjęte próby znalezienia pracy; - zatrudnienie; - aktywizacja społeczno-gospodarcza i integracja społeczna osób niepełnosprawnych; - pobudzenie przedsiębiorczości. <p>Pomieszczenia oraz przestrzeń publiczną niezbędne do realizacji projektu – po adaptacji budynku przy Placu Jana Pawła II 4 wraz z otoczeniem.</p> <p>Udział osób z obszaru rewitalizacji w projekcie: 60%.</p>	Obszar realizacji: Staromiejskie Centrum, w tym budynek przy Placu Jana Pawła II 4 wraz z terenem Placu Jana Pawła II oraz siedziby sołeckich przedsiębiorców	124 000,00	<p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 12</p> <p>Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie: 12</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: 5</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu: 3</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek): 2</p> <p>Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym: 1</p>	lista obecności, umowa o pracę/umowa cywilno-prawna na okres 3 miesięcy /samozatrudnienie
-----------------------	---	---	--	---	--	------------	---	---

Staromiejskie Centrum	10. Świetlica środowiskowa (Placówka Wsparcia Dziennego)	S	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	<p>Utworzenie ośrodka wsparcia - świetlicy środowiskowej opiekuńczej z programem wychowawczym dla dzieci i młodzieży i ich rodziców, działającego od 4 do 6 godzin dziennie od poniedziałku do piątku w godzinach popołudniowych. Celem działalności świetlicy będzie m.in. zapobieganie dziedziczenia negatywnych wzorców przez dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Szczególnie dzieci pochodzących z rodzin, które długotrwale korzystają z pomocy społecznej. Niezbędna forma pomocy dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych zagrożonych wykluczeniem społecznym, uzależnieniami, „uzależnionych” od pomocy społecznej, wychowujących się w warunkach niekorzystnych dla ich rozwoju. Marginalizacja dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, rozbitych, niewydolnych wychowawczo wynika często z różnic w przygotowaniu tych dzieci do szkoły, zaniedbań dydaktycznych a także ubożego dziedzictwa intelektualnego i kulturowego. Życie codzienne pokazuje wiele problemów i negatywnych zjawisk u tych dzieci np.: trudności edukacyjne, niedostosowanie społeczne objawiające się takimi cechami jak: notoryczne kłamstwa, wagary, agresja, używki itp.. Dzieci te często nie mają dobrych wzorców, mają obniżone poczucie własnej wartości, pozbawione są podstawowej opieki i często posiadają trudności szkolne. Często też nie mają w domu warunków do nauki bądź osoby, która może im pomóc w nauce.</p> <p>W ramach swojej działalności świetlica środowiskowa będzie oferować:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapeutyczną dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym; - kształtowanie umiejętności właściwego organizowania czasu wolnego poprzez: kształtowanie nawyków kultury życia codziennego, organizowanie zajęć sportowych, plastycznych, wycieczek edukacyjnych itp.; - wsparcie rodziców i opiekunów dzieci objętych pomocą poprzez indywidualne konsultacje dotyczące trudności osobistych oraz w relacjach z dziećmi; - indywidualne lub grupowe spotkania psychoedukacyjne skierowane do dzieci w celu podniesienia ich umiejętności psychospołecznych oraz rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych; - dotarcie do źródeł kryzysu w rodzinie dzieci, łagodzenie go lub likwidację; - wsparcie psychiczne i pedagogiczne dzieci z rodzin dotkniętych alkoholizmem, przemocą czy narkomanią; - pomoc rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożonym demoralizacją, przestępczością, uzależnieniami i innymi patologiami; - współpraca za pośrednictwem pracownika socjalnego Ośrodka Pomocy Społecznej zatrudnionego w rejonie opiekuńczym dziecka, ze szkołą, kuratorami rodzinnymi, asystentami rodziny i innymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów wychowawczych; - przygotowanie młodzieży do włączenia się w rynek pracy; - zapewnienie dzieciom opieki wychowawczej w czasie wolnym od zajęć	Obszar realizacji: Staromiejskie Centrum, budynek przy ul. Tadeusza Kościuszki 12 wraz z terenem Placu Jana Pawła II	419 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 15	liczy obecności, umowy o pracę
					Obszar oddziaływania: przede wszystkim Staromiejskie Centrum (min. 60%) i pozostała część Gminy		Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym: 1	
							Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu: 1	

Obszar rewitalizacji	Projekt	Typ projektu *	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Podmiot(y) realizujący(e) projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
				<p>szkolnych;</p> <p>- rozwój zdolności dzieci i młodzieży, pobudzanie kreatywności, organizacja alternatywnych form spędzania czasu wolnego (zabawy, wycieczki, spotkania okolicznościowe).</p> <p>Działania prowadzone będą w budynku przy ul. Tadeusza Kościuszki 12 oraz na terenie Placu Jana Pawła II.</p> <p>Efekty społeczne/rzeczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utworzenie świetlicy; - wyposażenie świetlicy; - wsparcie dzieci z rodzin dysfunkcyjnych zagrożonych wykluczeniem; - przeciwdziałanie marginalizacji; - wyrównywanie szans edukacyjnych; - kształtowanie dobrych wzorców, postaw i podniesienie samooceny dzieci; - poprawa bezpieczeństwa publicznego; - profilaktyka zagrożeń ze strony używek. <p>Utworzenie i prowadzenie ośrodka wsparcia (świetlicy) przyczyni się do wspierania rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich zadań poprzez objęcie dzieci i młodzieży, z rejonu rewitalizacji, działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi i edukacyjnymi. Podjęte zostaną również działania mające na celu zapobieganie niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród dzieci i młodzieży. W szczególnych przypadkach wprowadzona będzie terapia psychologiczna indywidualna lub grupowa dla dzieci i młodzieży z rodzin uzależnionych i niewydolnych wychowawczo.</p> <p>Pomieszczenia oraz przestrzeń publiczna niezbędne do realizacji projektu – po adaptacji budynku przy ul. Tadeusza Kościuszki 12.</p> <p>Projekt nie jest planowany do realizacji z dofinansowaniem w ramach EFS: wynika to z faktu braku stosownego źródła finansowania (wpłynęły na to zakres tematyczny, harmonogram konkursów w stosunku do stopnia przygotowania projektu i in. czynniki) oraz z zabezpieczenia całościowych środków na realizację w budżecie Gminy.</p> <p>Udział osób z obszaru rewitalizacji w projekcie: 55%.</p>				

Obszar rewitalizacji	Projekt	Typ projektu *	Opis projektu					
			Podmiot(y) realizujący(e) projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
Staromiejskie Centrum	11. Przestrzeń aktywnej rodziny	S	Biblioteka Publiczna; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	<p>Projekt dla rodzin szczególnie wykluczonych oraz rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Projekt polega na integracji społecznej rodzin korzystających z pomocy społecznej z innymi rodzinami, o ich aktywizację w środowisku lokalnym. Projekt będzie się składał z następujących form spotkań: dyskusji ze specjalistami, warsztatów, wykładów, zajęć ruchowych, przedstawień artystycznych, konkursów, pikniku rodzinnego. Punktem wyjścia będzie promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia rodzin, w szeroko rozumiany sposób. Zajęcia odbywać się będą w obszarze Staromiejskie Centrum , w tym w siedzibie Biblioteki Publicznej i na terenie Placu Jana Pawła II.</p> <p>Efekty społeczne/rzeczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zintegrowanie oraz umocnienie więzi rodzinnych; - podniesienie kompetencji opiekuńczych dla rodziców i opiekunów; - poprawa jakości usług opiekuńczych; - aktywizacja społeczna; - nabycie nowych kompetencji społecznych; - poprawa bezpieczeństwa publicznego; - profilaktyka zagrożeń ze strony używek. <p>Udział osób z obszaru rewitalizacji w projekcie: 55%.</p>	Obszar realizacji: Staromiejskie Centrum, Biblioteka Publiczna ul. 23 Stycznia 9 oraz teren Placu Jana Pawła II	20 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 30	listy obecności, dokumentacja fotograficzna
Staromiejskie Centrum	12. Gra o Solec	S	Biblioteka Publiczna; Muzeum Solca im. Księcia Przemysła; Szkoły; Przedsiębiorcy	<p>Integracja i aktywizacja społeczna, edukacyjna rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym realizowana w odmiennej, niespotykanej dotąd atrakcyjnej formie. Poprzez spotkania całych rodzin, podczas których łączyć będziemy zdobywanie wiedzy o naszym mieście z tworzeniem gry planszowej. W czasie spotkań pod nazwą "Gra o Solec" rodziny otrzymają niezbędne informacje dotyczące historii, kultury, turystyki, geografii oraz przemysłu Solca Kujawskiego, tak aby przy pomocy specjalistów z branży wykonać grę planszową. Na zakończenie grupa rodzin zaangażowana w stworzenie gry weźmie udział w organizacji rozgrywek gier planszowych.</p> <p>Efekty społeczne/rzeczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powstanie gry planszowej dotyczącej Solca Kujawskiego; - zwiększenie poziomu wiedzy na temat Solca Kujawskiego wśród młodzieży; - aktywizacja i integracja społeczna dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem; - stymulowanie rozwoju osobistego i rozwój nowych zainteresowań. <p>Udział osób z obszaru rewitalizacji w projekcie: 60%.</p>	Obszar realizacji: Staromiejskie Centrum, Biblioteka Publiczna ul. 23 Stycznia 9 oraz Muzeum Solca im. Księcia Przemysła ul. Toruńska 8	25 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 25	listy obecności, dokumentacja fotograficzna

Obszar rewitalizacji	Projekt	Typ projektu *	Opis projektu					
			Podmiot(y) realizujący(e) projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
Staromiejskie Centrum	13. Świadomy uczeń – świadomy pracownik	S	Biblioteka Publiczna; Powiatowy Urząd Pracy; Stowarzyszenia; Szkoły; Przedsiębiorcy	<p>Integracja i aktywizacja społeczna, edukacyjna osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym, realizowana w formie dydaktycznej - zajęcia dla uczniów szkół gimnazjalnych, a w szczególności ponadgimnazjalnych dotyczące rozwoju osobistego i zawodowego, dopasowanie do bieżących i długoterminowych potrzeb rynku pracy. Przeszkolenie uczniów szkół ponadgimnazjalnych z zakresu rozwoju osobistego i zawodowego. Jednocześnie prowadzone będą spotkania z rodzicami. Dzięki współpracy z Urzędem Pracy, młodzieży z rodzin wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, stale korzystających z pomocy społecznej, zostanie przedstawiony lokalny rynek pracy oraz zapotrzebowanie zawodowe przedsiębiorców. Prezentacja tego co oferuje Powiatowy Urząd Pracy dla młodych, kreatywnych przedsiębiorców. W gminie jest część osób długotrwale bezrobotnych, które są stałymi klientami MGOPS. Aby zmienić tę sytuację i mentalność tych rodzin należy już na poziomie szkoły z ich dziećmi prowadzić odpowiednią edukację. Zajęcia będą prowadzone w Staromiejskie Centrum , w tym w bibliotece przy ul. 23 Stycznia 9.</p> <p>Podczas spotkań poruszana będzie tematyka z zakresu: - metod szybkiego i skutecznego uczenia się, do zastosowania na studiach i w nowym miejscu pracy; - Na co zwrócić uwagę wybierając kierunek studiów?; - Jaki zawód wybrać?; - Jakie zawody są poszukiwane na lokalnym rynku pracy; - Jak szukać pracy, na co zwrócić uwagę?; - zasady pisania wniosków aplikacyjnych (CV, list motywacyjny, podanie o prace itp.).</p> <p>Efekty społeczne/rzeczowe: - rozwój osobisty; - pobudzenie przedsiębiorczości; - aktywizacja i integracja społeczna dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem.</p> <p>Udział osób z obszaru rewitalizacji w projekcie: 60%.</p>	Obszar realizacji: Staromiejskie Centrum, Biblioteka Publiczna ul. 23 Stycznia 9 Obszar oddziaływania: przede wszystkim Staromiejskie Centrum (min. 60%) i pozostała część Gminy	6 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 20 Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym: 1 Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: 20	listy obecności, protokoły

Obszar rewitalizacji	Projekt	Typ projektu *	Opis projektu					
			Podmiot(y) realizujący(e) projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
Staromiejskie Centrum	14. Pogotowie Naukowe	S	Soleckie Centrum Kultury	<p>Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży w placówce neutralnej. Szkolenie dla rodziców jak należy prawidłowo i skutecznie kontrolować postępy w nauce swojego dziecka. Stworzenie miejsca sprzyjającego zdobywaniu i uzupełnianiu wiedzy dzieci i młodzieży przekazywanej przez profesjonalnych pedagogów i nauczycieli w godzinach popołudniowych - szansa dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjum oraz liceum na poszerzenie wiedzy i uzupełnienie braków. Zajęcia w formie konsultacji minimum raz w tygodniu prowadzone przez nauczycieli i pedagogów. Soleckie Centrum Kultury jako instytucja neutralna umożliwi w ten sposób na skorzystanie z wiedzy i pomocy nauczycieli z innych szkół. Szansa dla uczniów, których rodziców nie stać na opłatę korepetycji. Wykładowcy mają czas na indywidualne podejście do każdego uczestnika. Nauczyciele nie wyręczają lecz pomagają humanistom zrozumieć matematykę, a umysłem ścisłym pojąć zagadnienia abstrakcyjne. Jest to forma zajęć potrzebna uczniom, którzy oprócz standardowych zajęć pozalekcyjnych w szkole poszukują innych możliwości uzupełnienia wiedzy. Rodzice od wykwalifikowanych pedagogów uczą się systematyczności i skutecznych metod kontroli postępów w nauce swoich dzieci.</p> <p>Efekty społeczne/rzeczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost wykształcenia i dostosowanie kwalifikacji mieszkańców do potrzeb rynku pracy; - rozwój osobisty; - aktywizacja i integracja społeczna dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem; - przeciwdziałanie marginalizacji; - wyrównywanie szans edukacyjnych; - kształtowanie dobrych wzorców, postaw i podniesienie samooceny dzieci. <p>Udział osób z obszaru rewitalizacji w projekcie: 70%.</p>	Obszar realizacji: Staromiejskie Centrum oraz Soleckie Centrum Kultury przy ul. Bojowników o Wolność i Demokrację 1 Obszar oddziaływania: Staromiejskie Centrum	10 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 15	listy obecności

Staromiejskie Centrum	15. Akcja letnia dla dzieci	S	Soleckie Centrum Kultury; Stowarzyszenie „Rezerwat Kultury i Serdeczności”	<p>Twórcze i bezpieczne zagospodarowanie czasu wolnego dla rodzin, które obciążone są alkoholizmem i są niewydolne wychowawczo - zapewnienie ciekawego programu spędzenia czasu wolnego od nauki dla dzieci w wieku od 7 do 13 lat oraz ich rodziców. Udział w zorganizowanym wypoczynku podczas letnich wakacji jest dla nich niejednokrotnie jedyną ciekawą formą twórczego zagospodarowania wolnego od nauki czasu. Bardzo młodzi ludzie z rodzin, które są obciążone alkoholizmem i niewydolne wychowawczo, z uwagi na brak zainteresowań, złe wzorce do naśladowania, brak ciekawych propozycji spędzania czasu wolnego narażeni są na różnego rodzaju patologie i złe wybory życiowe (alkohol, narkotyki, rozboje, kradzieże). Zapraszając do udziału w naszej propozycji i angażując w twórcze i poznawcze spędzanie czasu wolnego wychodzimy naprzeciw ich potrzeb. Pokazujemy, że nadmiar energii można spożytkować w ciekawy i twórczy sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjazdy oraz zajęcia integrujące (plastyczne, teatralne, oraz sprawnościowe); - gry, zabawy, warsztaty, spektakle teatralne, bajkowe seanse filmowe; - spotkania profilaktyczne z ratownikami WOPR i Policją. <p>Raz w tygodniu do udziału w zajęciach zaprosimy również rodziców. Zorganizujemy zajęcia polegające na wspólnych działaniach całych rodzin. Podczas tych zabaw, rodzice i ich pociechy uczą się jak można tworzyć rodzinny zespół i zdrowo rywalizować z innymi. Rodzice nabywają nowych umiejętności i mają okazję poznać ciekawe formy zabawy, które mogą wykorzystywać podczas innych okazji. Zajęcia odbywać się będą w obszarze Staromiejskie Centrum, w tym na terenie Placu Jana Pawła II, oraz w siedzibie Soleckiego Centrum Kultury. Projekt realizowany będzie także na terenach zielonych – rekreacyjnych.</p> <p>Efekty społeczne/rzeczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - włączenie społeczne dzieci zagrożonych marginalizacją; - aktywizacja i integracja społeczna dzieci zagrożonych wykluczeniem; - stymulowanie rozwoju intelektualnego; - nauka efektywnego spędzania czasu wolnego; - kształtowanie dobrych wzorców, postaw; - poprawa bezpieczeństwa publicznego; - profilaktyka zagrożeń ze strony używek; - zwiększenie integracji mieszkańców i pobudzenie ich aktywności lokalnej. <p>Projekt cykliczny, coroczny.</p> <p>Udział osób z obszaru rewitalizacji w projekcie: 55%.</p>	Obszar realizacji: Staromiejskie Centrum, teren Placu Jana Pawła II oraz Soleckie Centrum Kultury przy ul. Bojowników o Wolność i Demokrację 1 oraz Obszar oddziaływania: Staromiejskie Centrum	54 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 300	listy obecności
Staromiejskie Centrum	16. Objazdowy Teatr Profilaktyczny	S	Soleckie Centrum Kultury	Realizacja teatru ulicznego z ciekawym spektaklem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży i rodziców. Zaproszenie do udziału rodzin ubogich, niewydolnych wychowawczo i dysfunkcyjnych. Pogadanka profilaktyczna na temat uzależnień, uświadamianie zagrożeń, rozdawanie ulotek tematycznych. Nauka przez dobra zabawę oraz oryginalne metody	Obszar realizacji: Staromiejskie Centrum - ulice, podwórka, skwery	8 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych	dokumentacja fotograficzna

Obszar rewitalizacji	Projekt	Typ projektu *	Opis projektu					
			Podmiot(y) realizujący(e) projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				<p>terapeutyczne. Działania prowadzone będą na terenie Obszaru Staromiejskie Centrum, w tym na Placu Jana Pawła II, na ulicach i placach w tym na terenach zielonych – rekreacyjnych.</p> <p>Projekt realizowany będzie w okresie letnim w latach 2020 – 2023.</p> <p>Efekty społeczne/rzeczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - włączenie społeczne rodzin zagrożonych marginalizacją; - aktywizacja i integracja społeczna rodzin zagrożonych wykluczeniem; - rozwój osobisty; - kształtowanie dobrych wzorców, postaw; - poprawa bezpieczeństwa publicznego; - uświadamianie zagrożeń ze strony używek; - nauka przez dobrą zabawę oraz oryginalne metody terapeutyczne; - zwiększenie integracji mieszkańców i pobudzenie ich aktywności lokalnej. <p>Udział osób z obszaru rewitalizacji w projekcie: 55%.</p>	Obszar oddziaływania: Staromiejskie Centrum		wspieraniem w programie: 550 (wartość szacunkowa, wydarzenie otwarte, plenerowe)	
Staromiejskie Centrum	17. Trzeźwe Uśmiechnięte Świąta	S	Soleckie Centrum Kultury	<p>Organizacja happeningu w okresie świątecznym (grudzień), zaadresowanego do osób wykluczonych lub zagrożonych marginalizacją (całe rodziny). Propozycja propagująca rodzinne spędzanie świąt bez alkoholu. Happening ma również sprowokować dzieci i młodzież do odejścia od komputera i zwrócenie uwagi na ciekawe formy spędzania czasu, rodzinne rozmowy, wspólne gry i zabawy. Poprzez dzieci, projekt wpływa też na ich rodziców i całe rodziny. Zaproszenie animatorów z ciekawym spektaklem dla dzieci o tematyce świątecznej. Pogadanka o zagrożeniach ze strony używek, rozdawanie ulotek. Warsztaty świąteczne (ozdoby choinkowe, stroiki, dekorowanie pierników, kartki świąteczne). Wspólne śpiewanie kolęd. Działania prowadzone będą w obszarze Staromiejskie Centrum, w tym na terenach zielonych rekreacyjnych oraz z uwagi na charakter niektórych z nich w Soleckim Centrum Kultury przy ul. Bojowników o Wolność i Demokrację 1.</p> <p>Efekty społeczne/rzeczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - włączenie społeczne osób wykluczonych lub zagrożonych marginalizacją; - zwiększenie integracji mieszkańców i pobudzenie ich aktywności lokalnej; - poprawa bezpieczeństwa publicznego; - profilaktyka zagrożeń ze strony używek; - kształtowanie dobrych wzorców, postaw. <p>Projekt cykliczny, coroczny.</p>	Obszar realizacji: Staromiejskie Centrum oraz Soleckie Centrum Kultury przy ul. Bojowników o Wolność i Demokrację 1 oraz na terenach zielonych - rekreacyjnych	18 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 1 680	listy obecności, dokumentacja fotograficzna

Obszar rewitalizacji	Projekt	Typ projektu *	Opis projektu					
			Podmiot(y) realizujący(e) projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
Cel rewitalizacji 2. Przekształcenie przestrzeni na cele aktywizacji społecznej i gospodarczej								
Kierunek działań 3. Adaptacja infrastruktury do potrzeb realizacji przedsięwzięć społecznych i gospodarczych								
Staromiejskie Centrum	18. Adaptacja budynku nr 4 przy Placu Jana Pawła II wraz z otoczeniem na cele społeczno-gospodarcze	P-F, T	Miasto i Gmina Solec Kujawski	<p>Adaptacja infrastruktury oraz przestrzeni publicznej do potrzeb realizacji projektów społecznych obejmujących:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Mieszkania wspomagane wraz z klubem samopomocy” (projekt główny nr 1), - „Klub „Senior+” (projekt główny nr 2), - „Przegląd Artystycznej Twórczości Seniorów” (projekt główny nr 5), - „Program Aktywności Lokalnej” (projekt główny nr 8), - „Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnością” (projekt główny nr 9), - „Przestrzeń aktywnej rodziny” (projekt główny nr 11), - „Akcja letnia dla dzieci” (projekt główny nr 15), - „Objazdowy teatr profilaktyczny” (projekt główny nr 16). <p>Realizacja projektu warunkuje możliwość realizacji wszystkich powyższych projektów społecznych – kluczowych dla powodzenia interwencji w główne problemy społeczne obszaru rewitalizacji.</p> <p>Adaptacja przyczyni się do promowania włączenia społecznego, poprawy jakości życia osób zależnych oraz do ożywienia przedsiębiorczości poprzez m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - adaptację budynku nr 4 przy Placu Jana Pawła II na potrzeby realizacji kluczowych projektów społecznych; - podłączenie budynku do infrastruktury podziemnej wraz z konieczną przebudową nawierzchni oraz budową parkingu; - zagospodarowanie Placu Jana Pawła II jako przestrzeni publicznej dostosowanej do potrzeb starzejącego się społeczeństwa i osób niepełnosprawnych oraz sprzyjającej kontaktom i integracji społecznej (miejsce spotkań, aktywne spędzanie czasu): eliminacja barier architektonicznych, ruch pieszki będący priorytetem nad ruchem pojazdów, miejsca odpoczynku, odpowiednio dostosowane elementy małej architektury, gry miejskie, zmiana nawierzchni placu; - zagospodarowanie Placu Jana Pawła II jako przestrzeni umożliwiającej organizację zajęć plenerowych dla uczestników projektów społecznych, stworzenie miejsc prezentacji mieszkańcom miasta prac wykonywanych przez uczestników, stworzenie stref wypoczynku i rekreacji sprzyjających integracji społecznej uczestników projektów z pozostałymi mieszkańcami miasta (gry miejskie, mała architektura, zieleni uzupełniająca);	Obszar realizacji: Staromiejskie Centrum, budynek przy Placu Jana Pawła II 4 wraz z otoczeniem Obszar oddziaływania: Staromiejskie Centrum	5 080 000,00	Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich: 1 Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu: 1 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,1924 ha Liczba przedsięwzięć ułokowanych na zrewitalizowanych obszarach: 39 Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych	protokoły odbioru robót

Obszar rewitalizacji	Projekt	Typ projektu *	Opis projektu					
			Podmiot(y) realizujący(e) projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				<p>- zagospodarowanie Placu Jana Pawła II jako przestrzeni umożliwiającej rozwój przedsiębiorczości: uporządkowanie układu komunikacyjnego, stworzenie miejsc parkingowych, przebudowa oświetlenia, zazielenienie przestrzeni.</p> <p>Uzasadnieniem dla konieczności wykonania zadania w postaci zagospodarowania Placu Jana Pawła II jest jego kluczowe znaczenie dla powodzenia wielu działań społecznych przewidzianych w programie. Wynika to z predysponowanej roli tej części miasta jako przestrzeni publicznej, dostosowanej do potrzeb starzejącego się społeczeństwa i osób niepełnosprawnych. Plac jest integralną częścią wszelkich działań planowanych do uruchomienia w budynku przy ul. Plac Jana Pawła II 4, do którego osoby starsze i niepełnosprawne (które uczestniczyć będą w zajęciach odbywających się w tym budynku) muszą się bezpiecznie dostać. W momencie wprowadzenia nowych funkcji publicznych do tego budynku, nowych działań społecznych, dojdzie do wygenerowania znacznych potoków pieszych, przechodzących przestrzeń Placu w kierunku budynku. Osoby te często będą osobami starszymi o ograniczonej ruchliwości i sprawności fizycznej. Dlatego kluczowe znaczenie ma ich bezpieczeństwo. Obecnie teren Placu Jana Pawła II jest nierówny i posiada liczne bariery architektoniczne (wysokie krawężniki i obrzeża, nierówna i niejednorodna nawierzchnia, wyniesienia, ulica łącząca południową część placu z północną). Dla osób starszych, tym bardziej niepełnosprawnych ruchowo, jest to bardzo niebezpieczna przestrzeń. Należy więc zagospodarować cały plac jako przestrzeń zintegrowaną z budynkiem, jednorodną, bez barier architektonicznych, pozbawioną wszelkiego ruchu pojazdów. Tym bardziej, że Plac Jana Pawła II będzie miejscem, w którym odbywać się będzie szereg działań określonych w projektach społecznych Programu, realizowanych przez organizacje pozarządowe i jednostki organizacyjne Gminy.</p> <p>Efekty społeczne/rzeczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa stanu elementarnego zagospodarowania i stanu technicznego budynków; - uporządkowanie przestrzeni publicznej; - wprowadzenie nowych funkcji w przestrzeń publiczną, głównie związanych z aktywizacją społeczną i gospodarczą; - wzmocnienie roli centrum miasta w obsłudze mieszkańców; - poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego; - estetyzacja przestrzeni centrum miasta; - zachowanie dziedzictwa kulturowego;			<p>budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich: 100</p> <p>Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach: 5 300</p>	

Obszar rewitalizacji	Projekt	Typ projektu *	Opis projektu					
			Podmiot(y) realizujący(e) projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				<p>- umożliwienie rozwój funkcji społecznych i wprowadzenia nowych usług; - rozwój przedsiębiorczości.</p> <p>W związku z przebudową i adaptacją budynku zaplanowane jest utworzenie w jego strukturach przestrzeni do realizacji: mieszkań wspomaganych w formie mieszkań wspieranych, klubu Senior+, klubu samopomocy dla opiekunów nieformalnych osób niesamodzielnych i niepełnosprawnych; świadczenia usług opiekuńczych, prowadzenia ośrodka wsparcia – świetlicy, a także pomieszczenia dla pracowników zespołu ds. pracy socjalnej i asystentów rodziny. Umieszczenie w jednym miejscu wskazanych form wsparcia jest zasadne ze względu na możliwość kompleksowego zdiagnozowania konkretnego klienta i udzielenia mu najbardziej fachowej pomocy, stwarzając mu duży komfort przy załatwianiu często intymnych spraw związanych z rodziną czy z pomocą osobom zależnym.</p> <p>We wskazanej przestrzeni wykonywać będą swoje obowiązki pracownicy socjalni ds. pracy socjalnej i asystenci rodziny. Umieszczenie tej grupy zawodowej właśnie w tym miejscu jest kluczowym posunięciem, gdyż poprzez swoją pracę z rodzinami, a także z osobami starszymi, niepełnosprawnymi czy zależnymi, posiadają szeroką wiedzę na temat ich potrzeb. Pracownicy będą mogli wykorzystać tę wiedzę, do trafnego zdiagnozowania problemów i oczekiwań podopiecznych, udzielić im bezpośredniego wsparcia lub wskazać im możliwość innego rodzaju wsparcia, znajdującego się na tym samym obszarze pomocy. Kierując potencjalnych klientów, będą mieli możliwość bezpośredniego ich kierowania poprzez towarzyszenie im do innego pracownika, klubu itp.</p>				

Staromiejskie Centrum	19. Adaptacja budynku przy ul. Tadeusza Kościuszki 12 wraz z otoczeniem na cele społeczno-gospodarcze	P-F, T	Miasto i Gmina Solec Kujawski	<p>Adaptacja infrastruktury oraz przestrzeni publicznej do potrzeb realizacji projektu społecznego „Świetlica środowiskowa (Placówka Wsparcia Dziennego)” (projekt główny nr 10): adaptacja budynku przy ul. Tadeusza Kościuszki 12 segment C na potrzeby świetlicy oraz poprawy dostępności do pomocy i świadczeń udzielanych osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym.</p> <p>Realizacja tego projektu warunkuje możliwość realizacji w/w projektu społecznego – jednego z najważniejszych projektów dla powodzenia interwencji w główne problemy obszaru rewitalizacji. Zagospodarowanie otoczenia budynku jako: przestrzeni umożliwiającej organizację zajęć plenerowych, sprzyjającej kontaktom i integracji społecznej osób korzystających ze świetlicy (elementy małej architektury, elementy gier miejskich, zieleni uzupełniająca) oraz przestrzeni sprzyjającej rozwojowi przedsiębiorczości; w segmencie A i B świadczone będą usługi edukacyjne w zakresie wychowania przedszkolnego oraz w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 (stworzenie miejsc parkingowych przy ul. Tadeusza Kościuszki, zazielenienie przestrzeni). Budynek jak i jego otoczenie wymaga w/w prac, co umożliwi realizację projektów miękkich. W budynku (segment C) zorganizowane zostaną pomieszczenia MGOPS, w których prowadzony będzie projekt społeczny „Świetlica środowiskowa (Placówka Wsparcia Dziennego)”. Obecnie prowadzenie świetlicy nie jest możliwe z braku odpowiednich pomieszczeń i warunków technicznych. Ponadto przyczyni się to do poprawy dostępności do pomocy i świadczeń udzielanych osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym i wykluczonych, bezpośrednio na obszarze rewitalizacji. Działania te skierowane będą do całych rodzin (dzieci i rodziców). Mają na celu zminimalizowanie tego zjawiska i uaktywnienie mieszkańców zarówno w życiu osobistym i zawodowym. Działania mają na celu zminimalizowanie zjawiska korzystania z pomocy społecznej. Bez adaptacji budynku i otoczenia jest to niemożliwe.</p> <p>W budynku na ulicy Kościuszki znajdują przystań również organizacje pozarządowe działające obecnie przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim i swoją działalnością wspierają dzieci i rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym z obszaru rewitalizacji tj.: Stowarzyszenie Wspierania Rodzin i Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka.</p> <p>Efekty społeczne/rzeczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa stanu elementarnego zagospodarowania i stanu technicznego budynków; - uporządkowanie przestrzeni publicznej; - wprowadzenie nowych funkcji w przestrzeni publicznej, głównie związanych z aktywizacją społeczną i gospodarczą; - wzmocnienie roli centrum miasta w obsłudze mieszkańców; - poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego; - estetyzacja przestrzeni centrum miasta; - zachowanie dziedzictwa kulturowego;	Obszar realizacji: Staromiejskie Centrum, budynek przy ul. Tadeusza Kościuszki 12 (segment C)	1 300 000,00	Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich: 1	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu: 1	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,4953 ha	Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach: 1	Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich: 1 700 osób	Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/	protokoły odbioru robót
-----------------------	--	--------	-------------------------------	---	---	--------------	--	---	---	---	--	--	---	-------------------------

Obszar rewitalizacji	Projekt	Typ projektu *	Opis projektu					
			Podmiot(y) realizujący(e) projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				- umożliwienie rozwój funkcji społecznych i wprowadzenia nowych usług; - rozwój przedsiębiorczości.			rekultywowanej przestrzeni w miastach: 1 700 osób Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym: 1	

*typy projektów: S – społeczne; G – gospodarcze; P-F – przestrzenno-funkcjonalne; T - techniczne

Źródło: opracowanie własne

Tabela 26. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji	L.p.	Typ przedsięwzięcia *	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Staromiejskie Centrum	Cel rewitalizacji 1. Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym osób starszych oraz osób o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej		
	Kierunek działań 2. Integracja i aktywizacja osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym		
Staromiejskie Centrum	1	S	Wsparcie 80 dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym: półkolonie dla dzieci. Celem zadania jest aktywne, atrakcyjne i bezpieczne spędzenie wakacji letnich oraz dożywienie 80 dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z obszaru rewitalizacji oraz z obszaru całej Gminy w czasie dwóch tygodniowych turnusów wakacyjnych. Podmiot realizujący projekt: Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka
Staromiejskie Centrum	2	S	Wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi, zagrożonych wykluczeniem społecznym: projekt wspierający rodziny. Celem projektu jest wspieranie rodziców z rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi, zagrożonych wykluczeniem społecznym, objętych wsparciem asystenta rodziny lub wzmoczoną pracą socjalną, pochodzących z obszaru rewitalizacji oraz z obszaru całej Gminy i promowanie rodziny jako naturalnego środowiska wychowywania dzieci. Podmiot realizujący projekt: Stowarzyszenie Wspierania Rodzin
Staromiejskie Centrum	3	S	Wsparcie dzieci i rodzin dysfunkcyjnych: działalność 5 dni w tygodniu w godzinach popołudniowych Punktu „Świątełko”. Pomoc i wsparcie dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez: - łagodzenie niedostatków wychowawczych w rodzinie, - przygotowywanie dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, - kształtowanie właściwych postaw moralno-społecznych - eliminowanie zaburzeń zachowania, zachowań destrukcyjnych - objęcie ich w czasie wolnym od zajęć szkolną opieką oraz zajęciami edukacyjnymi i profilaktycznymi - stwarzanie szansy do pokonywania niekorzystnych uwarunkowań w domu rodzinnym. Podmiot realizujący projekt: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
Staromiejskie Centrum	4	S	Wsparcie dla osób i rodzin z problemem alkoholowym oraz dla rodzin z problemem przemocy w rodzinie. Działalność Punktów Konsultacyjnych w godzinach popołudniowych: - Punkt Konsultacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym: podstawowym celem działania Punktu jest udzielanie klientom rzetelnych fachowych informacji na temat choroby alkoholowej oraz informacji o możliwościach i formach terapii, w tym także motywowanie do podjęcia leczenia. - Punkt Konsultacyjny dla Osób Współuzależnionych: celem działalności Punktu jest udzielanie wsparcia i pomocy terapeutycznej osobom żyjącym z osobami uzależnionymi od alkoholu. - Punkt Konsultacyjny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie: celem Punktu jest udzielanie niezbędnej wiedzy i informacji na temat przemocy, udzielanie porad prawnych oraz pomocy w formułowaniu pism urzędowych ofiarom przemocy, pomoc psychologiczna, udzielanie osobie/rodzinie, wobec której stosowana jest przemoc informacji oraz adresów instytucji świadczących specjalistyczną pomoc: prawną, psychologiczną, medyczną, socjalną lub finansową itp., a przede wszystkim informacji o formach udzielanej pomocy dzieciom przez pracownika socjalnego. Ponadto działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz profilaktyka. Podmiot realizujący projekt: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
Staromiejskie Centrum	Cel rewitalizacji 2. Przekształcenie przestrzeni na cele aktywizacji społecznej i gospodarczej		
	Kierunek działań 3. Adaptacja infrastruktury do potrzeb realizacji przedsięwzięć społecznych i gospodarczych		
Staromiejskie Centrum	5	P-F, T	Uporządkowanie infrastruktury podziemnej wraz z podłączeniem do sieci budynków zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji. Podmiot realizujący projekt: Miasto i Gmina Solec Kujawski. Realizacja tego projektu jest konieczna do realizacji projektu pn. Adaptacja budynku nr 4 przy Placu Jana Pawła II wraz z otoczeniem na cele społeczno-gospodarcze, co umożliwi realizowanie projektów społecznych skierowanych do osób starszych, niepełnosprawnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonym.

Obszar rewitalizacji	L.p.	Typ przedsięwzięcia *	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Staromiejskie Centrum	6	P-F, T	Zagospodarowanie zdegradowanych obszarów miasta Solec Kujawski – Osiedle Robotnicza. Podmiot realizujący projekt: Miasto i Gmina Solec Kujawski. Osiedle Robotnicza (obszar rewitalizacji) charakteryzuje zły stan budynków, spowodowany m.in. brakiem regulacji prawnej w tym zakresie. Budynki są stare (poniemieckie baraki, które zostały w latach powojennych zaadaptowane na mieszkania), wymagają pełnej termomodernizacji oraz wymiany dachów, w tym jeden z nich wymaga wymiany pokrycia z azbestu. Wpływa to na bardzo wysokie koszty ich eksploatacji. Tereny wokół budynków są niezagospodarowane - piach, brak dróg wewnętrznych i chodników. Same budynki położone są w ciekawym miejscu miasta, jednak jego otoczenie przez lasy powoduje, iż osiedle to tworzy zamkniętą, specyficzną enklawę. Stan otoczenia oraz brak jakiegokolwiek infrastruktury towarzyszącej (placów zabaw, siłowni zielonych i innych miejsc rekreacji) powoduje, że panuje tam marazm. W większości lokale mieszkalne zamieszkują osoby starsze, niewielką część lokali zamieszkują młode osoby z dziećmi. Mieszkańcy nie mają możliwości spotkań, integracji, aktywnego wypoczynku. Projekt spowoduje, że stworzone zostaną warunki do aktywizacji mieszkańców i zmiany ich stylu życia.
Staromiejskie Centrum	7	P-F	Stworzenie strefy rekreacyjnej na Skwerze im. dra Henryka Jordana w Solcu Kujawskim. Podmiot realizujący projekt: Miasto i Gmina Solec Kujawski. Skwer (obszar rewitalizacji) jest duży, położony w centrum miasta po północnej stronie. W przeszłości był tam ogródek jordanowski. Dzisiaj to dziko rosnące stare rośliny i resztki trawy. Obserwuje się, że życie mieszkańców koncentruje się po drugiej, południowej stronie miasta przy marketach. Gmina podejmowała próby „przeniesienia” tej aktywności mieszkańców na stronę północną – czyli Staromiejskie Centrum. Od dwóch lat organizowane są zajęcia dla rodzin na terenie Punktu Obsługi Pasażera i terenie skweru. Niestety, brakuje warunków – brak utwardzonych miejsc, trawy, uniemożliwia podejmowanie tych działań na szerszą skalę. Przygotowany został projekt zagospodarowania skweru, na którym planuje się: tereny zielone ze ścieżką edukacyjną oraz miejscem na „kocykowanie”, ścieżki i plac utwardzony umożliwiający prowadzenie np. koncertów rodzinnych. Przewiduje się także budowę fontanny – miejsca dla ochłodzenia się w okresie letnim. Bardzo ważne jest także stworzenie placu zabaw dla dzieci niepełnosprawnych. Takiego placu na terenie Solca Kujawskiego nie ma. Dzieci niepełnosprawnych jest ponad 100, w tym dzieci niepełnosprawnych ruchowo. Bardzo istotne jest też to, że skwer sąsiaduje z Warsztatami Terapii Zajęciowej. Realizacja tego projektu umożliwi realizację projektów społecznych, w tym dla dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin oraz innych programów realizowanych przez Warsztaty Terapii Zajęciowej. Jego klienci, dzieci niepełnosprawne i ich rodziny nie zamkną się w domach tylko staną się aktywni, otworzą się na innych ludzi i inne wydarzenia.
Staromiejskie Centrum	8	P-F, T	Termomodernizacja budynku przy ul. 23 Stycznia 13 wraz z jego przebudową na potrzeby szkoły muzycznej. Podmiot realizujący projekt: Miasto i Gmina Solec Kujawski. Realizacja tego zadania przyczyni się do rozwoju publicznej szkoły muzycznej. W zajęciach uczestniczą dzieci i młodzież, uczą się muzyki, mają zagospodarowany czas. Bardzo ważne jest organizowanie koncertów, którego słuchaczami są całe rodziny występujących dzieci. Tak więc rodziny angażują się zarówno w przygotowania koncertów, jak i uczestniczą w koncertach - co łączy rodziny.
Staromiejskie Centrum	9	P-F, T	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Solec Kujawski: budynek przy Placu Jana Pawła II 4. Podmiot realizujący projekt: Miasto i Gmina Solec Kujawski. Realizacja tego zadania jest konieczna do realizacji projektu pn. Adaptacja budynku nr 4 przy Placu Jana Pawła II wraz z otoczeniem na cele społeczno-gospodarcze (patrz projekt nr 18).
Staromiejskie Centrum	10	P-F, T	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Solec Kujawski: budynek przy ul. Tadeusza Kościuszki 12, segment C. Podmiot realizujący projekt: Miasto i Gmina Solec Kujawski. W budynku C zlokalizowane będą pomieszczenia MGOPS oraz realizowane będą projekty przez MGOPS i organizacje pozarządowe (patrz główny projekt rewitalizacyjny nr 19).
Staromiejskie Centrum	11	P-F, T	Adaptacja Centrum Aktywności i Edukacji na potrzeby biblioteki publicznej i aktywizacji osób starszych. Podmiot realizujący projekt: Miasto i Gmina Solec Kujawski. Budynek został zaadaptowany w znacznej części przed ponad 8 laty. Biblioteka prowadzi szereg projektów skierowanych do osób w różnym wieku, do osób starszych (np. Uniwersytet III wieku) i młodych (klub rodzinny). Zainteresowanie zajęciami jest bardzo duże. Niestety, z uwagi na niewystarczającą ilość pomieszczeń nie jest możliwe prowadzenie działalności w pełnym zakresie i spełnienie potrzeb i oczekiwań mieszkańców poprzez realizowanie różnych projektów społecznych. Dlatego też pozyskano nowe pomieszczenia dla Centrum, celem przeprowadzenia ich adaptacji i możliwości realizowania w przyszłości nowych zadań społecznych.

Obszar rewitalizacji	L.p.	Typ przedsięwzięcia *	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Staromiejskie Centrum	12	P-F, T	Poprawa ładu przestrzennego na obszarze rewitalizacji, w tym m.in. termomodernizacja i odrestaurowanie budynków na Placu Jana Pawła II. Podmioty realizujące projekt: Miasto i Gmina Solec Kujawski wraz z partnerami prywatnymi (właściciele budynków przy Placu Jana Pawła II). Na dzień dzisiejszy budynki na Placu Jana Pawła II są zdegradowane. Nadanie im nowego charakteru spowoduje, że miejsce to będzie bardziej atrakcyjne, stosownie do jego roli i funkcji centrum miasta. W powiązaniu z planowaną adaptacją powierzchni placu oraz adaptacją budynku przy ul. Jana Pawła II 4 doprowadzi to do znacznego zwiększenia liczby mieszkańców, codziennie przebywających w tej przestrzeni a to przyczyni się powstania nowych podmiotów gospodarczych (placówki handlowe i usługowe).
Staromiejskie Centrum	13	P-F, T	Stworzenie strefy rekreacji i wypoczynku w ramach obszaru rewitalizacji przy Placu Jana Pawła II/ul. Toruńska 8 – Skwer gen. A. Hedy – Szarego. Podmiot realizujący projekt: Miasto i Gmina Solec Kujawski. Stworzenie strefy rekreacji i zwiększenie terenów miasta, na których realizowane będą kolejne projekty społeczne dla osób starszych i całych rodzin (w tym też związane z historią Solca Kujawskiego). Jest to teren położony w Staromiejskim centrum, w sąsiedztwie budynku w którym mieści się siedziba muzeum. Teren ten od strony południowej graniczy z ponad 16 ha. terenem Parku Miejskiego – realizacja projektu spowoduje funkcjonalne połączenie się obu obszarów w postaci rozległego terenu rekreacji sięgającego samego centrum miasta (plac).

*typy projektów: S – społeczne; P-F – przestrzenno-funkcjonalne; T – techniczne, Ś – środowiskowe

Źródło: opracowanie własne

10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności i integrowania działań

W celu zapewnienia komplementarności i integracji wszystkich działań rewitalizacyjnych, GPR zaprojektowano jako wielopodmiotowy mechanizm, oparty na Komitecie Rewitalizacji (opisany szerzej w rozdziale 11 GPR), strukturze Urzędu Miasta i Gminy, wewnętrznej polityce rozwoju Gminy (np. kontynuacja programu rewitalizacji z lat 2010-2015 czy strategii rozwiązywania problemów społecznych z lat 2007-2015) i systemie planowania przestrzennego (relacje ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego), analizach możliwości pozyskania środków zewnętrznych i funduszy unijnych i regionalnych (RPO WK-P i in.) oraz uwzględniający struktury ponadlokalne (ZIT BTOF, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Trzy Doliny” i ich dokumenty strategiczne). Dzięki temu, pakiet zaprojektowanych działań cechuje się:

- a) komplementarnością przestrzenną: to wzajemne powiązania pomiędzy projektami realizowanymi na obszarze rewitalizacji i poza nim. Projekty realizowane na obszarze (przede wszystkim wzajemnie uzupełniające się działania społeczne w zaadoptowanych budynkach przy Placu Jana Pawła II 4 oraz przy ul. Tadeusza Kościuszki 12, ale także działania Soleckiego Centrum Kultury, Biblioteki Publicznej i in.) koncentrują się na mieszkańcach obszaru, natomiast projekty realizowane poza obszarem (dotyczy m.in. świetlic wiejskich) obejmują wszystkich mieszkańców Gminy, również mieszkańców obszaru rewitalizacji a ich udział w takim projekcie jest dominujący (minimum 50%). Zapewnia to efektywne oddziaływanie zaplanowanej interwencji na cały obszar rewitalizacji i jej dopełnienie przestrzenne a poprzez działania podejmowane poza nim, minimalizuje się ryzyko przeniesienia problemów społecznych z obszaru rewitalizacji na inne obszary Gminy.
- b) komplementarnością problemową: to dopełnienie tematyczne projektów. Dotyczą one wszystkich aspektów rewitalizacji: społecznych (projekty dotyczące mieszkań wspomaganych, klubu samopomocy, klubu Senior+, świetlicy środowiskowej i in.) oraz gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych (projekty adaptacyjne w budynkach przy Placu Jana Pawła II 4 i przy ul. Tadeusza Kościuszki 12 wraz z ich otoczeniem). Uniknięto w ten sposób fragmentacji działań czy też koncentracji na jednym tylko aspekcie (np. technicznym) i pominięcia pozostałych;

- c) komplementarnością proceduralno-instytucjonalną: to współdziałanie różnych podmiotów i instytucji, zainteresowanych procesem rewitalizacji, funkcjonujących w ramach Komitetu Rewitalizacji i poza nim. Jej wyrazem jest silnie zróżnicowana grupa podmiotów zaangażowanych w realizację projektów (m.in. organizacje pozarządowe, parafie, szkoły, firmy prywatne, instytucje kultury, Powiatowy Urząd Pracy, zarządy osiedli, sołectwa a nawet Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe). Bardzo ważnym aspektem tej komplementarności jest również fakt koordynacji działań na poziomie ponadlokalnym, czyli realizacja ustaleń strategii LSR „Trzy Doliny” oraz strategii ZIT BTOF – gwarantuje to wzajemne przenikanie się procedur i konieczność ich zgodności. Na poziomie lokalnym związane jest to z umocowaniem zarządzania GPR w strukturach Urzędu Miasta i Gminy Solec Kujawski, co zostało zrealizowane poprzez jego Wydziały (głównie Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego oraz Wydział Utrzymania Miasta), jednostki podległe (m.in. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej) oraz zaangażowanie Burmistrza i Zastępcy Burmistrza – przy ścisłej współpracy z Komitetem Rewitalizacji;
- d) komplementarnością międzyokresową: to kontynuacja działań podejmowanych w ramach „Lokalnego Programu Rewitalizacji Solca Kujawskiego na lata 2010-2015”. Obecnie wyznaczony obszar rewitalizacji jest w dużej mierze zgodny z poprzednim (wówczas definiowanym jako „osiedle Staromiejskie”), tak jak wykaz ich problemów społecznych a zaplanowane nowe działania bezpośrednio rozwijają te z okresu 2010-2015. Wśród projektów poprzedniego programu rewitalizacji znalazły się projekty infrastrukturalne (*Adaptacja budynku po byłej hali targowej na Centrum Aktywności i Edukacji w ramach rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich w Solcu Kujawskim, Stworzenie strefy rekreacji i wypoczynku na terenie parku miejskiego w Solcu Kujawskim w ramach rewitalizacji, Rozbudowa Solecckiego Centrum Kultury w ramach rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich w Solcu Kujawskim*) oraz projekty społeczne (*Szkolenia w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, Aktywizacja społeczności lokalnej, Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży*). Każdy z projektów społecznych jest kontynuowany w obecnym programie w formie innych projektów skierowanych na te same problemy. Natomiast w przypadku projektów

infrastrukturalnych, obiekty i instytucje wsparte w poprzedniej perspektywie finansowej z funduszy unijnych w zakresie infrastrukturalnym, obecnie uzupełnia się poprzez realizację zadań społecznych (działalność Biblioteki Publicznej czy Solecckiego Centrum Kultury);

- e) komplementarnością źródeł finansowania: projekty zapisane w GPR przygotowano z myślą o zróżnicowanych źródłach finansowania, z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. W działania te zaangażowane są środki finansowe z Europejskiego Funduszu Społecznego (mieszkania wspomagane wraz z klubem samopomocy czy Program Aktywności Lokalnej) i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (adaptacja budynków przy Placu Jana Pawła II 4 i przy ul. Tadeusza Kościuszki 12), środki z budżetu państwa w ramach programu krajowego (Senior+), środki prywatne przedsiębiorstw (m.in. wsparcie inicjatyw rewitalizacyjnych Solecckiego Centrum Kultury, a także działanie samodzielne i inicjatywa własna) oraz publiczne z budżetu Gminy (wkład własny w projektach z dofinansowaniem unijnym, samodzielne finansowanie projektów społecznych) i wolontariat.

11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji

Ze względu na potrzebę uspołecznionego, przejrzystego i otwartego prowadzenia procesu rewitalizacji określonego w GPR, zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (art. 7), powołano w Solcu Kujawskim Komitet Rewitalizacji. Został on utworzony na podstawie Uchwały Nr XVIII/169/16 Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim z dnia 30 sierpnia 2016 r. (określającej zasady wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu), poprzez wykonawcze wobec tej uchwały Zarządzenie Nr IV/157/16 Burmistrza Miasta i Gminy Solc Kujawski z dnia 2 listopada 2016 r.

Komitet stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy w sprawach dotyczących przygotowania, przeprowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą wobec Burmistrza (w sprawach dotyczących opracowania i wdrażania GPR oraz jego oceny). Dzięki Komitetowi zapewniony jest bezpośredni udział w działaniach rewitalizacyjnych wszystkich grup: lokalnych środowisk mieszkańców, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców działających na terenie Gminy, przedstawicieli Rady Miejskiej, przedstawicieli jednostek pomocniczych Gminy oraz samorządowców (łącznie 25 osób). Co więcej, aby zmaksymalizować szansę włączenia wszystkich interesariuszy do procesu rewitalizacji, regulamin prac Komitetu przewiduje możliwość uczestniczenia w pracach osób spoza jego grona. Mogą to być przedstawiciele różnych środowisk oraz specjaliści z zakresu działań podejmowanych na obszarze rewitalizacji. Zaproszeni goście uczestniczą w posiedzeniach z głosem doradczym a prawo ich zaproszenia posiada każdy z członków Komitetu. Tak zdefiniowane ciało stanowi główny mechanizm włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup w proces rewitalizacji Solca Kujawskiego. Wymiernym efektem prac są m.in. projekty współfinansowane przez podmioty prywatne czy projekt całkowicie realizowany przez takiego partnera.

Kompetencje Komitetu w zakresie prowadzenia rewitalizacji są znaczne i wykraczają poza ramy standardowych (przewidzianych ustawowo wobec dokumentów programowych) konsultacji społecznych – dzięki stosownym zapisom w regulaminie, zapewniony został realny i bezpośredni wpływ na system zarządzania GPR oraz jego treść. Stanowiska i opinie przyjmowane są w formie głosowania po uzyskaniu zwykłej większości głosów, w obecności co najmniej połowy składu. Mechanizm ten pobudza do dyskusji, aktywności i zaangażowania

w prace a także prowadzi na forum Komitetu do konfrontacji różnych racji i interesów poszczególnych grup oraz do ostatecznego wypracowania kompromisu społecznego.

Osobnym (obok Komitetu) elementem mechanizmu włączenia społecznego w prace projektowe i realizacyjne GPR jest proces konsultacji społecznych. Założenia rewitalizacji i samego GPR poddane zostały szerokim konsultacjom kilkakrotnie, w dwóch etapach: na etapie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz na etapie projektu GPR.

W zakresie wyznaczenia obu obszarów, konsultacje odbyły się w dniach 9.VI.2017 – 10.VII.2017 r. i miały dwie formy: ankiety oraz formularza. Uczestnicy konsultacji dowolnie wybierali formę włączenia się do konsultacji (jedna z nich bądź obydwie), poza tym ankieta i formularz były udostępnione elektronicznie i na papierze. Ankieta posłużyła za narzędzie badania opinii społeczeństwa odnośnie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, zawierała dwa pytania:

1. „Czy jesteś za wyznaczeniem obszaru zdegradowanego Miasta i Gminy Solec Kujawski w granicach określonych w projekcie uchwały Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta i Gminy Solce Kujawski?” TAK/NIE
2. „Czy jesteś za wyznaczeniem obszaru rewitalizacji Miasta i Gminy Solce Kujawski w granicach określonych w projekcie uchwały Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta i Gminy Solce Kujawski?” TAK/NIE

Wszystkie osoby, które wybrały te formę udziału w konsultacjach społecznych, odpowiedziały pozytywnie na oba pytania.

Formularz umożliwił zgłaszanie szerszych propozycji i opinii do konsultowanego materiału. Został on przygotowany w sposób umożliwiający interesariuszom rewitalizacji wyrażenie swojej opinii nt. propozycji wyznaczenia granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (poprzez wybór jednej z trzech odpowiedzi: pozytywna/negatywna/nie mam zdania) ale jednocześnie można było w nim wskazać uwagi dotyczące każdego z wyznaczonych już obszarów oraz propozycje zmian ich granic, jak również inne uwagi i propozycje dotyczące rewitalizacji. W efekcie, nie zgłoszono uwag negatywnych.

Ponad to, w celu włączenia społecznego w proces rewitalizacji możliwe najszerszego grona interesariuszy, w dniu 27.VI.2017 r. zorganizowano publiczną debatę. Podczas spotkania przypomniano podstawowe pojęcia dotyczące rewitalizacji, jej cel i główne założenia,

podkreślając znaczenie udziału społeczeństwa w całym procesie. Przy pomocy wizualizacji omówiono granice zaproponowanego obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji, wskazując kryteria ich wyznaczenia. Kolejnym punktem spotkania była dyskusja nad projektem uchwały, zatwierdzającej te granice. W jej toku interesariusze rewitalizacji mieli możliwość wyrażenia swojej opinii, zgłaszania uwagi oraz propozycji, jak również zadawać szczegółowe pytania na temat procesu i idei rewitalizacji.

Ostatecznie nie zgłoszono zastrzeżeń do zaproponowanego w konsultowanym projekcie zasięgu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy. Jest to efekt bardzo szerokiego uspołecznienia całego procesu już na początku prac nad delimitacją obu obszarów, przez co efekty końcowe nie były zaskoczeniem dla żadnej zainteresowanej rewitalizacją Solca Kujawskiego osoby – dlatego całość konsultacji przybrała charakter formalnego potwierdzenia przez opinię społeczną słuszności uzgodnionych już rozwiązań.

Konsultacje społeczne gotowego projektu GPR odbyły się w terminie 14 października – 13 listopada 2017 r. i również zastosowano zróżnicowane i szerokie podejście do tego procesu. Konsultacje odbywały się w formie ankiet oraz formularza. Ankieta została skonstruowana jako mniej angażująca, prostsza i szybsza forma konsultacji, natomiast formularz był narzędziem zgłaszania bardziej rozbudowanych uwagi i propozycji. W celu maksymalizacji oddziaływania, ankieta i formularz były dostępne w formie tradycyjnej (papierowej), jak również w formie specjalnie stworzonej na tę okazję strony internetowej.

Formularz konsultacyjny i ankieta konsultacyjna opublikowane były przez w/w okres na stronie internetowej Gminy oraz na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej. Wersja papierowa dostępna była w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w Solcu Kujawskim (ul. 23 Stycznia 7) w Wydziale Utrzymania Miasta (ul. Toruńska 8) oraz w jednostkach organizacyjnych Gminy Solec Kujawski. Wypełnione formularze i ankiety można było przekazywać drogą elektroniczną na adres e-mail, w formie papierowej bezpośrednio do skrzynek usytuowanych w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w Solcu Kujawskim (w godzinach pracy) bądź drogą pocztową na adres Urzędu, zaś w formie elektronicznej formularze i ankiety można było wypełnić na stronie internetowej Gminy Solec Kujawski.

Ankieta obejmowała cztery pytania konsultacyjne:

1. „Czy jesteś za przyjęciem poddanego konsultacjom społecznym projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Solec Kujawski na lata 2016-2023 (GPR)?”

2. *„Czy uważasz, że zaproponowane w projekcie GPR cele rewitalizacji i kierunki działania zdefiniowane zostały prawidłowo?”*
3. *„Czy uważasz, że zaplanowane w projekcie przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne przyczynią się do odnowy obszaru rewitalizacji Miasta i Gminy Solec Kujawski?”*
4. *„Jak oceniasz w skali od 1-5 poszczególne projekty główne przewidziane w GPR?”*

Formularz konsultacyjny został przygotowany w sposób umożliwiający interesariuszom rewitalizacji wyrażenie swojej opinii o GPR poprzez wybór jednej z trzech odpowiedzi (*pozytywna/negatywna/nie mam zdania*). Jednocześnie w formularzu konsultacyjnym można było wskazać uwagi i propozycje zmian dotyczące projektu GPR mające charakter formalny, celów rewitalizacji i kierunków działania, projektów/planów rewitalizacyjnych, jak również inne uwagi i propozycje zmian dotyczące przedmiotu konsultacji społecznych. Łącznie złożono 21 ankiet i formularzy - wszystkie zebrane opinie odnośnie całości projektu GPR były pozytywne. Najwyżej ocenianymi projektami zawartymi w GPR w ocenie osób ankietowanych były „Adaptacja budynku nr 4 przy Placu Jana Pawła II wraz z otoczeniem na cele społeczno-gospodarcze” oraz „Gra o Solec”, podkreślono znaczenie rozwoju atrakcyjności centrum miasta poprzez rozwój kultury i wzrost znaczenia turystycznego tego miejsca (co będzie efektem końcowym procesu rewitalizacji) oraz zaproponowano w ramach zachowania dziedzictwa kulturowego przeprowadzenie badań archeologicznych, których wyniki mogliby wykorzystać uczestnicy projektu „Gra o Solec”.

Ponadto, aby spotkać się bezpośrednio z interesariuszami bądź z osobami do tej pory nie zainteresowanymi rewitalizacją i skonfrontować zapisy GPR z ich oczekiwaniami, zorganizowano otwarte spotkanie oraz debatę społeczną. Miało to na celu kolejną, ostateczną już weryfikację GPR z oczekiwaniami społeczności Solca Kujawskiego. Spotkanie otwarte z interesariuszami rewitalizacji odbyło się dnia 17 października 2017 r. o godz. 16:30 w Soleckim Centrum Kultury w Solcu Kujawskim. Podczas spotkania zaprezentowano prezentację multimedialną, w ramach której, wskazano granice obszaru rewitalizacji oraz powiązania programu z dokumentami strategicznymi i planistycznym. Przedstawiono uproszczoną diagnozę Gminy oraz główne wytyczne związane z demografią, rynkiem pracy, kulturą i rekreacją oraz infrastrukturą na terenie objętym rewitalizacją. Przy pomocy wizualizacji wskazano zawarte w projekcie programu kierunki oraz propozycje konkretnych przedsięwzięć

prowadzących do odnowy obszarów zdegradowanych. Kolejnym punktem spotkania była dyskusja. W jej toku interesariusze rewitalizacji mieli możliwość wyrażenia swojej opinii, zgłaszania uwag oraz propozycji dotyczących projektu, jak i samej rewitalizacji. Ostatecznie została wniesiona jedna uwaga (propozycja utworzenia zielonej siłowni na trasie wiodącej z Placu Jana Pawła II w kierunku nadbrzeża Wisły). Debata społeczna odbyła się dnia 24 października 2017 r. o godz. 16:30 w Soleckim Centrum Kultury w Solcu Kujawskim. Na wstępie ponownie przedstawiono projekt GPR oraz główne uwarunkowania związane z procesem rewitalizacji. W ramach debaty istniała możliwość zgłaszania uwag propozycji, celem wywołania dyskusji – ostatecznie nie zgłoszono zastrzeżeń ani uwag do zaproponowanego projektu.

Termin konsultacji społecznych projektu GPR zbiegł się z terminem cyklicznego zebrania mieszkańców, organizowanego przez Radę Sołecką Sołectwa Chrośna – wykorzystano tę okoliczność do skonsultowania programu. Spotkanie odbyło się 26 października 2017 r. o godzinie 17:30 w świetlicy a temat rewitalizacji był osobnym, dedykowanym punktem porządku obrad. Uwag nie zgłoszono.

Suma powyższych działań podjętych na rzecz włączenia w proces rewitalizacji, a tym samym w przygotowanie GPR, jego realizację oraz ewentualną aktualizację, zapewnia zaangażowanie i współpracę wszystkich grup interesariuszy.

12. Szacunkowe ramy finansowe

Poniższe ramy to szacunkowy plan finansowy GPR, opracowany na podstawie wybranych do realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych (głównych i uzupełniających), prowadzonych przez wszystkie zaangażowane podmioty. Sporządzono go w formie tabel, w których zawarto informacje o planowanych źródłach finansowania z podziałem na środki publiczne i prywatne, przy czym w kategorii środków publicznych wyróżniono finansowanie z funduszy UE (Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego) oraz z innych źródeł. W przypadku przedsięwzięć uzupełniających informacje są mniej szczegółowe, co wynika z trudności ich wyceny oraz obecnego stanu ich przygotowania. Każdemu projektowi/przedsięwzięciu określono rodzaj (typ) działania oraz przypisano podmiot odpowiedzialny i termin realizacji a także wskazano ewentualne zintegrowanie z innym projektem/przedsięwzięciem GPR.

Tabela 27. Główne projekty rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt	Typ projektu*	Podmiot(y) realizujący(e)	Szacowana wartość (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie/ Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
						%	zł	Środki publiczne (zł)			Środki prywatne (zł)		
								EFS	EFRR	Inne			
Staromiejskie Centrum	2018-2021	1. Mieszkania wspomagane wraz z klubem samopomocy	S	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych	321 450,00	90	154 306,00	154 306,00 (w tym wyposażenie mieszkań i klubu samopomocy; cross-financing 10% wartości projektu)	-	167 145,00 (budżet Gminy)	-	9.1/9.1.2	Tak, z głównym projektem nr: 18
Staromiejskie Centrum	2020	2. Klub "Senior+"	S	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	273 000,00	63	192 000,00	-	-	192 000,00 (dotacja Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach rządowego programu wieloletniego „Senior-WIGOR”) 81 000,00 (budżet Gminy)	-	nie dotyczy	Tak, z głównym projektem nr: 18
Staromiejskie Centrum	2018-2021	3. Zwiększenie dostępności oferty edukacyjnej dla seniorów 50+	S	Biblioteka Publiczna; Miasto i Gmina Solec Kujawski; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; Świetlice	15 000,00	0	0	-	-	15 000,00 (budżet Gminy)	-	nie dotyczy	-
Staromiejskie Centrum	2019-2022	4. Likwidacja barier dostępu do oferty Biblioteki Publicznej ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych	S	Biblioteka Publiczna; Miasto i Gmina Solec Kujawski; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; Parafie	12 000,00	0	0	-	-	12 000,00 (budżet Gminy)	-	nie dotyczy	-
Staromiejskie Centrum	2018-2019	5. Przegląd Artystycznej Twórczości Seniorów	S	Soleckie Centrum Kultury	10 000,00	60	6 000,00	-	-	4 000,00 (budżet Gminy)	6 000,00	nie dotyczy	Tak, z głównym projektem nr: 18

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt	Typ projektu*	Podmiot(y) realizujący(e)	Szacowana wartość (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie/ Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
						%	zł	Środki publiczne (zł)			Środki prywatne (zł)		
								EFS	EFRR	Inne			
Staromiejskie Centrum	2018-2023	6. Aktywni 60+	S	Soleckie Centrum Kultury; Stowarzyszenie „Rezerwat Kultury i Serdeczności”	48 000,00	20	9 600,00	-	-	38 400,00 (budżet Gminy)	9 600,00	nie dotyczy	Tak, z głównym projektem nr: 18
Staromiejskie Centrum	2019-2023	7. Zdrowie i aktywne życie seniora i osób niepełnosprawnych	S	SALUS	588 000,00	85	470 400,00	470 400,00	-	-	117 600,00	9.1/9.1.2	Tak, z głównym projektem nr: 18
Staromiejskie Centrum	2020	8. Program Aktywności Lokalnej	S	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	280 000,00	85	238 000,00	238 000,00	-	42 000,00 (budżet Gminy)	-	9.1/9.1.1	Tak, z głównym projektem nr: 18
Staromiejskie Centrum	2020	9. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnością	S	Warsztat Terapii Zajęciowej przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej	124 000,00	85	100 000,00	100 000,00	-	24 000,00 (budżet Gminy)	-	9.1/9.1.1	Tak, z głównym projektem nr: 18
Staromiejskie Centrum	2021-2023	10. Świetlica środowiskowa (Placówka Wsparcia Dziennego)	S	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	419 000,00	0	0	-	-	419 000,00 (budżet Gminy)	-	nie dotyczy	Tak, z głównym projektem nr: 19
Staromiejskie Centrum	2018-2021	11. Przestrzeń aktywnej rodziny	S	Biblioteka Publiczna; Miasto i Gmina Solec Kujawski; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	20 000,00	0	0	-	-	20 000,00 (budżet Gminy)	-	nie dotyczy	Tak, z głównym projektem nr: 18
Staromiejskie Centrum	2019 - 2020	12. Gra o Solec	S	Biblioteka Publiczna; Miasto i Gmina Solec Kujawski; Muzeum Solca im. Księcia Przemysła; Szkoły; Przedsiębiorcy	25 000,00	0	0	-	-	25 000,00 (budżet Gminy)	-	nie dotyczy	-

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt	Typ projektu*	Podmiot(y) realizujący(e)	Szacowana wartość (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie/ Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
						%	zł	Środki publiczne (zł)			Środki prywatne (zł)		
								EFS	EFRR	Inne			
Staromiejskie Centrum	2018-2020	13. Świadomy uczeń – świadomy pracownik	S	Biblioteka Publiczna; Miasto i Gmina Solec Kujawski; Powiatowy Urząd Pracy; Stowarzyszenia; Szkoły; Przedsiębiorcy	6 000,00	0	0	-	-	6 000,00 (budżet Gminy)	-	nie dotyczy	-
Staromiejskie Centrum	2018-2019	14. Pogotowie Naukowe	S	Soleckie Centrum Kultury	10 000,00	20	2 000,00	-	-	8 000,00 (praca wolontariuszy)	2 000,00	nie dotyczy	-
Staromiejskie Centrum	2019-2023	15. Akcja letnia dla dzieci	S	Soleckie Centrum Kultury; Stowarzyszenie „Rezerwat Kultury i Serdeczności”	54 000,00	5	2 700,00	-	-	51 300,00 (budżet Gminy)	2 700,00	nie dotyczy	Tak, z głównym projektem nr: 18
Staromiejskie Centrum	2020 - 2023	16. Objazdowy Teatr Profilaktyczny	S	Soleckie Centrum Kultury; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	8 000,00	50	4 000,00	-	-	4 000,00 (budżet Gminy)	4 000,00	nie dotyczy	Tak, z głównym projektem nr: 18
Staromiejskie Centrum	2018-2023	17. Trzeźwe, Uśmiechnięte Święta	S	Soleckie Centrum Kultury; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	18 000,00	50	9 000,00	-	-	9 000,00 (budżet Gminy)	9 000,00	nie dotyczy	-
Staromiejskie Centrum	2018-2019	18. Adaptacja budynku nr 4 przy Placu Jana Pawła II wraz z otoczeniem na cele społeczno-gospodarcze	S, G, P-F, T	Miasto i Gmina Solec Kujawski	5 080 000,00	52	2 643 200,00	-	2 643 200,00	2 436 800,00 (budżet Gminy)	-	6.4/6.4.1	Tak, z głównym projektem nr: 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 15
Staromiejskie Centrum	2018-2021	19. Adaptacja budynku przy ul. Tadeusza Kościuszki 12 wraz z otoczeniem na cele społeczno-gospodarcze	S, G, P-F, T	Miasto i Gmina Solec Kujawski	1 300 000,00	50	650 000,00	-	650 000,00	650 000,00 (budżet Gminy)	-	6.4/6.4.1	Tak z głównym projektem nr 10

*typy projektów: S – społeczne; G – gospodarcze; P-F – przestrzenno-funkcjonalne; T - techniczne

Źródło: opracowanie własne

Tabela 28. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne - harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji	L.p.	Typ przedsięwzięcia*	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Szacowana wartość (zł)	Źródło finansowania			
					Środki publiczne			Środki prywatne
					EFS	EFRR	Inne	
Staromiejskie Centrum	1	S	Wsparcie 80 dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym: półkolonie dla dzieci	18 000,00	-	-	18 000,00 (budżet Gminy)	-
Staromiejskie Centrum	2	S	Wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, zagrożonych wykluczeniem społecznym: projekt wspierający rodziny	12 000,00	-	-	12 000,00 (budżet Gminy)	-
Staromiejskie Centrum	3	S	Wsparcie dzieci i rodzin dysfunkcyjnych: działalność 5 dni w tygodniu w godzinach popołudniowych Punktu „Świąteczko”	48 000,00	-	-	48 000,00 (budżet Gminy)	-
Staromiejskie Centrum	4	S	Wsparcie dla osób i rodzin z problemem alkoholowym oraz dla rodzin z problemem przemocy w rodzinie: działalność Punktów Konsultacyjnych w godzinach popołudniowych	64 000,00	-	-	64 000,00 (budżet Gminy)	-
Staromiejskie Centrum	5	P-F, T	Uporządkowanie infrastruktury podziemnej wraz z podłączeniem do sieci budynków zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji	3 000 000,00	-	-	3 000 000,00 (budżet Gminy)	-
Staromiejskie Centrum	6	S, P-F, T	Zagospodarowanie zdegradowanych obszarów miasta Solec Kujawski – Osiedle Robotnicza	300 000,00	-	-	300 000,00 (budżet Gminy)	-
Staromiejskie Centrum	7	S, P-F	Stworzenie strefy rekreacyjnej na Skwerze im. dra Henryka Jordana w Solcu Kujawskim	950 000,00	-	-	300 000,00 (Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich) + 650 000,00 (budżet Gminy)	-
Staromiejskie Centrum	8	P-F, T	Termomodernizacja budynku przy ul. 23 Stycznia 13 wraz z jego przebudową na potrzeby szkoły muzycznej	2 484 188,00	-	476 524,00	2 007 664,00 (budżet Gminy)	-
Staromiejskie Centrum	9	P-F, T	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Solec Kujawski: budynek przy Placu Jana Pawła II 4	510 000,00	-	408 000,00	102 000,00 (budżet Gminy)	-
Staromiejskie Centrum	10	P-F, T	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Solec Kujawski: budynek przy ul. Tadeusza Kościuszki 12, segment C	1 146 002,07	-	793 853,78	352 148,29 (budżet Gminy)	-
Staromiejskie Centrum	11	S, P-F, T	Adaptacja Centrum Aktywności i Edukacji na potrzeby biblioteki publicznej i aktywizacji osób starszych	530 000,00	-	-	530 000,00 (budżet Gminy)	-
Staromiejskie Centrum	12	P-F, T	Poprawa ładu przestrzennego na obszarze rewitalizacji, w tym m.in. termomodernizacja i odrestaurowanie budynków na Placu Jana Pawła II	2 000 000,00	-	-	1 000 000,00 (budżet Gminy)	1 000 000,00 (właściciele budynków)
Staromiejskie Centrum	13	P-F, T	Stworzenie strefy rekreacji i wypoczynku w ramach obszaru rewitalizacji przy Placu Jana Pawła II ul. Toruńska 8 - Skwer gen. A. Hedy-Szarego	3 500 000,00	-	-	3 500 000,00 (budżet Gminy)	-

*typy projektów: S – społeczne; P-F – przestrzenno-funkcjonalne; T – techniczne, Ś – środowiskowe

Źródło: opracowanie własne

13. System i struktura zarządzania

Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. za przygotowanie, koordynowanie, tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także za jej prowadzenie odpowiada Gmina - jako jej zadanie własne. Głównymi podmiotami tego procesu mają być Burmistrz, Rada Miasta i Gminy oraz Komitet Rewitalizacji. System zarządzania GPR wypełnia te warunki, opierając się o trzy elementy: struktury Urzędu Miasta i Gminy Solec Kujawski, forum Komitetu Rewitalizacji oraz decyzyjność Rady Miejskiej.

W ramach Urzędu Miasta i Gminy za zadania związane z procesem rewitalizacji odpowiadają wszystkie komórki merytorycznie związane z tą tematyką (w tym jemu podległe jednostki), w szczególności Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (projekty/przedsięwzięcia społeczne) oraz Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego i Wydział Utrzymania Miasta (projekty/przedsięwzięcia techniczne). Całość prac w i pomiędzy Wydziałami i jednostkami koordynuje Zastępca Burmistrza, będący jednocześnie Przewodniczącym Komitetu Rewitalizacji - dzięki temu zapewnione jest sprawne współdziałanie pomiędzy strukturami samorządu lokalnego a Komitetem. Zastępca Burmistrza pełni rolę koordynatora procesu rewitalizacji i jest najważniejszym podmiotem struktury zarządzania i wdrażania programu w zakresie prac bieżących. Jego zadania to:

- nawiązanie nowej i rozwijanie istniejącej już współpracy z interesariuszami rewitalizacji;
- udział w pracach nad delimitacją obszarów zdegradowanych i rewitalizacji, programem i jego późniejszymi zmianami i raportem z monitoringu programu;
- prowadzenie prac Komitetu Rewitalizacji;
- identyfikacja obecnych i przyszłych projektów z zakresu rewitalizacji i koordynacja prac nad nimi w wydziałach merytorycznych Urzędu;
- promocja i komunikacja społeczna programu.

Prace bieżące i obsługa administracyjna związane z zarządzaniem GPR (w tym wszelkie wynikające z tych działań koszty) spoczywają na Urzędzie Miasta i Gminy, ze względu na jego potencjał organizacyjny oraz doświadczenie kadr, które wspierają działalność Zastępcy Burmistrza.

Wszelkie rozwiązania i propozycje odnośnie procesu rewitalizacji, przygotowane wewnątrz Urzędu i/lub jego jednostek podległych, są prezentowane przez Zastępcę Burmistrza

na forum Komitetu Rewitalizacji i z nim konsultowane. Komitetowi w zakresie zarządzania GPR powierzono kluczową rolę. Zgodnie z regulaminem prac, jego kompetencje w tym zakresie obejmują:

- ocena aktualności i stopnia realizacji programu;
- podejmowanie inicjatyw co do rozwiązań dotyczących procesu rewitalizacji oraz wyrażanie opinii w tym zakresie;
- przygotowanie własnych projektów uchwał Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim związanych z rewitalizacją;
- opiniowanie projektów uchwał Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim związanych z rewitalizacją;
- przygotowanie własnych projektów zarządzeń Burmistrza Miasta i Gminy Solec Kujawski związanych z rewitalizacją;
- opiniowanie projektów zarządzeń Burmistrza Miasta i Gminy Solec Kujawski związanych z rewitalizacją;
- zlecanie zadań związanych z GPR wyznaczonym pracownikom Urzędu Miasta i Gminy w Solcu Kujawskim.

Szeroki zakres kompetencji jest dodatkowo wzmocniony przez fakt, że z każdej procedury głosowania Komitetu nad projektami dokumentów opracowanych przez Burmistrza, wyłączeni są przedstawiciele Gminy, gminnych jednostek organizacyjnych (pomocniczych), w tym gminnych osób prawnych. Czyni to z Komitetu Rewitalizacji kluczowe narzędzie systemu zarządzania programem i całością rewitalizacji.

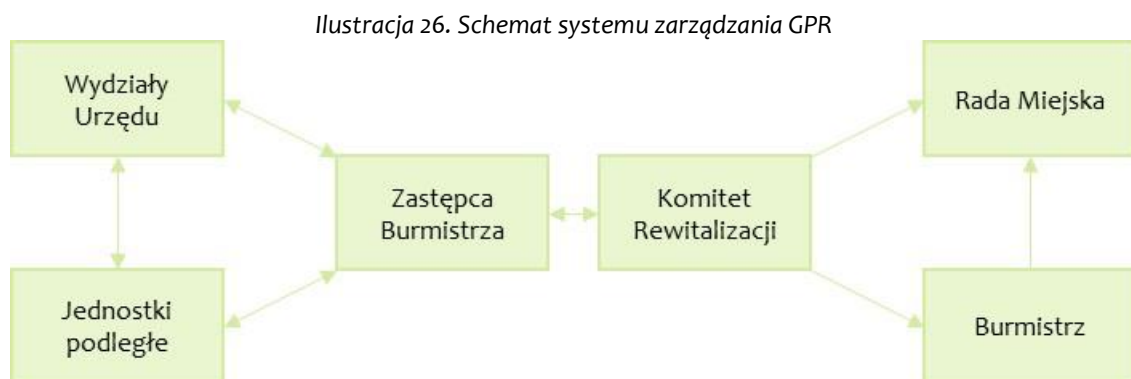
Dalszymi elementami systemu zarządzania jest już Burmistrz oraz Rada Miejska, do których należy realizacja wypracowanych rozwiązań, w formie zarządzeń i uchwał. Rada jest ostatnim i najważniejszym podmiotem procesu decyzyjnego dotyczącego rewitalizacji. Do jej kompetencji należą:

- zainicjowanie prac nad delimitacją obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz jej późniejsze przyjęcie;
- uchwalanie programu rewitalizacji i jego późniejszych zmian, określenie zasad funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji;
- zapewnienie zgodności wieloletniej prognozy finansowej (w zakresie finansowania projektów) oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (w zakresie granic wyznaczonych obszarów)

z programem oraz koordynacja innych działań prowadzonych w Gminie z założeniami rewitalizacji.

Ponadto Rada Miejska może także stwierdzić (w formie uchwały) wygaśnięcie programu w momencie, w którym stwierdzi (na podstawie raportu z monitoringu programu, przedkładanego przez Komitet Rewitalizacji) wykonanie wszystkich zakładanych przed nim celów i wskaźników rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne

Promocja i informacja GPR będą opierać się na naczelnej zasadzie przygotowania i realizacji GPR, tzn. partnerstwa i pełnej przejrzystości prowadzonych działań. W tym celu (podobnie jak w przypadku konsultacji społecznych), wykorzystane będą tradycyjne formy komunikacji społecznej w postaci spotkań i debat z mieszkańcami, ogłoszenia na tablicach informacyjnych Urzędu, komunikaty w lokalnej prasie, jak również formy internetowej komunikacji czyli strona internetowa Urzędu, media społecznościowe i poczta elektroniczna. Celem tych działań jest bieżące i rzetelne informowanie interesariuszy rewitalizacji i całego społeczeństwa Solca Kujawskiego o GPR, jego celach, założeniach, projektach i efektach prowadzonych działań. Każdy mieszkaniec ma do tego prawo i każdy z nich jest traktowany jako osoba, która zwrotnie może wnieść do programu nowe pomysły (poprzez konsultacje, Komitet Rewitalizacji, Radę Miejską) lub podjąć indywidualną prywatną inicjatywę wpisującą się w program. W przypadku informacji ogólnych o programie jak i informacji szczegółowych dotyczących np. konkretnych projektów rewitalizacyjnych, wszelkie publikowane informacje będą opatrzone odpowiednimi znakami wizualnymi (logotypy, hasła i in.), związanymi z dofinansowaniem unijnym (PO PT, RPO WK-P, Fundusze).

14. System monitoringu, oceny i modyfikacji programu

Podobnie jak system zarządzania, system monitorowania również uwzględnia rolę Komitetu Rewitalizacji – zgodnie z określonymi zasadami¹⁶. Jest to efekt konsekwentnego wdrażania idei partnerskiego, otwartego procesu rewitalizacji, pozwalającej na włączenie wszystkich grup interesariuszy.

Ze względów technicznych i organizacyjnych, odpowiedzialność za prace bieżące nad monitoringiem GPR spoczywają na strukturach Urzędu Miasta i Gminy, w tym wszelkie związane z tymi pracami koszty. Zastępca Burmistrza, wraz z wydziałami merytorycznymi, przeprowadza monitoring realizacji GPR, który uznaje się za zadanie zlecone przez Komitet Rewitalizacji. Proces ten odbywa się w dwóch cyklach, różniących się zakresem i częstotliwością:

- półrocznym (dwa razy w roku): monitoring w zakresie realizacji poszczególnych projektów i przedsięwzięć zapisanych w programie;
- rocznym (raz w roku): monitoring w zakresie całości GPR i realizacji wskaźników oddziaływania.

Na potrzeby cyklu półrocznego, ustalony został wzór karty informacyjnej projektu/przedsięwzięcia (tabela 29), która przekazywana jest wszystkim podmiotom realizującym stosowne działania rewitalizacyjne. Informacje te są zbierane, standaryzowane i (ewentualnie) uzupełniane w ramach prac Urzędu Miasta i Gminy a następnie przedstawiane przez Przewodniczącego Komitetu Rewitalizacji (Zastępcę Burmistrza) na forum Komitetu (w razie potrzeby bądź zapytań ze strony Komitetu). W cyklu rocznym, na podstawie pozyskanych kart informacyjnych (dwóch dla każdego projektu/przedsięwzięcia w danym roku kalendarzowym), sporządzony zostaje raport zbiorczy, uwzględniający postępy realizacji każdego projektu/przedsięwzięcia w danym roku i jego wskaźników RPO WK-P/ZIT BTOF a także postępy w realizacji założeń poszczególnych celów i kierunków działań oraz wskaźników oddziaływania. Pozwala to na identyfikację tych projektów/przedsięwzięć, które zagrożone są opóźnieniem lub też niewykonaniem. W przypadku gdy efekty interwencji na obszarze rewitalizacji są niezadowalające a realizacja założonych przed programem wskaźników oddziaływania jest zagrożona, do raportu wprowadzane są elementy identyfikujące przyczyny takiego stanu. Raport jest prezentowanym na forum Komitetu Rewitalizacji przez Zastępcę

¹⁶ Załącznik do Uchwały Nr XVIII/169/16 Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim z dnia 30 sierpnia 2016 r.

Burmistrza i poddany jest pod głosowanie. Raport przyjmowany jest przez Komitet Rewitalizacji w formie uchwały do końca pierwszego kwartału roku kalendarzowego, następującego po roku za który dokonuje się oceny aktualności i stopnia realizacji GPR. Po jego przyjęciu, raport stanowi formalne stanowisko wszystkich grup interesariuszy odnośnie postępów wdrażania GPR a także jest podstawą do wprowadzenia (ewentualnych) zmian w GPR bądź też jego aktualizacji. Zapewnia to przejrzysty i partnerski system wprowadzania modyfikacji programu. Wnioski w tym zakresie są realizowane w formie projektów uchwał Rady Miejskiej i/lub projektów zarządzeń Burmistrza, sporządzanych przez Komitet Rewitalizacji i przekazywanych (wraz z przyjętym raportem jako uzasadnieniem) do Rady Miejskiej i/lub Burmistrza - gdzie podlegają dalszemu procedowaniu.

Tabela 29. Karta informacyjna projektu/przedsięwzięcia na potrzeby monitoringu GPR – wzór

Karta monitorowania projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
Nr i nazwa	zgodnie z zapisaną w GPR
Typ	społeczny/gospodarczy/środowiskowy/przestrzenno-funkcjonalny/techniczny
Podmiot odpowiedzialny	pełna nazwa, w przypadku projektu partnerskiego – nazwa lidera projektu
Status	w przygotowaniu/w realizacji/zrealizowany
Termin realizacji	
planowany	faktyczny
Wartość całościowa i wartość dofinansowania (zł)	
planowana	faktyczna
Rezultaty	odniesienie do prognozowanych rezultatów i przypisanych projektowi wskaźników RPO WK-P/ZIT BTOF
Dodatkowe informacje	opis przebiegu realizacji, efektu końcowego, odbioru społecznego, ewentualnych problemów i przeszkód, zmian w zakresie projektu i in.
Osoba do kontaktu	
Imię, Nazwisko, funkcja, adres, nr telefonu, adres e-mail	
Data	Podpis

Źródło: opracowanie własne

15. Skutki legislacyjne

GMINNY ZASÓB MIESZKANIOWY

Gmina realizując swoją politykę gospodarowania zasobem mieszkaniowym, jest zobowiązana do stosowania przepisów Ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego. Zapisy zawarte w art. 21 ust. 1 tej Ustawy wyznaczają zasady zarządzania lokalami komunalnymi, które są uwzględniane przez wszystkie uchwały Rady Miejskiej dotyczące zasobu mieszkaniowego. Ustalenia zawarte w GPR, zarówno w zakresie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, określonych celów i kierunków działań jak i zaplanowanych projektów/przedsięwzięć nie wymagają i nie narzucają konieczności wprowadzenia jakichkolwiek zmian w aktach prawa miejscowego.

KOMITET REWITALIZACJI

Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., w sytuacji gdy Komitet Rewitalizacji został powołany przed przyjęciem GPR, wówczas w GPR określa się zmiany niezbędne do wprowadzenia do uchwały Rady Miejskiej dotyczącej Komitetu. W Solcu Kujawskim Komitet Rewitalizacji został powołany w 2016 r., jednak po przeanalizowaniu zapisów dokumentów powołujących Komitet Rewitalizacji (uchwała i zarządzenie), nie stwierdza się potrzeby ich zmian w skutek przyjęcia niniejszego GPR.

SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI

Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. daje samorządom gminnym możliwość ustanowienia w drodze uchwały Specjalnej Strefy Rewitalizacji (SSR) o ile jej ustanowienie zostało przewidziane w GPR. Uchwała ta ma charakter prawa miejscowego i obejmuje obszar rewitalizacji w całości lub części (jako jego podobszar). Utworzenie strefy jest związane z szeregiem mechanizmów i regulacji prawnych, związanych m.in. ze społecznym budownictwem czynszowym, eksmisjami, odszkodowaniami czy z rozszerzeniem katalogu celów publicznych. Jej funkcjonowanie określone jest na okres nie dłuższy niż 10 lat.

W Solcu Kujawskim nie zauważa się potrzeby powołania SSR, w związku z czym GPR nie uwzględnia takiej możliwości - zarówno dla całości obszaru rewitalizacji jak i jego części (podobszaru) nie przewiduje się powołania Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Przyjęcie GPR wprowadza obowiązek uwzględnienia w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uchwalonych obszarów zdegradowanych, który to obowiązek wynika bezpośrednio z zapisów Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (art. 15 ust. 1 pkt 13a). Celem tych działań jest zapewnienie spójności pomiędzy GPR a studium. Niniejszy dokument nie zmienia jednak kierunków polityki przestrzennej Gminy - wszystkie ustalenia studium dotyczące przestrzeni miasta określonej w GPR jako obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji pozostają aktualne. Dotyczy to również wyznaczonych w studium stref, obszarów i przypisanych im ustaleniom. Wszelkie projekty/przedsięwzięcia zawarte w GPR również wpisują się w te ustalenia i nie skutkują ich zmianami. Wynika to z faktu, iż zapisy studium były uwzględniane w trakcie sporządzania GPR i dzięki temu zachowano pełną zgodność pomiędzy dokumentami. Zakres wymaganych zmian w studium jest niewielki i wynika jedynie z faktu wyznaczenia w strukturze miasta obszaru rewitalizacji:

- w części tekstowej: na wprowadzeniu pojęcia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji oraz przypisanie ich lokalizacji do konkretnej strefy i konkretnego obszaru;
- w części graficznej: na wprowadzeniu nowych symboli (w legendzie) i przebiegu granic obszaru zdegradowanego i rewitalizacji (na mapie).

Procedurę aktualizacji studium wszczyna Burmistrz po uchwaleniu GPR. Cała procedura odbywa się w ramach przepisów Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, umożliwiających uproszczenie procedury w zakresie przystąpienia do zmiany studium (nie jest wymagana uchwała w tym zakresie) oraz w zakresie określenia formy, miejsca i terminu składania wniosków dotyczących studium (nie ma potrzeby zbierania i późniejszego rozpatrywania wniosków). Konsultacje w ramach uchwały przyjmującej wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz konsultacje w ramach późniejszej uchwały zatwierdzającej kompletny GPR są jednocześnie konsultacjami przyszłych zmian w studium.

Wszelkie ustalenia zawarte w GPR (w tym planowanie do realizacji projekty/przedsięwzięcia) nie wymagają sporządzenia zmian w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jak również nie wymagają uchwalenia nowych

miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dotyczy to bezpośrednio obszaru rewitalizacji jak i terenów z nim graniczących. Co więcej, ustalenia GPR nie przewidują potrzeby i nie określają konieczności uchwalenia miejscowych planów rewitalizacji.

Skutkiem formalnym wyznaczenia obszaru rewitalizacji jest konieczność wydawania na potrzeby procedur notarialnych zaświadczeń o położeniu nieruchomości na obszarze rewitalizacji lub na obszarze Specjalnej Strefy Rewitalizacji. Realizowane jest to w ramach czynności administracyjnych Urzędu Miasta i Gminy.

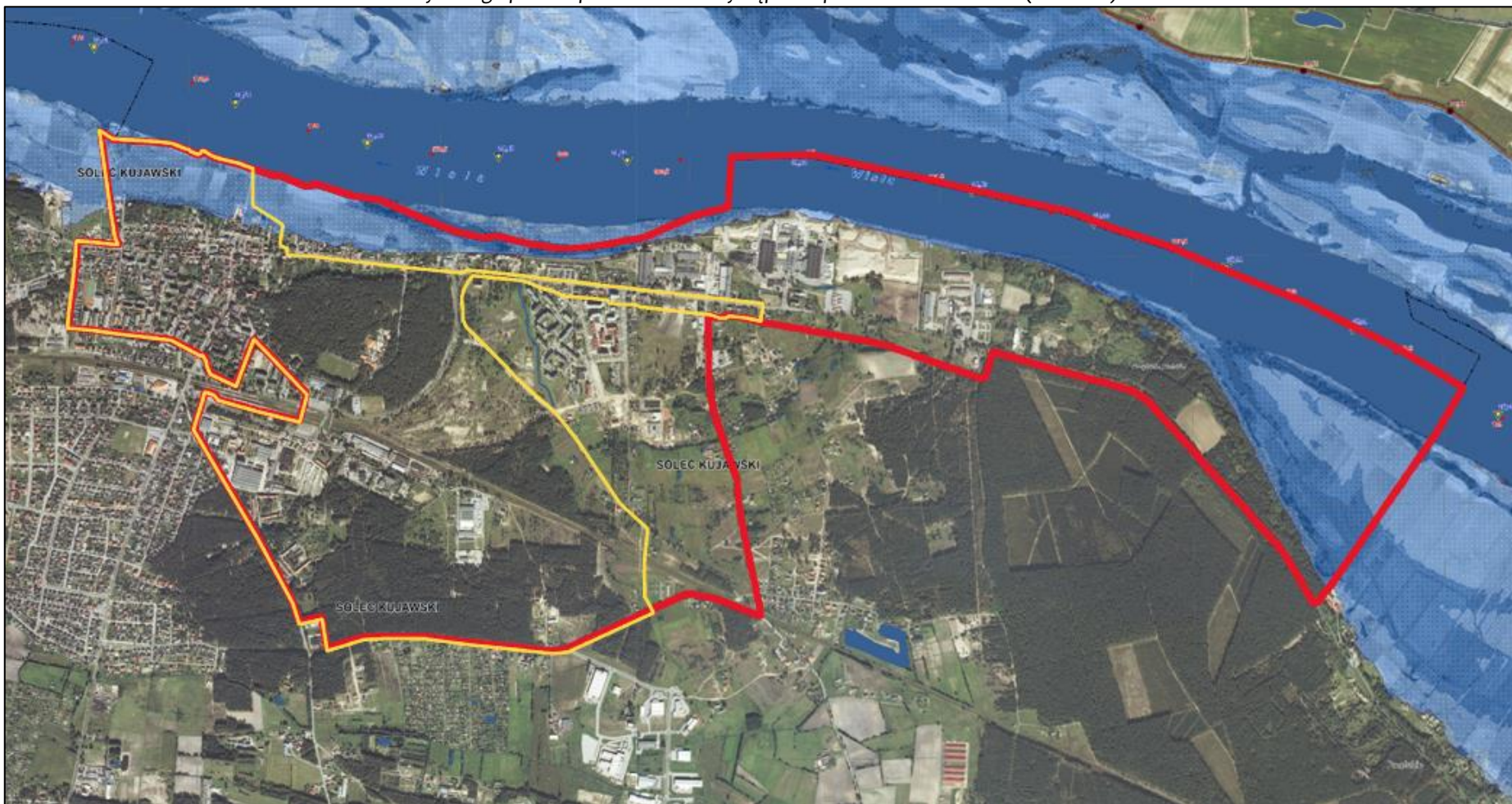
ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Wyznaczony obszar rewitalizacji w części północno-zachodniej jest położony jednocześnie na trzech typach obszarów zagrożenia powodzią, zróżnicowanych pod względem stopnia prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi, tj. na obszarze o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (raz na 500 lat), średnim prawdopodobieństwie (raz na 100 lat) oraz na obszarze, na którym prawdopodobieństwo jest wysokie (raz na 10 lat). Dokładne zasięgi tych obszarów zostały wyznaczone na mapach zagrożenia powodziowego (MZP), opublikowanych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej. Przebieg granic obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na tle obszarów zagrożeń prezentują poniższe ilustracje.

Fakt ten wymaga uwzględnienia we wszystkich projektach i przedsięwzięciach rewitalizacyjnych przewidzianych w niniejszym programie, bez względu na podmiot realizujący i charakter działania, jak również nakłada obowiązek stosowania obowiązujących na tym obszarze przepisów odrębnych.

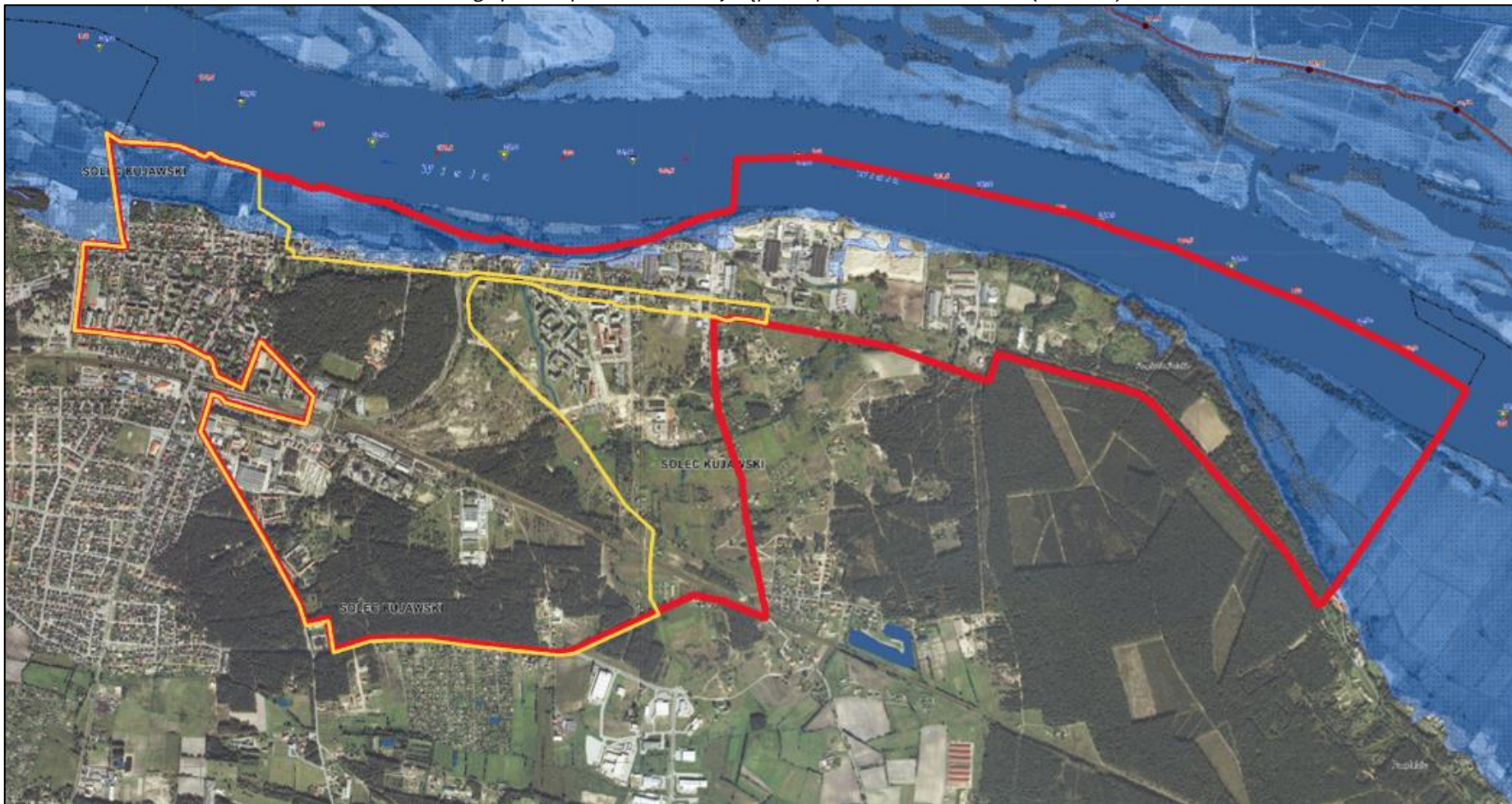
Ilustracja 23. Granica obszaru zdegradowanego (czerwona linia) i obszaru rewitalizacji (żółta linia) na tle obszaru wysokiego prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi - raz na 10 lat (niebieski)

Źródło: Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Hydroportal <http://mapy.isok.gov.pl>

Ilustracja 24. Granica obszaru zdegradowanego (czerwona linia) i obszaru rewitalizacji (żółta linia) na tle obszaru średniego prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi - raz na 100 lat (niebieski)

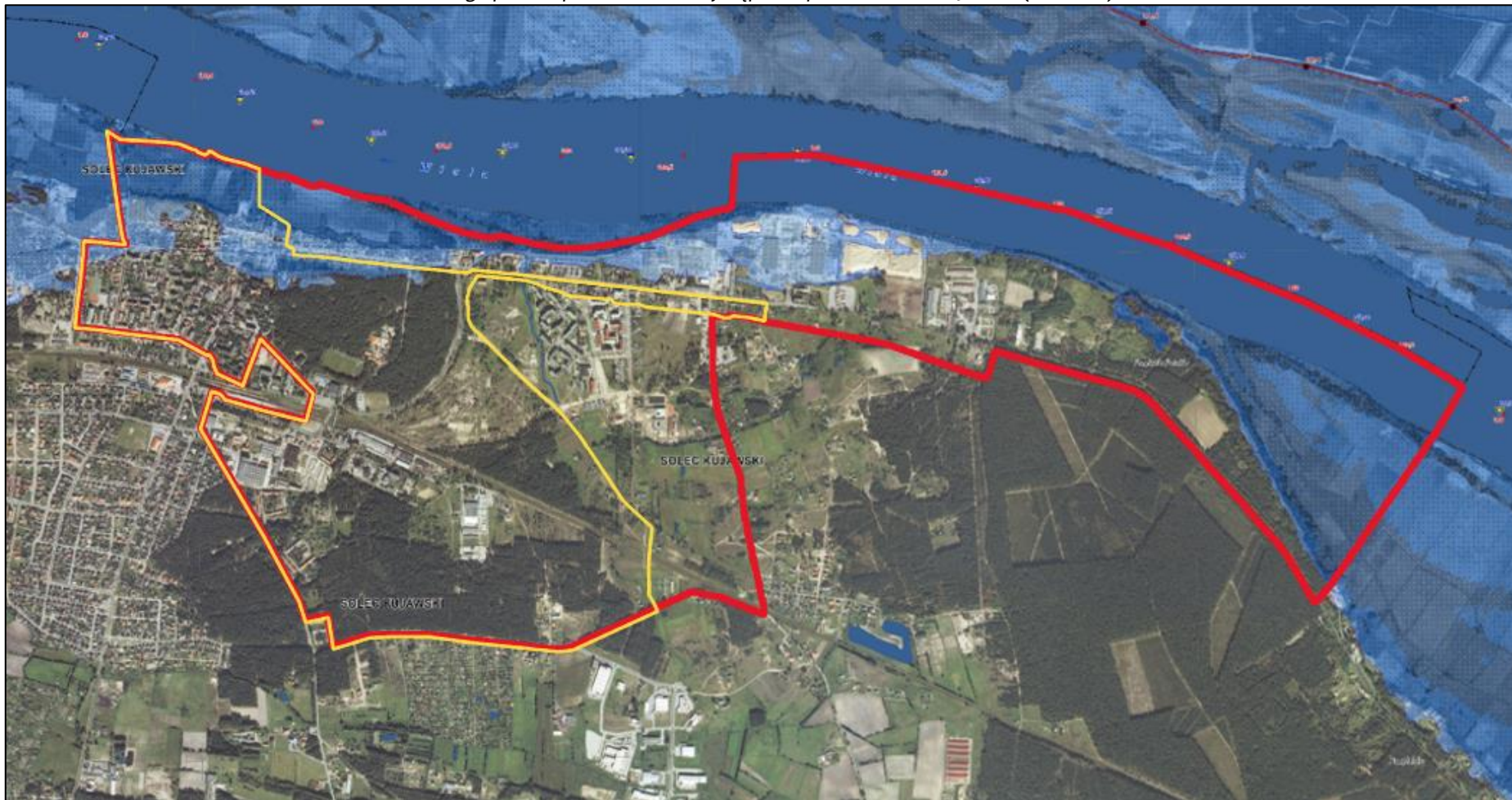

Źródło: Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Hydroportal <http://mapy.isok.gov.pl>

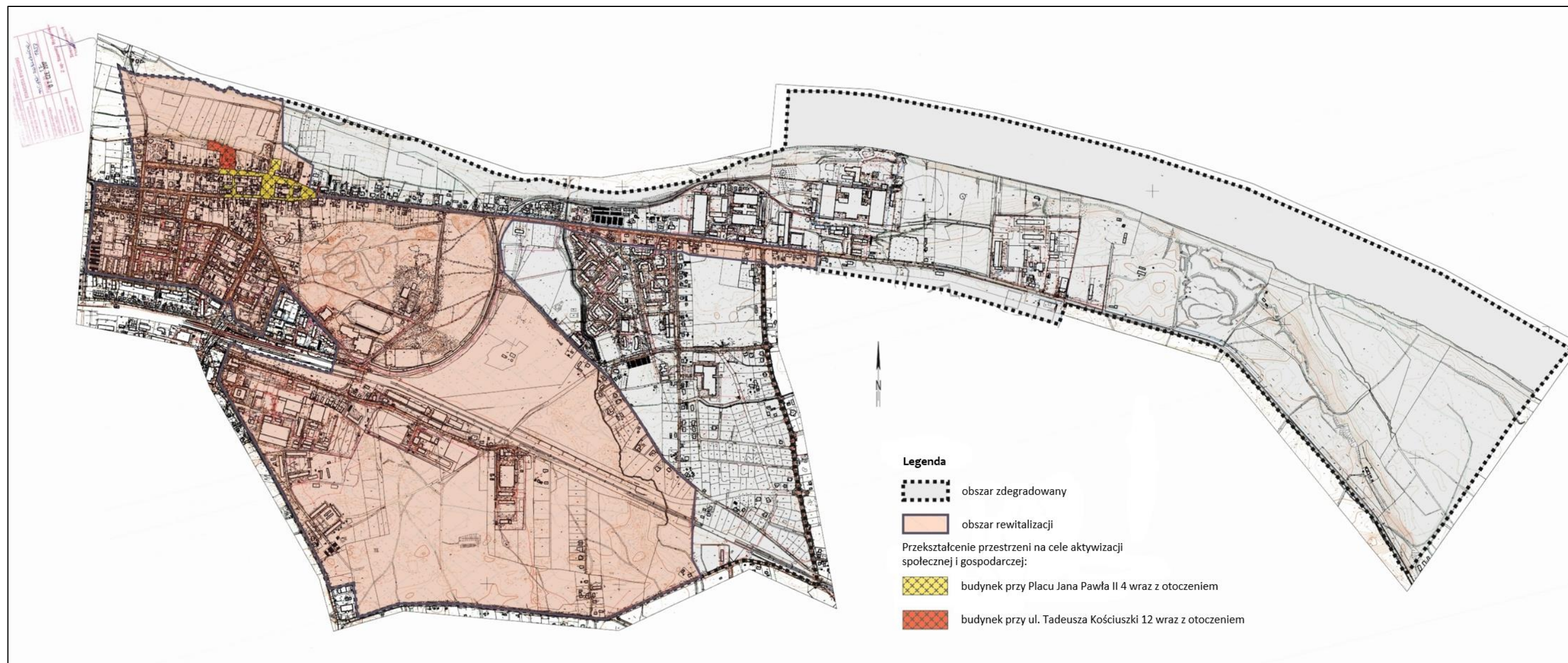
Ilustracja 25. Granica obszaru zdegradowanego (czerwona linia) i obszaru rewitalizacji (żółta linia) na tle obszaru niskiego prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi - raz na 500 lat (niebieski)

Źródło: Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Hydroportal <http://mapy.isok.gov.pl>

Załącznik graficzny: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

